

ПОЉОПРИВРЕНА ШКОЛА
СА ДОМОМ УЧЕНИКА
РАЈКО БОСНИЋ БУКОВО-НЕГОТИН

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2026-2030.г.

Буково, јун 2026.г.

УВОД

Школски програм Пољопривредне школе са домом ученика представља фундаментални развојни и оперативни документ установе. Он обједињује све садржаје, процесе и активности усмерене на остваривање прописаних принципа, циљева и стандарда постигнућа, истовремено задовољавајући специфичне образовне и васпитне потребе ученика, очекивања родитеља/законских заступника и захтеве локалне самоуправе и тржишта рада у агро-сектору.

Школски програм се доноси на основу званичних планова и програма наставе и учења за подручје рада *Пољопривреда, производња и прерада хране*, а у складу са законским и подзаконским регулативима. Доноси се за период од **четири године** за циклус од школске 2026/27. до 2029/30. године. Као динамичан документ, поједини делови Школског програма се континуирано иновирају, пратећи промене у законској регулативи, развој модерних пољопривредних и прехрамбених технологија, као и специфичне потребе домског васпитања.

Школски програм је јавно доступан и омогућава:

1. **Оријентацију и транспарентност:** Помаже ученицима и родитељима при избору образовних профила (*пољопривредни техничар, ветеринарски техничар, пекар, месар*) и упознавању са условима живота и рада у дому.
2. **Праћење квалитета:** Служи као инструмент за интерну евалуацију и екстерно вредновање квалитета образовно-васпитног и васпитног рада.
3. **Индивидуализацију:** Представља основу за процену напредовања сваког ученика, подржавајући инклузивни приступ, индивидуалне планове подршке (ИОП) и рад са даровитим ученицима.
4. **Оперативност у раду:** База је на којој сваки наставник, стручни сарадник и васпитач у дому гради своје годишње (глобалне) и оперативне планове рада.

Овај програм рефлектује јединствену организациону структуру установе у којој су **школа и дом функционално повезани**. Сви образовни и васпитни процеси координисани су са циљем да се ученицима који борава изван својих породица обезбеди сигурно окружење, континуирана подршка у учењу и социјализацији.

Посебан акценат стављен је на реализацију **практичне наставе и блок наставе** на школском имању, у ветеринарској амбуланти, прехрамбеним радионицама (пекара и месара) и у сарадњи са социјалним партнерима. Тиме се постиже пуна функционалност знања и развијају кључне међупредметне и стручне компетенције неопходне за савремено тржиште рада.

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм се доноси на основу темељних законских и подзаконских аката Републике Србије.

ЗАКОНСКА АКТА У ОБЛАСТИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

- **Закон о основама система образовања и васпитања** („Службени гласник РС“, бр.88/2017,27/2018-др.закон, 10/2019, 27/2018-др.закон, 6/2020, 129/2021, 92/2023 и 19/2025)
- **Закон о средњем образовању и васпитању** („Службени гласник РС“, бр.55/2013, 101/2017, 27/2018-др.закон, 6/2020, 52/2021, 129/2021, 129/2021-др.закон, 92/2023 и 19/2025)
- **Закон о ученичком и студентском стандарду** („Службени гласник РС“, бр.18/2010, 55/2013, 27/2018-др.закон и 10/2019)
- **Закон о дуалном образовању** („Службени гласник РС“, бр. 101/2017, 6/2020 и 76/2023)
- **Закон о уџбеницима** („Службени гласник РС“, бр.27/2018,92/2023 и 109/2025)

ПОДЗАКОНСКА АКТА У ОБЛАСТИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Одлука о мрежи јавних средњих школа ("Службени гласник РС", бр. 49/2018, 62/2018, 4/2023)

Правилник о стандардима квалитета рада установе (“Службени гласник РС – Просветни гласник” бр. 14/2018 и 1/2024)

Правилник о вредновању квалитета рада установе ("Службени гласник РС", бр. 10/2019, 77/2024)

Правилника о критеријумима и стандардима за финансирање установе која обавља делатност средњег образовања и васпитања (“Службени гласник РС”, бр. 72/2015, 84/2015, 73/2016, 45/2018, 106/2020, 115/2020, 93/2022 и 71/2023)

Правилник о основама васпитног програма («Службени гласник РС», бр.3/2015)

Правилник о упису ученика у средњу школу (“Службени гласник РС” број. 23/2023, 34/2023, 26/2024, 77/2024, 101/2024, 41/2025 и 44/2025)

Правилник о евиденцији у средњој школи (“Службени гласник РС” број 102/2022)

Правилник о јавним исправама које издаје средња школа (“Службени гласник РС” 102/2022, 34/2023 и 49/2026)

Правилник о дипломама за изузетан успех ученика у средњим школама (“Службени гласник РС”, број 37/93 и 43/2015)

Правилник о општим стандардима постигнућа за крај општег средњег образовања у средњег стручног образовања у делу општеобразовних предмета (“Службени гласник РС” бр.117/2013)

Правилник о посебном програму образовања и васпитања („Службени гласник РС“ бр.85/2021)

Правилник о дозволи за рад наставника, васпитача и стручних сарадника (“Службени гласник РС” број 22/2005, 51/2008, 88/2015, 105/2015, 48/2016 и 9/2022)

Правилник о сталном стручном усавршавању и стицању звања наставника, васпитача и стручних сарадника („Службени гласник РС”, број 81/2017 и 48/2018, 109/2021)

Правилник о стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја (“Службени гласник РС” број 5/2011)

Правилник о стандардима компетенција за професију васпитач у дому ученика и школи са домом ученика и његовог професионалног развоја („Службени гласник РС“, бр.111/2020)

Правилник о педагошкој норми свих облика образовно-васпитног рада наставника и стручних сарадника у средњој школи (“Службени гласник РС – Просветни гласник” бр.1/92, 23/97, 2/2000 и 15/2019)

Правилник о педагошкој норми васпитача и стручног сарадника психолога и педагога у дому ученика („Службени гласник РС“, бр.36/2019)

Правилник о оцењивању ученика у средњој школи (“Службени гласник РС” бр. 10/2024)

Правилник о програму рада свих облика рада стручних сарадника (“Службени гласник РС” бр. 5/2012 и 6/2021 – др.правилник)

Правилник о програму рада психолога и педагога у дому ученика („Службени гласник РС“, бр.2/2016)

Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање (“Службени гласник РС” бр. 11/2024)

Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности (“Службени гласник РС” бр.65/2018)

ПОДЗАКОНСКА АКТА ЗА СТРУЧНЕ ШКОЛЕ

Подручје рада: Пољопривреда, производња и прерада хране

ПРАВИЛНИЦИ О ПЛАНОВИМА И ПРОГРАМИМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Правилник о плану и програму образовања и васпитања за заједничке предмете у стручним и уметничким школама ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 6/90 и "Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/2002, 5/2003, 10/2003, 24/2004, 3/2005, 6/2005, 11/2005, 6/2006, 12/2006, 8/2008, 1/2009, 3/2009, 10/2009, 5/2010, 8/2010 – испр., 11/2013, 14/2013, 5/2014, 3/2015, 11/2016 и 13/2018, "Сл. гласник РС", бр. 30/2019 – др. правилник, "Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 15/2019, 15/2020, 5/2022, 10/2022 и 7/2023-др.правилник)

Правилник о програму наставе и учења општеобразовних предмета у стручним школама ("Сл. гласник РС – Просветни гласник", бр. 7/2023; 14/2023)

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2024)

Правилник о наставном плану и програму за стицање образовања у трогодишњем и четворогодишњем трајању у стручној школи за подручје рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 1/1993, 1/1994, 1/1996, 2/2001, 5/2002, 10/2006, 5/2011-др.правилници, 5/2013, 11/2013, 14/2013, 9/2018-др.правилници, 7/2022-др.правилници, 4/2023, 10/2023-др.правилници и 10/2024-др.правилници)

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 10/2023; 10/2024)

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада Пољопривреда, производња и прерада хране (Службени гласник РС – Просветни гласник, бр. 7/2025)

Правилник о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране: 6/2012-1, 2/2013-2, 3/2014-7, 5/2014-18, 10/2016-166, 5/2017-414, 2/2020-28, 11/2020-1, 16/2021-309, 10/2023-216 (др. правилник), 14/2023-144, 10/2024-284 (др. правилник)

ПРАВИЛНИЦИ О СТРУЧНОЈ СПРЕМИ

Правилник о степену и врсти образовања наставника из општеобразовних предмета, стручних сарадника и васпитача у стручним школама: 4/2022, 14/2022, 15/2022, 2/2025)

Правилник о степену и врсти образовања наставника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр.14/2023, 2/2025 и 1/2026)

Правилник о степену и врсти образовања наставника, стручних сарадника и помоћних наставника у стручним школама у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране (“Службени гласник РС – Просветни гласник”, бр. 5/2022-47, 14/2022-11)

ПРАВИЛНИЦИ О НОРМАТИВИМА ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Правилник о ближим условима у погледу простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма наставе и учења стручних предмета средњег образовања и васпитања у стручним школама у подручју пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр.2/2025 и 9/2025)

ОПШТИ АКТИ ШКОЛЕ:

Статут Пољопривредне школе са домом ученика „Рајко Боснић“;

Правилници:

Правилник о раду школе;

Правилник о васпитно – дисциплинској и материјалној одговорности ученика;

Правилник о васпитно – дисциплинској и материјалној одговорности ученика-корисника услуга Дома ученика;

Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запослених;

Правилник о понашању у Пољопривредној школи;

Правилник о похваљивању и награђивању ученика и наставника;

Правилник о евидентирању и праћењу друштвено – корисног односно хуманитарног рада ученика и извештавања о његовим ефектима;

Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у школи и свих активности које организује школа;

План управљања ризицима од повреде принципа родне равноправности;

Правилник о раду школске библиотеке;

Правилник о употреби мобилних телефона у школи;

Правилник о организацији и спровођењу испита;

- Правилник о ванредним ученицима;
- Правилник о заштити података о личности;
- Правилник о управљању сукобом интереса;
- Правилник о начину евидентирања, заштите и коришћења електронских докумената;
- Правилник о начину евидентирања, класификовања, архивирања и чувања архивске грађе и документарног материјала у школи;
- Систематизација радних места;
- Правилник о организацији и систематизацији послова;
- Правилник о подели опреме и средстава за личну заштиту на раду;
- Правилник о поступку унутрашњег узбуђивања;
- Правилник о интерном финансијском управљању и контроли;
- Пословници о раду:***
 - Пословник о раду Школског одбора;
 - Пословник о раду Савета родитеља;
 - Пословник о раду Ученичког парламента;

ВЕРИФИКАЦИЈА ПРОФИЛА

Школа је регистрована код Привредног суда у Зајечару за обављање делатности средњег образовања по програму за стицање 4 степена стручности за подручје рада: **ПОЉОПРИВРЕДА, ПРОИЗВОДЊА и ПРЕРАДА ХРАНЕ** и образовним профилима: пољопривредни техничар, ветеринарски техничар, прехранбени техничар, техничар за хортикултуру и за стицање 3 степена стручности за профил: пекар и месар, а усаглашавање са Законом о класификацији делатности извршено је код истог суда 10. 12. 1997. године под бр. ФІ-516/97. Верификован је смер: оператер у прехранбеној индустрији и реверификован смер: месар.

2. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ

Циљеви и задаци Школског програма усмерени су на:

- **Развој стручних и општеобразовних знања:** Интеграција теоријских знања из области природних и друштвених наука у циљу разумевања савремене пољопривредне производње.
- **Доживотно учење и самосталност:** Оспособљавање ученика за праћење технолошких иновација у пољопривреди, доношење одговорних одлука и самостално учење.
- **Еколошку свест:** Развијање свести о значају одрживог развоја, заштите животне средине и очувања природних ресурса кроз добре пољопривредне праксе.
- **Предузетничке вештине:** Подстицање иницијативе, иновативности и оспособљавање ученика за покретање и вођење сопственог бизниса (пољопривредних газдинстава и предузећа).
- **Идентитет и хуманост:** Неговање националне и локалне традиције, културне баштине, али и отворености за међународно повезивање и европске стандарде.
- **Вредности и толеранцију:** Изградњу личног система вредности заснованог на демократичности, хуманости, другарству, као и верској и етничкој толеранцији.
- **Психофизички развој:** Подстицање здравих стилова живота, физичких и здравствених способности ученика, неопходних за рад у струци.

2.1. ЦИЉЕВИ И ОПШТИ ИСХОДИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА

Циљеви су усмерени на динамичан развој стручних и личних капацитета ученика и то:

- Омогућавање пуног интелектуалног, емоционалног, социјалног и физичког развоја ученика, уз посебан акценат на неговање другарства, солидарности, социјалне емпатије и културе заједничког живота у дому и школи.
- Формирање квалитетних стручних компетенција за брзо запошљавање, самостално пословање или наставак школовања у струци за профиле:
 - *Пољопривредни техничар:* вођење биљне и сточарске производње на савременим газдинствима.
 - *Ветеринарски техничар:* асистенција у заштити здравља и добробити животиња.
 - *Пекар и месар:* оспособљеност за традиционалне и индустријске процесе прераде хране у складу са НАССР и другим безбедносним стандардима.
- Унапређивање знања кроз интензивну практичну наставу, уз стриктну примену мера безбедности и здравља на раду, као и заштите животне средине у свим фазама пољопривредне и прехранбене производње.
- Развијање националне свести и неговање традиције (укључујући традиционалне рецептуре и руралну баштину), уз пуно поштовање различитости, равноправности и права на културни и верски плурализам.

Оспособљеност за прилагођавање тржишту рада и континуирано учење:

- Примена теоријских знања у практичном и реалном радном контексту.
- Тимски рад, ефикасна комуникација и преузимање одговорности у групним и професионалним ситуацијама.
- Препознавање агро-бизнис могућности у локалном и ширем социјалном окружењу.
- Ефикасна употреба ИКТ-а за прикупљање и примену информација у раду и свакодневном животу.

2.2. ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Опште међупредметне компетенције се развијају кроз наставу свих предмета и услове домског живота. Оне повезују знања, вештине и ставове потребне за лично остварење, запошљавање и целоживотно учење.

За крај средњег образовања у нашој школи, кључне компетенције су функционално прилагођене струци:

Међупредметна компетенција	Примена кроз...
Компетенција за целоживотно учење	Праћење технолошких иновација у пољопривреди, ветерини и прехранбеној индустрији.
Решавање проблема и сарадња	Тимски рад на економији, у радионицама, пекари/месари и у склопу домских активности.
Предузимљивост и оријентација ка предузетништву	Способност покретања сопственог пољопривредног газдинства, занатске пекаре или месаре.
Одговоран однос према околини	Примена еколошке етике, заштите природе, одрживог развоја и добробити животиња.
Одговоран однос према здрављу	Разумевање концепта безбедности хране ("од њиве до трпезе") и заштите здравља на раду.
Дигитална компетенција и рад са подацима	Коришћење савремених софтвера и паметних технологија у аграрној и прехранбеној производњи.
Комуникација и естетичка компетенција	Професионално изражавање, презентација финалних производа и развијање естетског укуса.
Одговорно учешће у демократском друштву	Изградња одговорног, етичног појединца који поштује људска права и плурализам.

**3. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ;
ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ**

ПОДРУЧЈЕ РАДА: Пољопривреда, производња и прерада храна

Образовни профили – трогодишње школовање:

- *пекар*
- *месар*

Образовни профили – четворогодишње школовање

- *пољопривредни техничар*
- *ветеринарски техничар*

Сви програми се остварују на **српском језику**.

4. ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ

4.1. ПЕКАР

Циљ стручног образовања за образовни профил **ПЕКАР** је оспособљавање ученика за самостално, безбедно и хигијенско-санитарно исправно обављање послова припреме, мешања, обликовања и печења различитих врста хлеба, пецива и других кондиторских производа, уз примену савремених технолошких поступака и стандарда квалитета.

Очекивани исходи стручног образовања - стручне компетенције:

- Припрема за рад и спровођење хигијенских, заштитних и еколошких мера у пекарској производњи
- Производња пшеничних, мешаних и специјалних врста хлеба
- Производња пецива од квасног, лиснатог и вученог теста
- Производња колача од квасног, прхког и меденог теста и чајног пецива
- Производња тестенине

(Решење о усвајању стандарда квалификације „Пекар”, "Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 1/2021).

4.2. МЕСАР

Циљ стручног образовања за образовни профил **МЕСАР** је оспособљавање ученика за самостално, безбедно и хигијенско-санитарно исправно обављање послова припреме, примарне и секундарне прераде меса, као и израду и продају месних прерађевина у складу са савременим стандардима квалитета

Очекивани исходи стручног образовања - стручне компетенције:

- Припрема за рад и спровођење хигијенских, заштитних и еколошких мера у месарској производњи;
- Производња меса;
- Обрада меса;
- Прерада меса;
- Продаја меса, планирање и организовање послова у сопственој месари;
- Кључне компетенције – комуникација, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву

(Решење о усвајању стандарда квалификације „Месар”, "Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 1/2021).

4.3. ПОЉОПРИВРЕДНИ ТЕХНИЧАР

Циљ стручног образовања за образовни профил **ПОЉОПРИВРЕДНИ ТЕХНИЧАР** је оспособљавање ученика за самостално, безбедно и економски оправдано планирање, организовање и вођење биљне и сточарске производње, уз примену савремених агротехничких и зоотехничких мера, заштиту животне средине и ефикасно коришћење пољопривредне механизације.

Очекивани исходи стручног образовања - стручне компетенције:

- Организовање биљне и сточарске производње
- Обављање биљне производње
- Обављање сточарске производње
- Вођење документације у биљној и сточарској производњи
- Очување здравља и околине у процесу биљне и сточарске производње.

(Решење о усвајању стандарда квалификације „Пољопривредни техничар”,
"Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2023).

4.3 ВЕТЕРИНАРСКИ ТЕХНИЧАР

Циљ стручног образовања за образовни профил **ВЕТЕРИНАРСКИ ТЕХНИЧАР** је оспособљавање ученика за самостално и безбедно спровођење превентивних, куративних и дијагностичких ветеринарско-медицинских поступака, негу и лечење животиња, као и асистирање ветеринару у клиници и на терену, уз стриктно поштовање прописа о добробити животиња и заштити јавног здравља.

Очекивани исходи стручног образовања - стручне компетенције:

- Организује сопствени рад у области ветеринарске медицине
- Асистира ветеринару при третману животиња у ветеринарској амбуланти
- Изврши пријем узорака за трихинелоскопски преглед
- Узима узорке за хематолошки, биохемијски, микробиолошки и копролошки преглед
- Обавља послове здравствене заштите животиња на терену уз надзор ветеринара
- Води и испуњава ветеринарску документацију
- Предузима мере сигурности у раду и заштите животне средине, у складу са прописима

(Решење о усвајању стандарда квалификације „Ветеринарски техничар”,
"Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 3/2023).

5. ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРОГРАМА И МОДУЛА ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА

5.1 Образовни профил: ПЕКАР

Недељни и годишњи фонд општеобразовних предмета

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО					
		недељно				годишње				недељно				годишње				недељно				годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ					
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		11	2	0		385	70	0	0	8	0	0		272	0	0	0	9	0	0		270	0	0	0	927	70	0	0	997	
1.	Српски језик и књижевност	3				105				2				68				2				60				233				233	
2.	Страни језик I	2				70				2				68				1				30				168				168	
3.	Физичко васпитање	2				70				2				68				2				60				198				198	
4.	Математика	2				70				2				68				1				30				168				168	
5.	Историја	2				70																			70				70		
6.	Рачунарство и информатика		2				70																			70				70	
7.	Географија																	1				30				30				30	
8.	Екологија и заштита животне средине																	1				30				30				30	
0.	Социологија са правима грађана																	1				30				30				30	
A2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1	0	0		35	0	0	0	2	0	0		68	0	0	0	2	0	0		60	0	0	0	163	0	0	0	163	
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1				35				1				34				1				30				99				99	
2.	Изборни предмет према програму образовног профила*									1				34				1				30				64				64	

Недељни и годишњи фонд стручних и изборних предмета

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ			
A1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	10	8		350	280		60	8	2	12	272	68	408	90	6	3	12	180	90	360	120	802	438	768	270	2278
11. Физика	2			70																		70				70
12. Хемија	2			70																		70				70
13. Исхрана људи	1			35																		35				35
14. Операције и мерења у пекарству	2	2		70	70																	70	70			140
15. Технологија пекарства	3			105				4			136				4			120				361				361
16. Производња пекарских производа		6			210		60			12			408	90			12			360	120		210	768	270	1248
17. Здравствена безбедност хране								2	2		68	68										68	68			136
18. Објекти и опрема у пекарству								2			68											68				68
19. Тржиште и промет пекарских производа															2	1		60	30			60	30			90
20. Предузетништво																2			60				60			60
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1			34				1			30				64				64
1. Изборни програми према програму образовног профила*								1			34				1			30				64				64

(Правилник о изменама Правилника о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр.16/2021)

Недељни и годишњи фонд стручних и изборних предмета (дуални модел)*

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно				годишње				недељно				годишње				годишње				
	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Σ			
A1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	10	8		350	280		60	8	2	12	272	68	408	90	6	3	12	180	90	360	120	802	438	768	270	2278			
11. Физика	2			70																		70				70			
12. Хемија	2			70																		70				70			
13. Исхрана људи	1			35																		35				35			
14. Операције и мерења у пекарству	2	2		70	70																	70	70			140			
15. Технологија пекарства	3			105				4			136				4			120				361				361			
16. Производња пекарских производа		6			210		60			12			408	90			12			360	120		210	768	270	1248			
17. Здравствена безбедност хране								2	2		68	68										68	68			136			
18. Објекти и опрема у пекарству								2			68											68				68			
19. Тржиште и промет пекарских производа															2	1		60	30			60	30			90			
20. Предузетништво																2		60					60			60			
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1			34				1			30				64				64			
1. Изборни програми према програму образовног профила*								1			34				1			30				64				64			

(Правилник о изменама Правилника о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр.16/2021)

Модули у оквиру стручних предмета:**Назив предмета: ОПЕРАЦИЈЕ И МЕРЕЊА У ПЕКАРСТВУ****1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I	70	70			140

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање знања о механичким, топлотним и дифузионим операцијама у пекарству;
- Оспособљавање ученика да мери одређене физичке величине различитим инструментима;
- Оспособљавање ученика да прерачуна измерене величине;
- Развијање одговорног односа према раду;
- Развијање правилног односа према заштити животне средине;
- Развијање компетенција за целоживотно учење;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	Т	В
Механичке операције у пекарству	42	42
Топлотне и дифузне операције у пекарству	28	28

Назив предмета: ПРОИЗВОДЊА ПЕКАРСКИХ ПРОИЗВОДА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I		210		60	270
II			408	90	498
III			360	120	480

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Оспособљавање ученика за рад у пекарским погонима по важећој законској регулативи и системима квалитета;
- Оспособљавање ученика за припрему сировина за пекарске производе у складу са правилима производње;
- Оспособљавање ученика за примену важеће законске регулативе;
- Развијање одговорног односа према раду;
- Развијање односа према заштити животне средине у складу са правилима заштите животне средине
- Развијање личних и професионалних ставова;
- Развијање способности комуницирања и тимског рада;
- Развијање компетенција за целоживотно учење;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:*Разред ПРВИ*

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Теорија	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку
<i>Мере заштите у лабораторији</i>	-	40	-	-
<i>Основна лабораторијска мерења</i>	-	60	-	-
<i>Основне анализе сировина у пекарству</i>	-	110	-	-
<i>ХТЗ и мере безбедности и здравља на раду у производном погону</i>	-	-	-	60
УКУПНО	-	210	-	60

Разред ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Теорија	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку
<i>Безбедност и заштита на раду</i>	-	-	12	6
<i>Припрема за рад и спровођење хигијенских, заштитних и еколошких мера у пекарској производњи</i>	-	-	30	6
<i>Припрема сировина и уређаја за рад</i>	-	-	98	12
<i>Производња пекарских производа</i>	-	-	268	66
УКУПНО	-	-	408	90

Разред ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Теорија	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку
<i>Безбедност и заштита на раду</i>	-	-	12	6
<i>Припрема за рад и спровођење хигијенских, заштитних и еколошких мера у пекарској производњи</i>	-	-	24	6
<i>Припрема сировина и уређаја за рад</i>	-	-	60	18
<i>Производња пекарских производа</i>	-	-	264	90
УКУПНО	-	-	360	120

Назив предмета: ЗДРАВСТВЕНА БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
II	68	68	-	-	126

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са значајем хигијене уз примену HACCP-а и микробиолошкој контроли;
- Развијање знања о морфолошким и физиолошким карактеристикама микроорганизама;
- Развијање знања о утицају еколошких чинилаца на динамику раста микроорганизама;
- Развијање знања о микроорганизмима у прехрамбеној производњи;
- Оспособљавање за прање лабораторијског посуђа и прибора уз примену хигијенских норми и руковање микроскопом и разликовање препарата;
- Оспособљавање ученика да разликује утицај физичких и хемијских фактора на микроорганизме;
- Оспособљавање ученика да издвоји чисте културе и за узимање бриса; за рад у пекарским погонима по важећој законској регулативи и системима квалитета;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред ДРУГИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	Т	В
Основи хигијене	10	12
Морфолошке и физиолошке карактеристике микроорганизама	16	12
Утицај спољашњих чинилаца на микроорганизме	16	24
Микроорганизми у прехрамбеној индустрији	8	4
Конзервисање намирница	8	8
Кварење намирница	10	8

Назив предмета: ТРЖИШТЕ И ПРОМЕТ ПЕКАРСКИХ ПРОИЗВОДА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
III	60	30	-	-	90

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са правилима пријема и припреме полупроизвода и готових производа за продају уз примену HACCP-а;
- Развијање знања о презентацији и продаји пекарских производа уз примену HACCP-а;
- Упознавање са профилима и врстама потрошача и примени одговарајућег кодекса понашања;
- Развијање знања о начинима излагања, аранжирања и декларисања пекарских производа;
- Оспособљавање ученика да примене важећу законску регулативу и системе квалитета у пекарству;
- Развијање одговорног односа према раду;
- Развијање правилног односа према заштити животне средине;
- Развијање компетенција за целоживотно учење;
-

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	Т	В
Припрема пекарских производа	30	15
Презентација и продаја пекарских производа	30	15

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила*

Рб.	Стручни изборни предмети	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Аграрни туризам		*	*
2.	Основе угоститељства		*	*
3.	Припрема топлих посластица		*	*
4.	Уметнички обликовано тесто		*	*
5.	Производња традиционалних врста хлеба		*	*
6.	Задругарство		*	*

Ученик бира изборни програм једном у току школовања

5.2 Образовни профил: МЕСАР

Недељни и годишњи фонд општеобразовних предмета

		I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО					
		недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ		
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		11	2	0	385	70	0	0	8	0	0	272	0	0	0	9	0	0	270	0	0	0	927	70	0	0	0	997			
1.	Српски језик и књижевност	3			105				2			68				2			60				233					233			
2.	Страни језик I	2			70				2			68				1			30				168					168			
3.	Физичко васпитање	2			70				2			68				2			60				198					198			
4.	Математика	2			70				2			68				1			30				168					168			
5.	Историја	2			70																		70					70			
6.	Рачунарство и информатика		2			70																		70				70			
7.	Географија															1			30				30					30			
8.	Екологија и заштита животне средине															1			30				30					30			
0.	Социологија са правима грађана															1			30				30					30			
A2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ		1	0	0	35	0	0	0	2	0	0	68	0	0	0	2	0	0	60	0	0	0	163	0	0	0	0	163			
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1			35				1			34				1			30				99					99			
2.	Изборни предмет према програму образовног профила*								1			34				1			30				64					64			

Недељни и годишњи фонд стручних предмета

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ
A1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	10	8		350	280		60	8	2	12	272	68	408	90	6	3	12	180	90	360	120	802	438	768	270	2278
11. Физика	2			70																		70				70
12. Хемија	2			70																		70				70
13. Исхрана људи	1			35																		35				35
14. Операције и мерења у месарству	2	2		70	70																	70	70			140
15. Технологија меса	3			105				4			136				4			120				361				361
16. Обрада и прерада меса		6			210		60			12			408	90		12			360	120			210	768	270	1248
17. Здравствена безбедност хране								2	2		68	68										68	68			136
18. Објекти и опрема у месарству								2			68											68				68
19. Тржиште и промет месарских производа															2	1		60	30			60	30			90
20. Предузетништво																2			60				60			60
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1			34				1			30				64				64
1. Изборни програми према програму образовног профила*								1			34				1			30				64				64

(Правилник о изменама Правилника о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр.16/2021))

Недељни и годишњи фонд стручних и изборних предмета (дуални модел)

	I РАЗРЕД								II РАЗРЕД								III РАЗРЕД								УКУПНО				
	недељно			годишње					недељно			годишње					недељно			годишње					годишње				
	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Б	Σ		
A1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	10	8		350	280		60	8	2	12	272	68	408	90	6	3	12	180	90	360	120	802	438	768	270	2278			
11. Физика	2			70																		70					70		
12. Хемија	2			70																		70					70		
13. Исхрана људи	1			35																		35					35		
14. Операције и мерења у месарству	2	2		70	70																	70	70				140		
15. Технологија меса	3			105				4			136				4			120				361					361		
16. Обрада и прерада меса		6			210		60			12			408	90			12			360	120		210	768	270		1248		
17. Здравствена безбедност хране								2	2		68	68										68	68				136		
18. Објекти и опрема у месарству								2			68											68					68		
19. Тржиште и промет месарских производа															2	1		60	30			60	30				90		
20. Предузетништво																2		60					60				60		
Б: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ								1			34				1			30				64					64		
1. Изборни програми према програму образовног профила*								1			34				1			30				64					64		

(Правилник о изменама Правилника о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр.16/2021))

Модули у оквиру стручних предмета:**Назив предмета: ОПЕРАЦИЈЕ И МЕРЕЊА У МЕСАРСТВУ****1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I	70	70			140

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање знања о механичким, топлотним и дифузионим операцијама у месарству;
- Оспособљавање ученика да мери одређене физичке величине различитим инструментима;
- Оспособљавање ученика да прерачуна измерене величине;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	T	B
Механичке операције у месарству	30	30
Топлотне и дифузне операције у месарству	40	40

Назив предмета: ОБРАДА И ПРЕРАДА МЕСА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
I	-	210	-	60	270
II	-	-	408	90	498
III	-	-	360	120	480

(дуални модел)

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
I	-	210	-	60	270
II	-	-	408	90	498
III	-	-	360	120	480

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- *Оспособљавање ученика за рад у погонима месне индустрије и малопродајним објектима у складу са важећим стандардима;*
- *Оспособљавање ученика да примењују важећу законску регулативу;*
- *Оспособљавање ученика да самостално обавља обраду и прераду меса;*
- *Развијање одговорног односа према раду;*
- *Развијање правилног односа према заштити животне средине у складу са правилима заштите животне средине;*
- *Развијање личних и професионалних ставова;*
- *Развијање способности комуницирања и тимског рада;*
- *Развијање компетенција за целоживотно учење;*

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Теорија	Вежбе	Практична настава/УКР	Настава у блоку
<i>ХТЗ, НАССР и Закон о безбедности хране у месарству</i>	-	38	-	-
<i>Грађа и особине телесних ткива животиња за клање</i>	-	86	-	-
<i>Грађа тела и органа животиња за клање</i>	-	86	-	-
<i>ХТЗ и мере безбедности и здравља на раду у производном погону</i>	-	-	-	60
УКУПНО	-	210	-	60

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Теорија	Вежбе	Практична настава/УКР	Настава у блоку
<i>Откуп, транспорт, пријем и припрема животиња за клање</i>	-	-	12	-
<i>Поступак, принципи и прописи на линији клања</i>	-	-	18	-
<i>Основне карактеристике, оцена квалитета и складиштење меса</i>	-	-	66	6
<i>Расецање трупова на основне великопродајне делове, категоризација и искоштавање</i>	-	-	222	66
<i>Производња производа од меса (ћевапчићи, пљескавице, хамбургери, роловано, пуњено, маринирано месо, ...)</i>	-	-	60	6
<i>Излагање, аранжирање, декларисање, паковање и продаја меса и производа од меса</i>	-	-	30	12
УКУПНО	-	-	408	90

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Теорија	Вежбе	Практична настава/УКР	Настава у блоку
<i>Методe конзервисања у помоћне сировине у преради меса</i>	-	-	66	18
<i>Производња kobасица</i>	-	-	120	42
<i>Производња сувомеснатих и димљених производа и сланине</i>	-	-	114	36
<i>Производња масти</i>	-	-	24	6
<i>Производња конзерви и готових јела</i>	-	-	24	12
<i>Амбалажни материјали</i>	-	-	12	6
УКУПНО	-	-	360	120

Назив предмета: ЗДРАВСТВЕНА БЕЗБЕДНОСТ ХРАНЕ**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
II	68	68	-	-	136

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са значајем хигијене уз примену НАССР-а и микробиолошкој контроли;
- Усвајање теоријских знања о морфолошким и физиолошким карактеристикама микроорганизама;
- Усвајање теоријских знања о утицају еколошких чинилаца на динамику раста микроорганизама;
- Усвајање теоријских знања о микроорганизмима у месарству;
- Оспособљавање за прање лабораторијског посуђа и прибора уз примену хигијенских норми и руковање микроскопом и разликовање препарата;
- Оспособљавање ученика да разликује утицај физичких и хемијских фактора на микроорганизме;
- Оспособљавање ученика да издвоји чисте културе и узимање бриса;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	Т	В
Основи хигијене	10	12
Морфолошке и физиолошке карактеристике микроорганизама	20	20
Утицај спосљашњих чинилаца на микроорганизме	20	20
Патогене бактерије, токсини, паразити, вируси у меду и производима од меса	18	16

Назив предмета: ТРЖИШТЕ И ПРОМЕТ МЕСА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
III	60	30	-	-	90

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање теоријских знања о правилном пријему, складиштењу меса и прерађевина од меса и вођењу пратеће документације;
- Усвајање теоријских знања о врстама меса и прерађевина од меса у промету;
- Усвајање теоријских знања о начинима припреме меса, производа и прерађевина од меса за продају;
- Усвајање теоријских знања о начинима излагања, аранжирања, декларисања;
- Упознавање са значајем одабира амбалаже, мерењу, паковању, вођењу документације по HACCP-у;
- Усвајање теоријских знања о профилима и врстама потрошача и о примени одговарајућег кодекса понашања;
- Упознавање са значајем правилне комуникације и односа са потрошачем – примена вербалне и невербалне комуникације, доброг маркетинга;
- Примена стандарда и законске регулативе о квалитету меса, производа и прерађевина од меса у промету;
- Примена принципа добре хигијенске праксе у процесу рада;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	Т	В
Пријем, складиштење и припрема меса, производа и прерађевина од меса за продају	30	14
Продаја меса, производа и прерађевина од меса	30	16

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила*

Рб.	Стручни изборни предмети	РАЗРЕД		
		I	II	III
Стручни предмети				
1.	Аграрни туризам		*	*
2.	Основе угоститељства		*	*
3.	Припрема јела са жара		*	*
4.	Задругарство		*	*

Ученик бира изборни програм једном у току школовања

5.3 Образовни профил: Пољопривредни техничар

Недељни фонд општеобразовних предмета

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО						
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње						
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ		
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		21	2		672	64			11			352			9			288			11			352				1664	64			1728				
1	Српски језик и књижевност	3			96				3			96			3			96			3			96				384				384				
2	_____језик и књижевност*																																			
1.1	Српски као нематерњи језик*																																			
3	Страни језик	2			64				2			64			2			64			2			64				256				256				
4	Физичко и здравствено васпитање	2			64				2			64			2			64			2			64				256				256				
5	Математика	2			64				2			64			2			64			2			64				256				256				
6	Рачунарство и информатика		2			64																						64				64				
7	Историја	2			64																						64					64				
8	Екологија и заштита животне средине	1			32																						32					32				
9	Географија	2			64																						64					64				
10	Хемија	2			64				2			64															128					128				
11	Социологија са правима грађана																			2			64				64					64				
12	Биологија	2			64																						64					64				
13	Физика	2			64																						64					64				
14	Латински језик	1			32																						32					32				
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1			32				3			96			3			96			3			96				320				320				
1	Грађанско васпитање / Верска настава	1			32				1			32			1			32			1			32				128				128				
2	Изборни програми по програму образовног профила**								2			64			2			64			2			64				192				192				

Правилник о програму наставе и учења општеобразовних предмета у стручним школама ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 7/2023)

Правилник о наставном плану и програму општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју пољопривреда, производња и прерада хране ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2012, 1/2013-испр., 10/2016-др.правилник, 13/2018-др.правилник, 10/2022-др.правилник, 7/2023-др.правилник, 10/2023-др.правилник и 10/2024-др.правилник)

*Недељни фонд стручних и предмета
(за генерацију уписану 2023/2024.г.)*

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				Σ
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње											
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б				
A2: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		7			224			150	7	6	5	224	192	160	150	9	6	5	288	192	160	150	7	6	5	224	192	160	60	960	576	480	510	2526
1	Педологија и агрохемија	3			96			18																					96			18	114	
2	Заштита биља	2			64			24		2			64				2			64									64	128		24	216	
3	Пољопривредна техника	2			64			18	2	2	1	64	64	32	15	2	2		64	64			2	2		64	64		256	192	32	33	513	
4	Биљна производња 1***								5	2	4	160	64	128	45														160	64	128	45	397	
5	Биљна производња 2***															5	2	5	160	64	160	60							160	64	160	60	444	
6	Наводњавање															2			64										64				64	
7	Сточарска производња																						5	2	5	160	64	160	60	160	64	160	60	444
8	Предузетништво																							2				64			64			64
9	Професионална пракса							90							90							90										270	270	
B2: ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ									2			64				2			64				2			64				192				192
1	Изборни предмет према програму образовног профила								2			64				2			64				2			64				192				192

Правилник о изменама Правилника о наставном плану и програму стручних предмета средњег стручног образовања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 11/2020)

Недељни фонд стручних предмета

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ	
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ		8			256			150	9	3	6	288	96	192	150	9	5	6	288	160	192	150	7	5	6	224	160	192	60	1056	416	576	510	2558	
1	Педологија и агрохемија	3			96			30																					96			30	126		
2	Механизација у пољопривреди	3			96			30	2		1	64		32	30	2	1		64	32			1	1		32	32			256	64	32	60	412	
3	Заштита биља	2			64				1	1		32	32		12	1	1		32	32		6	1	1		32	32		6	160	96		24	280	
4	Ратарство и повртарство								3	1	3	96	32	96	18	2	1	3	64	32	96	18							160	64	192	36	452		
5	Воћарство и виноградарство								2	1		64	32			2		3	64		96	24	2		2	64		64	24	192	32	160	48	432	
6	Расадничарство								1		2	32		64															32		64		96		
7	Сточарство															2	2		64	64		12	3	1	4	96	32	128	30	160	96	128	42	426	
8	Предузетништво																						2				64			64				64	
9	Професионална пракса						90							90							90											270	270		
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ									2			64				2			64				2			64				192				192	
2	Изборни програми по програму образовног профила**								2			64				2			64				2			64				192				192	

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2024)

Недељни фонд стручних предмета (дуални модел)

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО							
	недељно			годишње				недељно				годишње			недељно			недељно				годишње			недељно				годишње							
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	УКР	Т	В	ПН	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	УКР	Т	В	УКР	Б	Т	В	ПН	УКР	Б	Σ
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	8			256			150	9	3		5	288	96		192	150	9	5	6	288	160	192	150	7	5	6	224	160	192	60	1056	416		576	510	2558
1 Педологија и агрохемија	3			96			30																								96				30	126
2 Механизација у пољопривреди	3			96			30	2			1	64			32	30	2	1		64	32			1	1		32	32			256	64		32	60	412
3 Заштита биља	2			64				1	1			32	32			12	1	1		32	32		6	1	1		32	32		6	160	96			24	280
4 Ратарство и повртарство								3	1		3	96	32		96	18	2	1	3	64	32	96	18								160	64		192	36	452
5 Воћарство и виноградарство								2	1			64	32				2		3	64		96	24	2		2	64		64	24	192	32		160	48	432
6 Расадничарство								1			2	32			64																32			64		96
7 Сточарство																	2	2		64	64		12	3	1	4	96	32	128	30	160	96		128	42	426
8 Предузетништво																									2			64				64				64
9 Професионална пракса						90									90							90												270	270	
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								2				64					2			64				2			64				192					192
Изборни програми по програму образовног профила**								2				64					2			64				2			64				192					192

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране ("Сл. гласник РС - Просветни гласник", бр. 10/2024)

Модули у оквиру стручних предмета:**Назив предмета: ПЕДОЛОГИЈА И АГРОХЕМИЈА****1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I	96			30	126

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање знања о генези и минеролошком саставу земљишта;
- Упознавање ученика са земљишним раствором као чиниоцем плодности;
- Развијање знања о типовима земљишта и њиховој плодности;
- Развијање знања о законитостима исхране биљака;
- Упознавање ученика са хемијским саставом, физиологијом и начинима исхране биљака;
- Упознавање ученика са врстама ђубрива;
- Развијање знања о значају употребе различитих облика ђубрива и њиховог утицаја на висину приноса пољопривредних усева.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Земљиште</i>	32	30		6
<i>Исхрана биљака</i>	32	40		12
<i>Ђубрива и средства за исхрану биљака</i>	32			12

Назив предмета: МЕХАНИЗАЦИЈА У ПОЉОПРИВРЕДИ**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
I	96	-	-	30	126
II	64	-	32	30	126
III	64	32	-	-	96
IV	32	32	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са врстама, својствима и употребом (применом) машинских материјала у пољопривреди;
- Упознавање штетности корозије и примену заштитних средстава;
- Упознавање са машинским елементима који се користе на пољопривредним машинама;
- Оспособљавање за самостално руковање пољопривредном техником и процесима;
- Оспособљавање за коришћење мобилних апликација;
- Упознавање врста машина, уређаја, објеката и опреме који се користе у пољопривредној производњи;
- Оспособљавање за правилно подешавање и одржавање машина ради постизања одговарајућег квалитета рада;
- Оспособљавање за правилну примену пестицида, ђубрива и осталих средстава у пољопривредној производњи;
- Упознавање објеката и опреме за сушење и складиштење пољопривредних производа;
- Оспособљавање за вођење евиденције о раду;
- Развијање радних навика, сигурности, прецизности и одговорности у раду.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>T</i>	<i>B</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Машински материјали и елементи</i>	14	-	-	12
<i>Мотори СУС</i>	14	-	-	12
<i>Пољопривредни трактори</i>	18	-	-	6
<i>Мобилне апликације у пољопривреди</i>	20	-	-	-
<i>Обука вожње трактора</i>	30	-	-	-

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>T</i>	<i>B</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Обука вожње трактора</i>	-	-	-	30
<i>Механизација за обраду и ђубрење земљишта</i>	16	-	8	-
<i>Сејалице и садилице</i>	14	-	7	-
<i>Култиватори и прскалице</i>	10	-	5	-
<i>Машине за жетву и бербу</i>	18	-	9	-
<i>Транспортна средства у пољопривреди</i>	6	-	3	-

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>T</i>	<i>B</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Воћарско-виноградарска механизација</i>	48	24	-	-
<i>Системи и опрема за наводњавање</i>	16	8	-	-

Разред: ЧЕТВРТИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>T</i>	<i>B</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Машине и опрема у производним објектима</i>	12	12	-	-
<i>Механизација у сточарству</i>	20	20	-	-

Назив предмета: ЗАШТИТА БИЉА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
I	64	-	-	-	64
II	32	32	-	12	76
III	32	32	-	6	70
IV	32	32	-	6	70

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање знања о биљним болестима, њиховим изазивачима, типовима, начинима настајања биљних болести и њиховој штетности;
- Развијање знања о биљним штеточинама, типовима, времену и динамици настајања оштећења и њиховом препознавању;
- Усвајање основних знања о врстама корова;
- Упознавање ученика са пестицидима, начинима, временом и ефектима њихове примене;
- Упознавање ученика са мерама заштите биља, њиховом применом, значајем и вештинама извођења заштите биља.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Изазивачи биљних болести</i>	14	-	-	-
<i>Биљне штеточине</i>	14	-	-	-
<i>Корови</i>	12	-	-	-
<i>Пестициди</i>	12			
<i>Мере заштите гајених биљака</i>	12			

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Заштита ратарских и повртарских биљака од болести и штеточина</i>	32	32		12

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Заштита воћака од болести и штеточина</i>	32	32		6

Разред: ЧЕТВРТИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Заштита винове лозе од болести и штеточина</i>	32	32		6

Назив предмета: РАТАРСТВО И ПОВРТАРСТВО**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
II	96	32	96	18	242
III	64	32	96	18	210

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са основним карактеристикама ратарске и повртарске производње;
- Упознавање са морфологијом ратарских и повртарских биљака;
- Упознавање са агроеколошким условима гајења ратарских и повртарских биљака;
- Развијање знања о биолошким и агротехничким мерама неопходним за укључивање у технолошке процесе ратарске и повртарске производње;
- Развијање знања о технологијама производње ратарских и повртарских биљака;
- Упознавање са климатским променама и утицају на ратарске и повртарске биљке;
- Оспособавање за производњу ратарских и повртарских биљака;
- Оспособљавање за примену мера неге у ратарској и повртарској производњи;
- Упознавање са значајем и биолошким основама органске пољопривреде;
- Упознавање са карактеристикама органске повртарске производње;
- Унапређивање знања у области управљању органском производњом у повртарству;

- Упознавање ученика са Правилником о органској производњи
- Упознавање са применама агротехничких мера у органској повртарској производњи;
- Оспособљавање за производњу повртарских биљака у органској повртарској производњи.
- Оспособљавање за вођење евиденције о раду;
- Развијање свести о сопственим знањима и способностима у даљој професионалној оријентацији;
- Развијање систематичности, способности опажања, позитивног односа према струци и свести о очувању животне средине;
- Развијање радних навика, сигурности, прецизности и одговорности у раду.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
Опште ратарство	32	16	32	
Посебно ратарство	64	16	64	18

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
Опште повртарство	16	8	24	
Посебно повртарство	48	24	72	18

Назив предмета: ВОЋАРСТВО И ВИНОГРАДАРСТВО**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II	64	32	-	-	96
III	64	-	96	24	184
IV	64	-	64	24	152

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање знања о основним карактеристикама воћарске и виноградарске производње;
- Развијање знања о морфологији воћарских и виноградарских биљака (воћних врста/воћака и винове лозе);
- Развијање знања о агроеколошким условима гајења воћарских и виноградарских биљака (воћних врста/воћака и винове лозе);
- Упознавање ученика са биолошким и агротехничким захтевима воћарске и виноградарске производње;
- Развијање знања о технологијама производње воћарских и виноградарских биљака (воћних врста/воћака и винове лозе);
- Развијање знања о климатским променама и утицају на воћарске и виноградарске биљке;
- Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији;
- Оспособљавање за примену мера за подизање вишегодишњих засада;
- Оспособљавање за примену агротехничких и помотехничких/ампелотехничких мера у циљу одржавања засада;

- *Оспособљавање за вођење евиденције о раду;*
- *Оспособљавање за примену адаптивних мера на климатске промене и елементарне непогоде у воћарској и виноградарској производњи;*
- *Развијање систематичности, способности опажања, позитивног односа према струци, као и свести о очувању животне средине;*
- *Развијање радних навика, сигурности, прецизности и одговорности у раду;*

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Биологија воћака</i>	12	6	-	-
<i>Екологија воћака са климатским променама</i>	20	10	-	-
<i>Размножавање воћака</i>	32	16	-	-

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Подизање и нега воћног засада до плодношења</i>	18		24	12
<i>Помологија са помотехником и прерадом</i>	46		72	12

Разред: ЧЕТВРТИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Биологија и екологија винове лозе</i>	<i>10</i>		<i>10</i>	
<i>Лозни расадник и подизање винограда</i>	<i>16</i>		<i>18</i>	<i>6</i>
<i>Ампелографија са ампелотехником и прерадом</i>	<i>34</i>		<i>34</i>	<i>18</i>

Назив предмета: РАСАДНИЧАРСТВО**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
II	32	-	64	-	96

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање ученика са начинима размножавања биљака;
- Развијање знања о објектима и опреми за производњу садног материјала;
- Развијање знања о земљишним смешама;
- Развијање знања о значају и начину размножавања;
- Оспособљавање за формирање топлих (леја), полутоплих и хладних леја;
- Оспособљавање за прављење земљишних смеша;
- Оспособљавање за генеративно и вегетативно размножавање биљака;
- Развијање систематичности, прецизности, способности повезивања знања као и позитивног односа према струци.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
Генеративно размножавање биљака	16	-	32	-
Вегетативно размножавање биљака	16	-	32	-

Назив предмета: СТОЧАРСТВО**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III	64	64	-	12	140
IV	96	32	128	30	286

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са анатомском грађом и функцијом система органа у организму животиња;
- Упознавање са пореклом домаћих животиња, врстама, расама, њиховим морфолошким и физиолошким особинама;
- Упознавање са биологијом размножавања, полним циклусом, начинима парења и вештачким осемењавањем домаћих животиња;
- Упознавање са методама одгајивања и индивидуалном селекцијом;
- Упознавање ученика са технологијом производње различитих врста домаћих животиња;
- Унапређивање знања у области одгајивања домаћих животиња за високу производњу;
- Оспособљавање за примену мера за јачање отпорности сточарске производње на климатске промене;
- Упознавање са хранивима и начинима примене по врстама и категоријама животиња;
- Оспособљавање за припрему оброка за исхрану различитих врста и категорија домаћих животиња;
- Развијање логичког размишљања при решавању проблема у пракси;

- *Оспособљавање за правилно одржавање хигијене простора, опреме и неге животиња;*
- *Оспособљавање за организовање и извођење технолошког процеса у сточарској производњи;*
- *Оспособљавање за вођење евиденције о раду;*
- *Развијање радних навика, сигурности, прецизности и одговорности у раду;*
- *Оспособљавање за примену мера хигијенско-техничке заштите при раду;*
- *Развијање систематичности и способности опажања, као и свести о очувању животне средине и позитивног односа према струци.*

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Анатомија и физиологија домаћих животиња</i>	32	32	-	-
<i>Биолошке основе сточарства</i>	20	20	-	12
<i>Основи исхране животиња</i>	12	12	-	-

Разред: ЧЕТВРТИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Технологија хране за животиње</i>	15	5	20	12
<i>Технологија производње у сточарству</i>	44	11	44	12
<i>Исхрана домаћих животиња</i>	22	11	44	6
<i>Зоохигијена</i>	15	5	20	

Назив предмета: ПОЉОПРИВРЕДНА ТЕХНИКА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
IV	64	64	-	-	128

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање конструкција пољопривредних машина;
- Стицање знања о примени машина у пољопривредној производњи и њихово најефикасније искоришћавање;
- Стицање знања за правилно подешавање и одржавање машина ради постизања одговарајућег квалитета рада;
- Стицање знања о функционалним и техничким карактеристикама машина, апарата и уређаја који се користе у пољопривредној производњи;
- Развијање интересовања за пољопривредну технику;
- Оспособљавање за примену агротехничких мера у пољопривредној производњи;
- Оспособљавање за правилну примену пестицида, ђубрива и осталих средстава у пољопривредној производњи;
- Оспособљавање за самостално управљање трактором са приколицом у јавном саобраћају;
- Оспособљавање за вођење евиденције о раду;
- Развијање радних навика, сигурности, прецизности и одговорности у раду;
- Оспособљавање за правилно и рационално коришћење пољопривредне технике;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
<i>Машине за спремање сена и силаже</i>	32
<i>Машине и уређаји за припрему сточне хране</i>	36
<i>Уређаји и опрема у сточарским објектима</i>	60

Назив предмета: СТОЧАРСКА ПРОИЗВОДЊА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
IV	160	64	160	60	444

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Стицање неопходних знања о грађи, положају и функцији појединих органа и организма у целини;
- Стицање знања о пореклу домаћих животиња, врстама, расама, њиховим морфолошким и физиолошким особинама;
- Стицање знања о методама одгајивања и значају селекције за високу производњу;
- Стицање знања о привредном значају сточарства;
- Развијање практичних знања, радних навика и вештина за рад у сточарској производњи;
- Упознавање хранива и начина примене по врстама и категоријама животиња;
- Оспособљавање за састављање оброка за грла у складу са њиховим потребама;
- Стицање знања о значају утицаја основних еколошких фактора на организам и здравље животиња;
- Оспособљавање за одржавање хигијене простора, опреме и неге животиња;
- Стицање знања о начину гајења и држања домаћих животиња;
- Оспособљавање за вођење евиденције и родовних књига домаћих животиња;

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)
<i>Анатомија са физиологијом</i>	60
<i>Опште сточарство</i>	72
<i>Посебно сточарство</i>	123/125
<i>Израда домаћих животиња</i>	125/123
<i>Зоохигијена</i>	64

Назив предмета: ПРОФЕСИОНАЛНА ПРАКСА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
I	-	-	-	90	90
II	-	-	-	90	90
III	-	-	-	90	90

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Оспособљавање за практичну примену теоријских знања;
- Оспособљавање за примену агротехничких мера у биљној производњи;
- Оспособљавање за правилну примену пестицида, ђубрива и осталих средстава у биљној производњи;
- Оспособљавање за правилно и рационално коришћења пољопривредне механизације;
- Оспособљавање за самостално руковање, подешавање и одржавање пољопривредних машина, уређаја и опреме;
- Оспособљавање за радну и професионалну одговорност, прецизност и сигурност при раду;
- Оспособљавање за прераду плодова и делова биљака у традиционалне производе;
- Оспособљавање за успешно газдовање пољопривредним газдинством;
- Оспособљавање за коришћење средстава заштите на раду и заштите животне средине;
- Развијање радних навика.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Примена активности за успешно газдовање у традиционалној и органској производњи</i>	-	-	-	90

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Примена мера неге биљака у традиционалној и органској производњи</i>	-	-	-	90

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Организација традиционалнеи органске биљне производње са елементима традиционалне прераде</i>	-	-	-	90

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила* (за генерацију уписану шк.2023/24.г.)

<i>Рб.</i>	<i>Стручни изборни предмети</i>	<i>IV РАЗРЕД</i>
<i>Стручни предмети</i>		
1.	Производња дувана	*
2.	Органска производња у воћарству и виноградарству	*
3.	Пчеларство	*
4.	Козарство	*
5.	Рибарство	*
6.	Задругарство	*
7.	Органска производња у сточарству	*

Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Б. Листа изборних програма према програму образовног профила*

Рб.	Стручни изборни предмети	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
8.	Аграрни туризам			*	*
9.	Задругарство		*	*	*
10.	Климатске промене у пољопривреди		*	*	*
11.	Вештачка интелигенција и роботика			*	*
12.	Органска производња у повртарству			*	*
13.	Обновљиви извори енергије		*		

Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Назив предмета: АГРАРНИ ТУРИЗАМ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
III или IV	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање ученика са теоријским основама, основним принципима и организацијом туризма;
- Упознавање ученика са туристичком индустријом кроз међузависности различитих сектора;
- Разумевање нераскидиве везе између туризма и пољопривредне производње и прераде хране;
- Упознавање ученика са делатношћу угоститељства, његовим карактеристикама и значајем.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Основе туризма</i>	10	-	-	-
<i>Облици, врсте и трендови туризма</i>	10	-	-	-
<i>Туристичко тржиште</i>	10	-	-	-
<i>Туристичке дестинације</i>	10	-	-	-
<i>Одрживи туризам</i>	12	-	-	-
<i>Рурални туризам</i>	12	-	-	-

Назив предмета: ЗАДРУГАРСТВО (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II или III или IV	40	24	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са местом и значајем пољопривреде у привредном систему и њеним специфичностима;
- Упознавање са задругарством, задругама и њиховом значају за развој пољопривреде и села;
- Упознавање са стањем пољопривредних ресурса и производне структуре;
- Развијање свести о потреби удруживања и његовом значају за развој пољопривреде;
- Унапређивања знања у области подстицајних мера аграрне политике;
- Развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији;
- Развијање основе за континуирано учење;
- Развијање одговорног односа према очувању природних ресурса и еколошке равнотеже.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ ИЛИ ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Субјекти организовања пољопривредно прехрамбене производње</i>	8	-	-	-
<i>Задругарство и задругар</i>	10	-	-	-
<i>Пољопривредне задруге</i>	14	-	-	-
<i>Подстицајне мере аграрне политике</i>	8	-	-	-
<i>Ученички пројект</i>		24	-	-

Назив предмета: КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II или III или IV	32	32	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са климатским променама;
- Упознавање са утицајем климатских промена на земљиште;
- Упознавање са утицајем климатских промена на гајене биљке и домаће животиње;
- Оспособљавање за коришћење метеоролошких података метеоролошких станица;
- Оспособљавање за примену адаптивних мера у односу на климатске промене у биљној и сточарској производњи.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ ИЛИ ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Климатологија</i>	10	10	-	-
<i>Утицај климатских промена на биљни свет</i>	16	16	-	-
<i>Утицај климатских промена на домаће животиње</i>	6	6	-	-

Назив предмета: ВЕШТАЧКА ИНТЕЛИГЕНЦИЈА И РОБОТИКА (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III или IV	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са основама вештачке интелигенције и машинског учења;
- Усвајање знања за примену вештачке интелигенције кроз интерактиван начин, студије случаја и пројектну наставу;
- Упознавање са структуром робота;
- Упознавање са начином управљања роботима;
- Упознавање са сензорским системима робота;
- Упознавање са вештачком интелигенцијом и њеном везом са роботиком;
- Упознавање са применом робота у пољопривредној производњи;
- Развијање вештина као што су техника решавања проблема и отклањања грешака, логичко закључивање и креативност.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
Вештачка интелигенција	24	-	-	-
Роботика	40	-	-	-

Назив предмета ОРГАНСКА ПРОИЗВОДЊА У ПОВРТАРСТВУ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
III или IV	40	24	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са значајем и биолошким основама органске пољопривреде;
- Упознавање са карактеристикама органске повртарске производње;
- Унапређивање знања у области управљању органском производњом у повртарству;
- Упознавање ученика са Правилником о органској производњи
- Упознавање са применама агротехничких мера у органској повртарској производњи;
- Оспособљавање за производњу повртарских биљака у органској повртарској производњи.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)			
	Т	В	ПН	Б
<i>Основи органске пољопривреде</i>	6	-	-	-
<i>Биолошке основе органске пољопривреде</i>	6	-	-	-
<i>Органско повратрство – биоваиштованство</i>	10	-	-	-
<i>Повртарске биљке у органској производњи</i>	18	-	-	-
<i>Ученички пројекат</i>	-	24	-	-

Назив предмета ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање неопходности коришћења обновљивих извора енергије;
- Упознавање са ресурсима за производњу енергената из биомасе;
- Упознавање са технологијом производње биогорива;
- Унапређивање знања у области агросоларства;
- Упознавање техничких карактеристика агросоларних електрана;
- Унапређивање знања о технологијама пољопривредне производње у агросоларима;
- Развијање смисла за прилагођавање пољопривредне производње на климатске промене у контексту агросоларства.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:*Разред: ДРУГИ*

<i>НАЗИВ МОДУЛА</i>	<i>Трајање модула (часови)</i>			
	<i>Т</i>	<i>В</i>	<i>ПН</i>	<i>Б</i>
<i>Биогорива</i>	<i>40</i>	-	-	-
<i>Агросолари</i>	<i>24</i>	-	-	-

5.4 Образовни профил: Ветеринарски техничар

Недељни фонд општеобразовних предмета

		I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО					
		недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње					
		Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ				
A1: ОБАВЕЗНИ ОПШТЕОБРАЗОВНИ ПРЕДМЕТИ		20	2		640	64			13			416				9			288					11			288				1696	64			1760
1.	Српски језик и књижевност	3			96				3			96				3			96					3			96				384			384	
1.1	_____језик и књижевност*	3			96				3			96				3			96					3			96				384			384	
2.	Српски као нематерњи језик*	2			64				2			64				2			64					2			64				256			256	
3.	Страни језик I	2			64				2			64				2			64					2			64				256			256	
4.	Физичко васпитање	2			64				2			64				2			64					2			64				256			256	
5.	Математика	2			64				2			64				2			64					2			64				256			256	
6.	Рачунарство и информатика		2			64																									64			64	
7.	Историја	2			64																									64			64		
8.	Латински језик	1			32																									32			32		
9.	Физика	2			64																									64			64		
10.	Географија	2			64																									64			64		
11.	Хемија	2			64				3			96																		160			160		
12.	Биологија	2			64				1			32																		96			96		
13.	Социологија са правима грађана																						2			64				64			64		
A2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ		1			32				3			96				3			96					3			96				320			320	
1.	Грађанско васпитање / Верска настава	1			32				1			32				1			32					1			32				128			128	
2.	Изборни програм према програму образовног профила**								2			64				2			64					2			64				192			192	

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења општеобразовних предмета средњег стручног образовања у подручју пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС - Просветни гласник“, бр.10/2023)

Недељни фонд стручних предмета

	I РАЗРЕД							II РАЗРЕД							III РАЗРЕД							IV РАЗРЕД							УКУПНО				
	недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				недељно			годишње				годишње				
	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Т	В	ПН	Б	Σ			
Б1: ОБАВЕЗНИ СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ	5	4		160	128		150	8	4	4	256	128	128	150	9	4	7	288	128	224	150	5	7	6	160	224	192	60	864	608	544	510	2526
1 Анатомија и физиологија	3	2		96	64		30																						96	64		30	190
2 Сточарство са исхраном	2	2		64	64		30																						64	64		30	158
3 Фармакологија								2	1	2	64	32	64	20															64	32	64	20	180
4 Патологија								2			64			10															64			10	74
5 Хигијена и нега животиња								2	1	2	64	32	64	20															64	32	64	20	180
6 Микробиологија и паразитологија								2	2		64	64		10															64	64		10	138
7 Породиљство															3	2	2	96	64	64	30								96	64	64	30	254
8 Болести животиња															4	2	5	128	64	160	30	3	2	3	96	64	96	30	224	128	256	60	668
9 Хигијена хране животињског порекла															2			64											64				64
10 Основи хирургије																						2	3	3	64	96	96	30	64	96	96	30	286
11 Предузетништво																							2				64			64			64
12 Професионална пракса							90							90							90											270	270
Б2: ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								2			64				2			64				2			64				192				192
2 Изборни програм према програму образовног профила**								2			64				2			64				2			64				192				192

Правилник о допунама Правилника о плану и програму наставе и учења стручних предмета средњег стручног образовања и васпитања у подручју рада пољопривреда, производња и прерада хране („Службени гласник РС – Просветни гласник“, бр. 10/2023)

Модули у оквиру стручних предмета:**Назив предмета: АНАТОМИЈА И ФИЗИОЛОГИЈА****1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I	96	64		30	190

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са грађом ткива;
- Развијање знања о грађи и положају појединих органа и организма у целини;
- Развијање знања о функцији појединих органа и организма у целини;
- Формирање неопходне основе да стечено знање користи у конкретним условима и за касније изучавање стручних предмета.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Хистологија</i>	11
<i>Анатомија - остеологија са миологијом</i>	30
<i>Анатомија - органологија</i>	72
<i>Физиологија</i>	77

Назив предмета: СТОЧАРСТВО СА ИСХРАНОМ**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I	64	64		30	158

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са пореклом домаћих животиња, врстама, расама, њиховим морфолошким и физиолошким особинама;
- Усвајање знања о факторима индивидуалне селекције и значај селекције за високу производњу;
- Усвајање знања о методама одгајивања домаћих животиња;
- Упознавање са сточним хранивима и начинима коришћења по врстама и категоријама домаћих животиња;
- Оспособљавање за рад у сточарској производњи.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Опште сточарство</i>	40
<i>Специјално сточарство</i>	42
<i>Општа исхрана</i>	24
<i>Исхрана домаћих животиња</i>	52

Назив предмета: ФАРМАКОЛОГИЈА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II	64	32	64	20	180

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са пореклом, облицима и начином апликације лекова;
- Усвајање знања о судбини лека у организму;
- Усвајање знања о елиминацији лека из организма;
- Усвајање знања о различитим техникама апликације лека;
- Развијање способности примене лека у терапијске и профилактичке сврхе;
- Формирање неопходне основе да стечено знање користи у конкретним условима и за касније изучавање стручних предмета.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Општа фармакологија</i>	66
<i>Специјална фармакологија</i>	114

Назив предмета: ПАТОЛОГИЈА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II	64	-	-	10	74

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са појмовима из области патолошке морфологије;
- Усвајање знања о запаљенским процесима у организму;
- Усвајање знања о туморима;
- Формирање неопходне основе да усвојено знање користи за касније изучавање клиничких предмета.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:*Разред: ДРУГИ*

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Патолошко-морфолошки поремећаји</i>	54
<i>Запаљења</i>	15
<i>Тумори</i>	5

Назив предмета: ХИГИЈЕНА И НЕГА ЖИВОТИЊА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
II	64	32	64	20	180

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са основним еколошким факторима и њиховим утицајем на организам и здравље животиња;
- Оспособљавање за спровођење зоохигијенских и превентивних мера у сточарској производњи;
- Усвајање знања о хигијени смештаја домаћих животиња;
- Оспособљавање за извођење поступака неге домаћих животиња.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:*Разред: ДРУГИ*

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Зоохигијенске и превентивне мере	84
Хигијена смештаја и неге домаћих животиња	68
Еколошки фактори	28

Назив предмета: МИКРОБИОЛОГИЈА И ПАРАЗИТОЛОГИЈА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
II	64	64	-	10	138

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са основним принципима рада у лабораторији;
- Усвајање знања о основним биолошким карактеристикама микроорганизама и паразита;
- Усвајање знања о основним принципима имунолошког система;
- Усвајање знања о инфекцији;
- Формирање неопходне основе да усвојено знање користи за касније изучавање клиничких предмета.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Микробиологија	74
Инфекције и имунологија	16
Паразитологија	48

Назив предмета: ПОРОДИЉСТВО

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
III	96	64	64	30	254

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о физиологији репродукције;
- Усвајање знања о патологији репродукције;
- Упознавање са начинима и поступцима при асистирању доктору ветеринарске медицине из области репродукције;
- Усвајање знања о значају и технологији вештачког осемењавања;
- Усвајање знања о начину и поступцима асистирања доктору ветеринарске медицине при извођењу вештачког осемењавања;
- Упознавање са основама потпомогнуте репродуктивне технике.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Репродукција	123
Вештачко осемењавање и стерилитет	110
Увод у потпомогнуте репродуктивне технике	21

Назив предмета: БОЛЕСТИ ЖИВОТИЊА

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
III	128	64	160	30	382
IV	96	64	96	30	286

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Упознавање са етиологијом, клиничком сликом и профилаксом најважнијих болести органских система домаћих животиња;
- Усвајање знања о етиологији, клиничкој слици и профилакси најважнијих заразних болести домаћих животиња;
- Усвајање знања о етиологији, клиничкој слици и профилакси најважнијих паразитских болести домаћих животиња;
- Усвајање знања о етиологији, клиничкој слици и профилакси најважнијих болести живине;
- Усвајање знања о вештинама за правилан прилаз, фиксирање и припрему животиње за клинички преглед;
- Развијање свести о опасности од повређивања при неправилном третману животиње и неправилном руковању прибором и инструментима;
- Упознавање са начином и поступцима асистирања доктору ветеринарске медицине при извођењу клиничког прегледа и спровођењу терапије и профилаксе;
- Усвајање знања о вођењу евиденције у ветеринарским организацијама;
- Развијање свести о значају спровођења програма мера здравствене заштите животиња;
- Развијање свести о начелима добробити животиња;
- Развијање свести о примени процедура уклањања медицинског отпада и примени прописа заштите животне средине;
- Развијање свести о значају примене прописа из области безбедности и заштите здравља на раду.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Болести органских система домаћих животиња</i>	157
<i>Заразне болести домаћих животиња</i>	139
<i>Паразитске болести домаћих животиња</i>	68
<i>Болести живине</i>	18

Разред: ЧЕТВРТИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Болести преживара</i>	116
<i>Болести свиња</i>	66
<i>Болести коња</i>	55
<i>Болести паса и мачака</i>	49

Назив предмета: ХИГИЈЕНА ХРАНЕ ЖИВОТИЊСКОГ ПОРЕКЛА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
III	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о квалитету хране животињског порекла;
- Развијање способности примене знања у производњи, чувању, транспорту и промету хране;
- Усвајање знања о интегрисаним системима контроле производње хране.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Хигијена млека и производа од млека	23
Хигијена меса и производа од меса	29
Хигијена јаја, меда и рибе	6
Интегрисани системи контроле	6

Назив предмета: ОСНОВИ ХИРУРГИЈЕ**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
IV	64	96	96	30	286

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о основних принципа асепсе и антисепсе у хирургији;
- Упознавање са начином и поступцима пружања помоћи животињама код различитих врста повреда;
- Познавање основних принципа мониторинга хируршког пацијента;
- Упознавање са начином и поступцима асистирања доктору ветеринарске медицине при извођењу различитих хируршких интервенција.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Асепса и антисепса	54
Повреде	94
Припрема за извођење хируршких захвата	138

Назив предмета: ПРЕДУЗЕТНИШТВО**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
IV	-	64	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање пословних и предузетничких знања, вештина, вредности, понашања и начина размишљања;
- Оспособљавање за формулисање и процену пословних идеја и израду једноставног пословног плана мале фирме;
- Упознавање ученика са стартап екосистемом, врстама предузетништва и начином отпочињања пословања;
- Развијање вештина комуникације са окружењем и подстицање тимског рада;
- Развијање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања;
- Подстицање критичког размишљања и оцене сопственог рада;
- Развијање личних и професионалних ставова и интереса за даљи професионални развој.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Основе предузетништва	32
Пословни план	32

Назив предмета: ПРОФЕСИОНАЛНА ПРАКСА**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава	Настава у блоку	УКУПНО
I	-	-	-	90	90
II	-	-	-	90	90
III	-	-	-	90	90

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:**ПРВИ РАЗРЕД:**

- Оспособљавање за самосталан рад у сточарској производњи;
- Познавање хранива и начина припреме obroka по врстама и категоријама животиња;
- Праћење новина из области узгоја и држања домаћих животиња.

ДРУГИ РАЗРЕД

- Увежбавање различитих техника апликације лека;
- Развијање способности примене лека у терапијске и профилактичке сврхе;
- Примена начина и процедура уклањања медицинског отпада на прописани начин;
- Формирање неопходне основе да стечено знање користи у конкретним условима и за касније изучавање стручних предмета;
- Оспособљавање за самосталан рад у спровођењу зоохигијенских и превентивних мера у сточарској производњи;
- Оспособљавање за самосталан рад у спровођењу неге животиња.

ТРЕЋИ РАЗРЕД

- Упознавање са планом клиничког прегледа;
- Припрема животиње за одређене дијагностичке поступке;
- Упознавање са начинима и поступцима асистирању доктору ветеринарске медицине при извођењу клиничког прегледа и спровођењу терапије;
- Упознавање са начинима и поступцима асистирању доктору ветеринарске медицине при извођења клиничког прегледа из области репродукције;
- Упознавање са значајем и технологијом вештачког осемењавања;
- Упознавање са начинима и поступцима асистирању доктору ветеринарске медицине при извођењу вештачког осемењавања;
- Примена прописаних процедура у технолошким поступцима производње и утицај на безбедност и квалитет хране.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ПРВИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Мужа домаћих животиња</i>	40
<i>Исхрана домаћих животиња</i>	50

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Техника апликације лека</i>	<i>30</i>
<i>Зоохигијенске и превентивне мере</i>	<i>42</i>
<i>Нега домаћих животиња</i>	<i>18</i>

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Клинички преглед домаћих животиња</i>	<i>30</i>
<i>Акушерство и вештачко осемењавање</i>	<i>30</i>
<i>Хигијена хране животињског порекла</i>	<i>30</i>

. Листа изборних програма према програму образовног профила*

Рб.	Стручни изборни предмети	РАЗРЕД			
		I	II	III	IV
Стручни предмети					
1.	Биологија и болести пчела		*		
2.	Биологија и патологија дивљих животиња		*		
3.	Органска производња у сточарству		*	*	
4.	Биологија и патологија риба		*		
5.	Климатске промене у пољопривреди		*	*	*
6.	Спортско коњарство			*	
7.	Биологија и патологија егзотичних животиња			*	
8.	Једно здравље			*	*
9.	Комуникација и добробит животиња			*	*
10.	Аграрни туризам			*	*
11.	Кинологија				*

Ученик бира изборни програм једном у току школовања

Назив предмета: БИОЛОГИЈА И БОЛЕСТИ ПЧЕЛА (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
II	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о функционисању пчелињег друштва;
- Усвајање знања о анатомији пчеле, репродукцији и развићу;
- Усвајање знања о најчешћим болестима пчела и њиховој профилакси;
- Усвајање знања о правилној нези и узгоју пчела;
- Усвајање знања о основима апитехнике.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ДРУГИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Биологија пчела	20
Актуелне болести пчела, профилакса и законска регулатива	28
Основне апитехничке мере	16

Назив предмета: БИОЛОГИЈА И ПАТОЛОГИЈА ДИВЉИХ ЖИВОТИЊА (Изборни стручни програм)

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
II	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о биолошким карактеристикама дивљих животиња;
- Усвајање знања о значају дохране дивљих животиња;
- Усвајање знања о значају одрживости врста дивљих животиња;
- Усвајање знања о улози дивљих животиња у преношењу заразних болести и зооноза;
- Усвајање знања о добробити дивљих животиња;
- Усвајање знања о значају ловства.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Дивље птице</i>	<i>12</i>
<i>Зечеви и кунџи</i>	<i>8</i>
<i>Јеленска дивљач</i>	<i>12</i>
<i>Дивље свиње</i>	<i>12</i>
<i>Вукови, шакали и лисице</i>	<i>12</i>
<i>Ловство</i>	<i>8</i>

Назив предмета: ОРГАНСКА ПРОИЗВОДЊА У СТОЧАРСТВУ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II или III	40	24	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о значају и биолошким основама органске пољопривреде;
- Усвајање знања карактеристикама сточарске производње;
- Усвајање знања о врстама и расама у органском сточарству;
- Усвајање знања о производњи сточне хране на органски принципима;
- Усвајање знања о исхрани домаћих животиња на принципима органске производње.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ ИЛИ ТРЕЋИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Основи органске производње</i>	30
<i>Основи органске сточарске производње</i>	6
<i>Врсте и расе за органску производњу</i>	10
<i>Производња сточне хране на органским принципима</i>	10
<i>Исхрана животиња на принципима органске производње</i>	8

Назив предмета: БИОЛОГИЈА И ПАТОЛОГИЈА РИБА (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о технологији и узгоју риба;
- Усвајање знања о систематици и распрострањености риба;
- Усвајање знања о здравственом и економском значају риба;
- Усвајање знања о актуелним болестима риба;
- Усвајање знања о добробити риба.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
<i>Гајење риба</i>	32
<i>Болести риба</i>	32

Назив предмета: КЛИМАТСКЕ ПРОМЕНЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	<i>Теоријска настава</i>	<i>Вежбе</i>	<i>Практична настава/Учење кроз рад</i>	<i>Настава у блоку</i>	УКУПНО
II или III или IV	32	32	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о клими;
- Упознавање са климатским променама;
- Упознавање са утицајем климатских промена на гајене биљке / биљну производњу;
- Оспособљавање за коришћење метеоролошких података метеоролошких станица;
- Оспособљавање за примену адаптивних мера у односу на климатске промене у биљној производњи.
- Оспособљавање за примену адаптивних мера у односу на климатске промене у сточарској производњи.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ДРУГИ ИЛИ ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	Трајање модула (часови)	
	Т	В
<i>Климатологија</i>	8	8
<i>Утицај климатских промена на биљни свет свет/биљну производњу</i>	8	8
<i>Утицај климатских промена на домаће животиње</i>	16	16

Назив предмета: СПОРТСКО КОЊАРСТВО (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о специфичности узгоја, држања, неге и репродукције различитих категорија спортских коња;
- Усвајање знања о вештинама значајних за рад са спортским коњима;
- Усвајање знања о привредном значају спортског коњарстава;
- Усвајање знања о начелима добробити спортских коња.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Гајење спортских коња	18
Исхрана спортских коња	18
Спортске дисциплине	28

Назив предмета: БИОЛОГИЈА И ПАТОЛОГИЈА ЕГЗОТИЧНИХ ЖИВОТИЊА (Изборни стручни програм)

1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о биолошким карактеристикама егзотичних животиња;
- Усвајање знања о болестима које настају због поремећаја у исхрани;
- Усвајање знања у погледу остваривања оптималних животних услова гајења егзотичних животиња;
- Усвајање знања о добробити егзотичних животиња

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ТРЕЋИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Пауци	8
Акваријумске рибице	16
Гмизавци	12
Егзотичне птице	16
Глодари	12

Назив предмета: ЈЕДНО ЗДРАВЉЕ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III или IV	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о значају ветеринарске и хумане медицине у очувању здравља животиња, људи и екосистема;
- Усвајање знања о утицају интензивне сточарске производње, агроиндустрије и климатских промена на екосистем;
- Усвајање знања о безбедности хране и воде за јавно здравље.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Једно здравље	8
Здравље екосистема	24
Повезаност ветеринарске и хумане медицине	24
Одржива производња хране	8

Назив предмета: КОМУНИКАЦИЈА И ДОБРОБИТ ЖИВОТИЊА (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III или IV	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања из теорије комуникације и усавршавање свих видова комуникационих техника у ветеринарској медицини;
- Усвајање знања о добробити животиња;
- Познавање и разумевање теоријских основа заштите добробити животиња;
- Познавање и разумевање теоријских основа заштите животне средине

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Комуникација	12
Домаће и међународно законодавство у области заштите животиња	26
Добробит и заштита животне средине	26

Назив предмета: АГРАРНИ ТУРИЗАМ (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
III или IV	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Разумевање теоријских основа, основних принципа и организације туризма;
- Схватање туристичке индустрије кроз међузависности различитих сектора;
- Разумевање нераскидиве везе између туризма и прехранбене индустрије;
- Упознавање ученика са делатношћу угоститељства, његовим карактеристикама и значајем.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:

Разред: ТРЕЋИ ИЛИ ЧЕТВРТИ

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Одређења туризма	10
Облици, врсте и трендови туризма	8
Туристичко тржиште	6
Туризам и прехранбена индустрија	10
Задаци угоститељства и угоститељске услуге	12
Угоститељске пословне јединице	12
Кадрови у угоститељству и туризму	6

Назив предмета: КИНОЛОГИЈА (Изборни стручни програм)**1. ОСТВАРИВАЊЕ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА – ОБЛИЦИ И ТРАЈАЊЕ**

РАЗРЕД	НАСТАВА				
	Теоријска настава	Вежбе	Практична настава/Учење кроз рад	Настава у блоку	УКУПНО
IV	64	-	-	-	64

2. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Усвајање знања о пореклу, начину гајења, држања и репродукције паса;
- Усвајање знања о психологији паса и дресури;
- Усвајање знања о оцењивању екстеријера паса
- Усвајање знања о евиденцији расних паса;
- Усвајање знања о начелима добробити паса.

3. НАЗИВ И ТРАЈАЊЕ МОДУЛА:**Разред: ЧЕТВРТИ**

НАЗИВ МОДУЛА	ТРАЈАЊЕ МОДУЛА
Гајење и репродукција паса	24
Психологија паса	8
Оцењивање паса	32

6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА

Наставни принципи у реализацији школског програма

Наставни принципи представљају основна правила и законитости којима се руководи наставни кадар Пољопривредне школе како би се успешно остварили циљеви теоријске наставе, вежби и практичне наставе у блоку. У нашој специфичној стручној средини, од посебног значаја су следећа начела:

- **Начело систематичности и поступности:** Обезбеђује логичко повезивање општеобразовних предмета са стручном теоријом и практичним радом. Настава се изводи по принципу „од једноставнијег ка сложенијем” (нпр. од морфологије биљака/анатомије животиња, преко агротехнике и зоохигијене, до финалне прераде пољопривредних производа).
- **Начело примерености и напора:** Оптерећење ученика усклађује се са њиховим психофизичким развојем, уз уважавање специфичних захтева рада на школском економијама, лабораторијама и радионицама. Напор који ученици улажу води ка стицању радне дисциплине и професионалне одговорности.
- **Начело индивидуализације и социјализације:** Препознају се и развијају појединачни афинитети ученика (нпр. склоност ка механизацији, сточарству, заштити биља или пекарству), уз истовремено развијање свести о колективном раду, будући да савремена пољопривредна производња захтева тимско деловање. Слобода избора и лични афинитети ученика подржавају се кроз програм ваннаставних активности, секција (нпр. органско повртарство, еколошка секција, цветни кутак, винска секција...) и изборних програма/модула (нпр. кинологија, пчеларство, лековито биље...).
- **Начело активности и развоја:** Постиге се кроз висок удео практичног рада. Ученик се ставља у позицију активног субјекта који истражује, изводи огледе, прати вегетационе циклусе или развој грла, чиме развија критичко мишљење и професионалне компетенције.
- **Начело рационализације и економичности:** Ученици се од самог почетка преко наставног процеса уче рационалном коришћењу ресурса (семенски материјал, ђубрива, енергенти, храна за животиње), смањењу трошкова производње и заштити животне средине, што су темељи одрживе пољопривреде.

Општи исходи образовања и васпитања у пољопривредној школи

Општи исходи средњег стручног образовања у нашој школи представљају интегрисани резултат целокупног образовно-васпитног процеса. Они обезбеђују да ученици стекну функционална знања, техничке вештине и вредносне ставове који им омогућавају лични развој, успешно укључивање у свет рада или наставак школовања на факултетима и високим струковним школама.

Компетенције и оспособљеност ученика по завршетку програма

Систем образовања и васпитања у Пољопривредној школи оспособљава ученике да:

- **Примењују стручна знања у пракси:** Усвајају и изграђују теоријска знања из области агрономије, зоотехнике, ветерине, прехранбене технологије и ефикасно их примењују у реалним производним условима.
- **Овладају стручним вештинама:** Рукују савременом пољопривредном механизацијом, алатима, лабораторијском опремом и технолошким линијама, чиме се директно квалификују за тржиште рада.
- **Решавају проблеме и доносе одлуке у производњи:** Идентификују агроэколошке, здравствене или технолошке проблеме на терену (нпр. појава болести и штеточина, нутритивни дефицити код животиња) и доносе брзе, стручно оправдане одлуке кроз критичко мишљење.
- **Ефикасно раде у тиму:** Успешно сарађују у групи током обављања комплексних пољопривредних и технолошких процеса (нпр. сетва, берба, кланична обрада, прерада млека), који захтевају координацију и поделу задужења.
- **Евалуирају информације и податке:** Прикупљају и анализирају податке са терена, прате временску прогнозу, стање на тржишту пољопривредних производа и критички процењују који модел производње је најисплативији.
- **Професионално комуницирају:** Користе стручну терминологију у комуникацији са колегама, стручним службама, добављачима и купцима пољопривредних производа.
- **Користе савремену науку и агротехнологију:** Ефикасно и критички примењују иновације (нпр. прецизна пољопривреда, ГПС навигација у тракторима, аутоматизовани системи у пластеницима и на фармама).
- **Схватају пољопривреду као део глобалног екосистема:** Разумеју повезаност између агротехничких мера, заштите земљишта, заштите вода и очувања биодиверзитета, делујући у складу са принципима одрживог развоја.
- **Развијају предузетнички дух:** Самостално покрећу и спремно прихватају промене у аграрном сектору, преузимају одговорност за управљање пољопривредним газдинством или предузећем, са јасном оријентацијом ка економској одрживости и тржишном успеху.

Образовно-васпитни рад обухвата наставне и ваннаставне активности којима се остварује наставни план и програм, у складу са Законом.

- **Школска година:** Реализује се у два полугодишта. Почиње 1. септембра, а завршава се 31. августа наредне године. Време, трајање и распоред распуста дефинишу се Школским календаром министра надлежног за послове образовања (до 1. јуна за наредну годину).
- **Теоријска настава:** Изводи се у одељењу (по правилу до 28 ученика) или групи, у специјализованим кабинетима и учионицама.
- **Практична настава и вежбе:** Настава вежби, вежби у блоку и практичне наставе организује се у специјализованим кабинетима, **на школској економији**, као и у сарадњи са социјалним партнерима кроз модел дуалног образовања.
- **Професионална пракса:** Реализује се по групама током јуна и јула, а најкасније до 15. августа текуће школске године у првом, другом и трећем разреду, изузев празником и недељом.

Облици и методе рада, наставна средства

Планирање рада у школи је систематично и засновано на јасно дефинисаним и операционализованим циљевима. Наставници израђују **глобално** и **оперативно планирање**, као и **непосредне писане припреме за час**. Оперативни планови наставника директно се заснивају на општим и међупредметним компетенцијама и стандардима постигнућа/стандардима квалификације за крај средњег образовања и васпитања, а квалитет реализације програма се систематски прати кроз процесе самовредновања школе.

Програмски садржаји се реализују савременим наставним методама са циљем да се ученици оспособе за самостално проналажење информација, тимски рад, критичко мишљење и ефикасну комуникацију.

- **Облици рада:** Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару, комбиновани, као и индивидуализована и диференцирана настава.
- **Методе рада:** Вербалне (монологска, дијалогска, дебата, дискусија), решавање проблема, рад на тексту, писани и графички радови, демонстративна метода (приказивање модела, шема, појава), практичан и лабораторијски рад (експерименти, радионице), игровне активности и истраживачки рад ученика.

У реализацији наставе користе се:

- **Текстуална и визуелна:** Штампани текстови, фотографије, цртежи, карте, шеме, графикони.
- **Аудио-визуелна:** Филмови, ТВ емисије, образовне касете и снимци.
- **Мануелна и техничка:** Инструменти, алати и материјали за практичан рад, рачунари, пројектори и остала помоћно-техничка средства.

Праћење, вредновање и оцењивање ученика

Оцењивање је у функцији праћења укупног развоја личности ученика. Оно процењује ниво знања, мишљења, оспособљености за рад, као и ставове и понашање (активност и одговорност).

Принципи вредновања: Оцењивање у школи је планско, континуирано, објективно, стимулативно и јавно. У наставном процесу доследно се примењује позитивна повратна информација. Формално и неформално похваљивање и награђивање ученика (за постигнуте резултате на пракси и такмичењима) системски се користи као примарно средство јачања мотивације и развијања доживотног интересовања за пољопривредну струку.

- **Индивидуализација оцено:** Оцена узима у обзир тренутни напредак ученика, његове залагање, стваралачке и индивидуалне могућности, као и евентуалне тешкоће у развоју или специфичне породичне и социјалне услове.

- **Скала оцењивања:** Успех се вреднује петостепеном бројчаном скалом: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1).

- **Евиденција:** Школа води комплетну евиденцију о постигнућима и оценама ученика путем званичног система **Ес-дневника** Министарства просвете.

6.1 НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА

6.1.1. Пекар

Предвиђени број ученика у одељењу је 14.

Трајање програма: три године.

Настава се реализује преко теоријских часова, часова вежби, практичне наставе/учења кроз рад и наставе у блоку са целим одељењем. Настава се изводи у учионицама опште намене и/или специјализованим, лабораторијама и мини пекари/погонима социјалног партнера.

Настава из следећих предмета се реализује кроз вежбе, практичну наставу и наставу у блоку:

разред	предмет/модул	годишњи фонд часова			потребно ангажовање помоћног наставника
		вежбе	практична настава/УКР	настава у блоку	
I	Операције и мерења у пекарству	70			да
	Производња пекарских производа	210		60	да
II	Производња пекарских производа		408	90	да
	Здравствена безбедност хране	68			да
III	Производња пекарских производа		360	120	да
	Тржиште и промет пекарских производа	30			
	Предузетништво	60			

Часове вежби, практичне наставе и наставе у блоку реализује предметни наставник, а помоћни наставник обавља послове припреме и извођење часова вежби. Под непосредним руководством наставника демонстрира радни задатак, пружа помоћ при раду са ученицима на часовима вежби за обављање одређених послова и радних задатака. Планира и требајуће потребне материјале и средства за рад на часу. Обавља радне задатке за које ученици нису компетентни.

Праћење постигнућа ученика:

Врши се редовно праћењем остварености исхода, тестовима знања, тестовима практичних вештина, усменим испитивањем ученика.

6.1.2 Месар

Предвиђени број ученика у одељењу је 14.

Трајање програма: три године.

Настава се реализује преко теоријских часова, часова вежби, практичне наставе/учења кроз рад и наставе у блоку са целим одељењем. Настава се изводи у учионицама опште намене и/или специјализованим, лабораторијама и мини пекари/погонима социјалног партнера.

Настава из следећих предмета се реализује кроз вежбе, практичну наставу и наставу у блоку:

разред	предмет/модул	годишњи фонд часова			потребно ангажовање помоћног наставника
		вежбе	практична настава/УКР	настава у блоку	
I	Операције и мерења у месарству	70			да
	Обрада и прерада меса	210		60	да
II	Обрада и прерада меса		408	90	да
	Здравствена безбедност хране	68			да
III	Обрада и прерада меса		360	120	да
	Тржиште и промет месарских производа	30			
	Предузетништво	60			

Настава у блоку се реализује у школској радионици или кабинету у реалним радним условима односно у погонима послодавца у реалним радним условима. (за дуални модел образовања). Часове вежби, практичне наставе и наставе у блоку реализује предметни наставник, а помоћни наставник обавља послове припреме и извођење часова вежби. Улога помоћног наставника је да уз непосредно руководство наставника демонстрира радни задатак, пружа помоћ при раду са ученицима на часовима вежби за обављање одређених послова и радних задатака, као и да планира и требајуће потребне материјале и средства за рад на часу. Обавља радне задатке за које ученици нису компетентни.

Праћење постигнућа ученика:

Врши се редовним формативним/сумативним праћењем остварености исхода применом различитих техника (тестовима знања, тестовима практичних вештина, усменим испитивањем ученика)

6.1.3. Пољопривредни техничар

Предвиђени број ученика у одељењу је 28.

Трајање програма: четири године.

Настава се реализује преко теоријских часова, часова вежби, практичне наставе/учење кроз рад и наставе у блоку са целим одељењем или поделом одељења на групе. Настава се изводи у учионицама опште намене, специјализованим учионицама, лабораторијама као и на школској економији/код социјалног партнера.

Настава из следећих предмета се реализује по групама кроз вежбе, практичну наставу и наставу у блоку:

Разред	Предмет/Модул	Годишњи фонд часова			Број ученика у групи - до	Помоћни наставник
		Вежбе	ПН/УКР	Настава у блоку		
I	Педологија и агрохемија			30	18	да
	Механизација у пољопривреди			30	18	да
	Професионална пракса			90	18	да
II	Механизација у пољопривреди		32	30	18	да
	Механизација у пољопривреди / Обука вожње тарактора*			30	1*	да
	Заштита биља	32		12	18	да
	Ратарство и повртарство	32	96	18	18	да
	Воћарство и виноградарство	32			18	да
	Расадничарство		64		18	да
	Професионална пракса			90	18	да
III	Механизација у пољопривреди	32			18	да
	Заштита биља	32		6	18	да
	Ратарство и повртарство	32	96	18	18	да
	Воћарство и виноградарство		96	24	18	да
	Сточарство	64		12	18	да
	Професионална пракса			90	18	да

IV	Механизација у пољопривреди	32			18	да
	Заштита биља	32		6	18	да
	Воћарство и виноградарство		64	24	18	да
	Сточарство	32	128	30	18	да
	Предузетништво	64				

Пољопривредна техника – практична настава за модул **Обука вожње трактора** реализује се индивидуално за сваког ученика и обухвата обуку ученика за управљање трактором. Распоред индивидуалне обуке за сваког ученика утврђује стручно веће наставника пољопривредне групе предмета у школи, уз присуство наставника – ментора.

Професионална пракса се обавља у периоду од 01.09. до 15.08. текуће школске године у првом, другом и трећем разреду, изузев празником и недељом. Закључна оцена утврђује се на седници Одељенског већа после 15.08. текуће школске године. На истој седници утврђује се и општи успех ученика о завршеном разреду.

(за генерацију уписану 2023/24.г.)

Настава из следећих предмета се реализује по групама кроз вежбе, практичну наставу и наставу у блоку:

Разред	Предмет/Модул	Годишњи фонд часова			Број ученика у групи - до	Помоћни наставник
		Вежбе	ПН/УКР	Настава у блоку		
IV	Пољопривредна техника	64			18	да
	Сточарска производња	64	160	60	18	да
	Предузетништво	64			18	

Праћење постигнућа ученика:

Врши се редовно праћењем остварености исхода, тестовима знања, тестовима практичних вештина, усменим испитивањем ученика.

6.1.4. Ветеринарски техничар

Предвиђени број ученика у одељењу је 28.

Трајање програма: четири године.

Настава се реализује преко теоријских часова, часова вежби, практичне наставе и наставе у блоку са целим одељењем или поделом одељења на групе. Настава се изводи у учионицама опште намене, специјализованим учионицама, лабораторијама као и на школској економији.

Настава из следећих предмета се реализује по групама кроз вежбе, практичну наставу и наставу у блоку:

разред	Предмет/модул	годишњи фонд часова			Број ученика у групи - до	Помоћни наставник
		Вежбе	ПН	Настава у блоку		
I	Анатомија и физиологија	64		30	18	да
	Сточарство са исхраном	64		30	18	да
	Професионална пракса			90	18	да
II	Фармакологија	32	64	20	18	да
	Патологија			10	18	да
	Хигијена и нега животиња	32	64	20	18	да
	Микробиологија и паразитологија	64		10	18	да
	Професионална пракса			90	18	да
III	Породиљство	64	64	30	18	да
	Болести животиња	64	160	30	18	да
	Професионална пракса			90	18	да
IV	Болести животиња	64	96	30	18	да
	Основи хирургије	96	96	30	18	да
	Предузетништво	64			18	

Професионална пракса се обавља у периоду од 01.09. до 15.08. текуће школске године у првом, другом и трећем разреду, изузев празником и недељом. Закључна оцена утврђује се на седници Одељенског већа после 15.08. текуће школске године. На истој седници утврђује се и општи успех ученика о завршеном разреду.

Праћење постигнућа ученика:

Врши се редовно праћењем остварености исхода, тестовима знања, тестовима практичних вештина, усменим испитивањем ученика.

7. ОСТАЛИ ОБАВЕЗНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА - ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ -

Посебни облици образовно-васпитног рада – допунска, додатна и припремна настава представљају кључни инструмент за индивидуализацију наставе у пољопривредној школи. Они омогућавају флексибилан педагошки приступ, како у теоријској настави тако и у домену практичне наставе и вежби.

Допунска настава је средство педагошке интервенције у ситуацијама у којима се кроз редовну наставу не постижу задовољавајући или очекивани резултати појединца или групе ученика. Организује се за ученике који имају тешкоћа у учењу, касне у савладавању градива и који не показују задовољавајући успех (било у теоријском делу, било у усвајању практичних вештина) или имају оправдано дуже одсуство (због болести) или показују потешкоће у разумевању специфичних области. Најпре се врши детекција ученика којима је потребна помоћ, прецизно идентификовање конкретних исхода и садржаја које ученик није усвојио, као и утврђивање разлога заостајања сваког ученика (мотивација, одсуствовање, тешкоће у разумевању) са циљем њиховог уклањања. Следи креирање индивидуализованог плана рада за сваког ученика и систематско праћење напретка како кроз допунску, тако и кроз редовну наставу. .

Додатна настава се организује за ученике који постижу изузетне резултате, имају високо развијене способности и показују изразито интересовање за продубљивање знања из општеобразовних или стручних предмета. Садржаји додатног рада полазе од редовног плана и програма, али се, сходно интересовањима и потребама ученика, проширују, продубљују и допуњују новим садржајима. Програм је индивидуализован како у односу на ученике (њихов темпо и сферу интересовања), тако и у односу на креативни приступ наставника. Задаци који се настоје остварити кроз додатни рад су:

- **Задовољавање индивидуалних особености:** Препознавање и подршка за специфичне склоности, интересовања и високе способности за учење.
- **Подстицање индивидуализованог развоја:** Нагласак је на развоју интелектуалних карактеристика, критичког мишљења и истраживачког духа, што омогућава брже напредовање ученика.
- **Проширивање и продубљивање садржаја:** Проширивање обима предмета за које ученици показују таленат (нпр. напредна агротехника, заштита биља, прехранбена технологија, ветеринарска медицина).
- **Специфично груписање:** Окупљање ученика према способностима, чиме се стварају оптимални услови за истраживачки и пројектни рад.
- **Идентификација даровитости:** Рано препознавање талентованих ученика и њихово усмеравање ка такмичењима и даљем стручном усавршавању.

Програм додатног рада планира се и организује у оквиру недељног распореда часова образовно-васпитног рада школе. Часови могу да трају краће или дуже од 45 минута, зависно од природе садржаја (нпр. лабораторијске вежбе, теренска истраживања или пројектни задаци).

У оквиру програма подршке, допунска и додатна настава се директно повезују са инклузивним образовањем:

· **Ученици са потешкоћама (ИОП1 и ИОП2)** - допунска настава за ове ученике се не организује изоловано, већ се садржаји прилагођавају њиховим специфичним профилима способности, у сарадњи са школским психологом и Педагошким колегијумом.

· **Изузетно надарени ученици (ИОП3)** - за ученике који показују вансеријске резултате у стручним областима, кроз додатну наставу се креира напредни индивидуализовани програм (ИОП3) који им омогућава рад на нивоу високог образовања или реализацију иновативних пројеката на школској економији.

Припремна настава је законска обавеза школе и организује се са циљем пружања стручне подршке ученицима за успешно полагање предстојећих испита (разредних, поправних, матурских и завршних). Она је кључни фактор превенције осипања ученика и подршке ванредним ученицима.

Законски оквир и фонд часова за припремну наставу дефинисани су на следећи начин:

Категорија ученика / Намена испита	Услов за организовање	Обавезни фонд часова (Законски минимум)
Редовни ученици на разредном испиту	Ученик који из оправданих разлога није оцењен у редовној настави	Организује се непосредно пре полагања испита
Ванредни ученици	Сагласно плану и програму за ванредно образовање	Организује се пре испитног рока
Ученици упућени на поправни испит	Ученици са негативним оценама на крају школске године	Најмање 10% од укупног годишњег фонда часова тог предмета
Ученици који полажу матурски / завршни испит	Сви ученици завршних разреда (трогодишњих и четворогодишњих профила)	Најмање 5% од укупног годишњег фонда часова предмета који се полажу

Годишњи фонд часова допунске, додатне и припремне наставе пекара/месара

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	УКУПНО
Час одељењског старешине	70	68	60	198
Додатни рад	до 30	до 30	до 30	до 90
Допунски рад	до 30	до 30	до 30	до 90
Припремни рад	до 30	до 30	до 30	до 90

Годишњи фонд часова допунске, додатне и припремне наставе пољопривредног и ветеринарског техничара

	I РАЗРЕД	II РАЗРЕД	III РАЗРЕД	IV РАЗРЕД	УКУПНО
Час одељењског старешине	64	64	64	64	256
Додатни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Допунски рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120
Припремни рад	до 30	до 30	до 30	до 30	до 120

У циљу обезбеђивања квалитета, транспарентности и усклађености са прописима, вођење евиденције о посебним облицима наставе врши се двојно:

1. кроз евиденцију у **Ес -дневнику** у форми **мешовитих група**. Наставник је дужан да упише датум, наставну јединицу и присутне ученике одмах по реализацији часа.
2. у **Педагошкој свесци наставника**. Сваки предметни наставник води личну евиденцију о конкретним активностима, залагању, оствареним исходима и индивидуалном напредовању сваког ученика обухваћеног овим облицима рада. Ови подаци служе као стручна аргументација приликом формалног оцењивања у редовној настави и за извештавање Стручног већа.

8. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА

Васпитно-образовни циљ: Оснаживање ученика за активно и проактивно деловање у савременом друштвеном и економском окружењу кроз развој критичког мишљења, вештина колаборације, асертивне комуникације и практичне примене предузетничких иницијатива у специфичном агро-контексту.

Програмски садржаји ове области нису изоловани, већ се спроводе кроз хоризонталну и вертикалну повезаност свих актера школског живота:

- **Конструктивно решавање проблема и самоиницијатива:** Кроз искуствене и активне методе наставе у оквиру редовних предмета и практичне наставе на школској економији, ученици се стављају пред реалне стручне и организационе изазове (нпр. планирање пољопривредне производње, управљање ресурсима).
- **Комуникација и тимски рад:** Систематска реализација интерактивних радионица на часовима одељењског старешине (ЧОС) и седницама Ученичког парламента. Фокус је на преласку са пасивног слушања на кооперативно учење, где ученици кроз групни рад на пројектима вежбају аргументацију, преговарање и дељење одговорности.
- **Ваннаставни предузетнички дух:** Подстицање ученика на покретање сопствених малих иницијатива, хуманитарних акција и промотивних догађаја (нпр. школски сајмови, „Агро-фест“), чиме се уважавају и интегришу знања и интересовања која ученици стичу ван школе.

Очекивани исходи програма

Кроз интердисциплинарни приступ и подршку психолошке службе, ученик ће на крају образовног циклуса бити у стању да:

Решава проблеме - Самостално дефинише проблем у стручном раду, анализира ризике и предлаже најмање два алтернативна решења

Комуникација - Јасно и аргументовано презентује идеје, користи родно осетљив и стручни језик и практикује активно слушање

Тимски ради - Конструктивно преузима улоге унутар тима (лидер/извршилац) и преузима одговорност за заједнички учинак.

Испољи самоиницијативу - Препознаје потребе заједнице и самостално покреће локалне друштвене, хуманитарне или еколошке акције.

Искаже предузетнички дух - Трансформише идеју у једноставан пословни/акциони план применљив на школској економији или тржишту рада.

Програм партнерства и сарадње са породицом

Сарадња са родитељима постављена је на хуманистичким принципима међусобног разумевања, поштовања и трајности васпитног утицаја, чиме се задовољава обезбеђивање оптималних услова за развој

1.Редовно и детаљно обавештавање: (Први ниво) - квартално информисање родитеља о академском напретку, безбедности и социјализацији ученика кроз дигиталне платформе, отворена врата и родитељске састанке.

2.Индивидуално и групно саветовање: (Други ниво) - укључивање родитеља у радионице психолошке службе посвећене каријерном вођењу, препознавању ризичних понашања и подршци адолесцентима у превазилажењу криза породичног или школског контекста.

3.Партнерство у настави и акцијама: (Трећи ниво) - гостујућа предавања родитеља-предузетника на ЧОС-у и у оквиру Савета родитеља. Заједничко организовање хуманитарних и културних манифестација школе и дома.

4.Консултовање преко Савета родитеља: (Четврти ниво) - активно учешће представника Савета родитеља у доношењу кључних безбедносних, организационих и финансијских одлука, као и у поступку самовредновања квалитета рада установе.

Институционални оквир:

Приликом формирања тимова уважавали су се критеријуми: стручности, индивидуалних афинитета, брзине напредовања кадра и равномерности оптерећења. Сви тимови се састају према плановима, а њихов рад се анализира на полугодишњем и годишњем нивоу у складу са захтевима континуираног праћења квалитета:

1. Стручни Актив за развој школског програма
2. Стручни Актив за развојно планирање
3. Тим за самовредновање квалитета рада Школе
4. Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања
5. Тим за инклузивно образовање
6. Тим за професионални развој
7. Тим за обезбеђивање квалитета и развој школе
8. Тим за развој међупредметних компетенција и предузетништва

Евалуација, подршка и мотивисање ученика прате се

Квалитет овог програма евалуира се преко следећих *показатеља*: броја реализованих ученичких пројеката, процента родитеља укључених у анкете, броја хуманитарних акција.

Школа ученике који покажу висок ниво самоиницијативе, иновативности и лидерства јавно похваљује, промовише на сајту и паноима школе, и уписује у **Књигу похвала школе и дома**. Ове позитивне повратне информације служе као главно погонско средство за развијање трајног интересовања за учење током целог живота.

9. ФАКУЛТАТИВНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА

9.1. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

У школи се не изучавају факултативни предмети али је могуће да се у складу са интересовањем ученика организује настава из предмета матерњи језик са елементима националне културе.

9.2 ФАКУЛТАТИВНИ ВАННАСТАВНИ ОБЛИЦИ

Факултативни ваннаставни облици имају за циљ да допринесу развоју личности на образовном, сазнајном, креативном, друштвеном и личном плану.

Задаци су:

- проширивање и продубљивање, као и стицање нових знања и умења а према интересовањима ученика;
- задовољавање специфичних интересовања ученика уз активно усмеравање њихових склоности, способности интересовања и подстицање професионалног развоја;
- мотивисање и оспособљавање ученика за самосталан и креативан рад;
- омогућавање ученицима организовање забаве и рекреације као и других услова да самостално користе слободно време и организују духовни, културни и друштвени живот у средини у којој раде.

Факултативни ваннаставни облици се организују као:

1. културна и јавна делатност школе,
2. стваралачке и слободне активности ученика,
3. екскурзије, излети и стручне посете.

9.2.1. ПРОГРАМ КУЛТУРНЕ И ЈАВНЕ ДЕЛАТНОСТИ ШКОЛЕ

Културна функција школе је процес у коме учествују ученици, наставници, породица и друштвена средина. То су равноправни субјекти у преношењу, развијању, подстицању и формирању свести о властитом културном идентитету и усвајању општих културних вредности. Оно што је најважније у овој комуникацији је да се уважава личност младог човека, јер је то основни пут и начин да се утиче на његов свестрани развој и формирање његовог става према друштву. Развијањем културних потреба код младих људи и позитивног става према друштву, школа утиче на сузбијање асоцијалног и преступничког понашања код младих.

Ову значајну функцију школа може да оствари:

- узимањем учешћа у организовању јавних манифестација, посебно кроз разне квизове знања, вечери поезије, спортска такмичења, сусрете културних радника, песника, сликара, научника и др. личности које су интересантне за ученике школе.
- објављивањем ученичких радова којима се афирмише делатност сваког појединачног рада ученика, одељења и школе у целини.
- сарадњом са другим школама, ђачким родитељима, друштвеном средином, средствима јавног информисања, подмлатком Црвеног крста, Савезом за физичко васпитање, Омладинским савезом, Музичком омладином, Планинарским друштвом и др.
- успостављањем непосредног контакта са културним институцијама, библиотеком, музејом, галеријама, позориштем, другим васпитно-образовним организацијама основног и средњег образовања као и са другим институцијама за чију делатност ученици испољавају посебне склоности и интересовања.
- организовањем низа радних, хуманитарних, произвољних и сабирних акција у школи и локалној средини (добровољно давање крви, сакупљање књига, пружање помоћи старијима, акције Црвеног крста, пошумљавање оголелих површина итд.)
- васпитањем младих за хумане односе међу половима, подизањем опште стручне и професионалне културе младих и одраслих
- организовањем предавања у вези стручне и професионалне културе младих и одраслих
- организовањем екскурзија и излета ученика и наставника у циљу међусобне сарадње школе и др.

Начин реализације садржаја културне и јавне функције школе: кроз програме друштвених и слободних активности ученика, програме одељенских заједница, посебне програме рада, планове рада стручних актива и стручних сарадника школе.

Очекивани исходи програма су да кроз учешће у културним и јавним делатностима, ученици развијају социјалне и комуникационе вештине, јачају емпатију и хуманост, формирају јасан културни идентитет и естетске критеријуме, те унапређују вештине тимског рада и лидерства ван учионице.

Праћење и вредновање програма остварује се систематски кроз годишње извештаје координатора активности, анализом посећености манифестација, као и путем евалуационих упитника за ученике, родитеље и представнике локалне заједнице на крају наставне године. Посебан акценат ставља се на мотивисање ученика кроз јавне похвале, доделу диплома и награда на Дан школе за најистакнутије појединце и одељењске заједнице који су допринели промоцији школе у јавности.

9.2.2. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ

У циљу јачања образовно – васпитне делатности школе, подстицања развоја индивидуалних склоности и интересовања ученика, развијању и неговању другарства и пријатељства, јачању тимског рада, обогаћивања друштвеног живота ученика и правилног коришћења слободног времена Школа реализује слободне активности које се спроводе кроз рад секција и друштвено - користан рад ученика. Ученици се на основу својих интересовања опредељују за учешће у раду секција а Школа ствара неопходне услове за рад секција.

Преглед секција у школи:

• Рецитаторска секција,	• Еколошка
• Литерарна секција,	• Органско повртарство
• Драмска секција	• Кинологија
• Новинарска/ секција зидних новина	• „Кажи ми шта једеш, рећи ћу ти ко си“
• Библиотекарска	• Цветни кутак
• Спортске секције (мали фудбал, кошарка, одбојка, рукомет, стони тенис),	• Винска секција

Очекивани исходи: Кроз учешће у слободним активностима и друштвено-корисном раду ученик ће бити у стању да:

- ефикасно сарађује у тиму и преузима одговорност за заједничке резултате;
- примени практичне вештине из области екологије, хортикултуре и одрживе пољопривреде у реалном окружењу;
- изрази своје креативне, уметничке или спортске потенцијале;
- покаже развијену еколошку свест, емпатију и спремност за волонтирање и подршку рањивим групама у заједници."*

Програм **друштвено – корисног рада** подстиче средњошколце и ученике у дому да самостално и у оквиру колектива активно доприносе унапређивању услова живота, рада и екологије у самој школи, дому, као и у ужој и широј локалној заједници. Активности су усмерене на развијање радних навика, одговорности за очување, функционалност и естетски изглед животног и радног простора (учионице, холови, заједничке просторије и дворишни комплекс школе и дома) , изградњу свести о значају тимског рада, заједништва и међусобне подршке кроз учешће у заједничким акцијама и иницијативама, као и неговање радне културе, одговорности за преузете обавезе и спремности за отворену сарадњу са различитим актерима у заједници.

Програм се остварује кроз:

- Уређење и одржавање школског и домског простора односно:

- Унутрашње уређење - естетско и функционално сређивање учионица, специјализованих кабинета, школских холова и заједничких просторија у дому ученика уочи празника и важних манифестација.
- Еколошко уређење парковског комплекса - неговање зеленила, одржавање парка, дворишта и уређење засада у кругу школе, што има посебан значај у контексту наше пољопривредне струке и практичне наставе.

- Еколошке и волонтерске акције у локалној заједници

- Пошумљавање и заштита средине - учешће у еколошким акцијама пошумљавања, уређења зелених површина и еколошким кампањама заједно са Планинарским друштвом и еколошким секцијама.
- Хуманитарне и сабирне акције: Реализација пројеката попут *"Радости даривања"*, акција добровољног давања крви за пунолетне ученике, хуманитарних акција за подршку ученицима слабог материјалног стања...

Систематско праћење квалитета: Квалитет и успешност рада секција и друштвено-корисног рада прате се и процењују континуирано кроз:

- јавне манифестације, школске изложбе, спортске турнире, приредбе и презентације продуката рада секција за време важних школских догађаја и манифестација;
- годишње извештаје руководиоца секција и васпитача у дому;
- редовно анкетање ученика о степену задовољства понуђеним садржајима и начином рада.

Стимулисање и похваљивање: Школа активно користи позитивну повратну информацију као примарно средство мотивације. Најистакнутији чланови секција и актери друштвено-корисног рада биће јавно похваљивани на нивоу одељенских заједница и Наставничког већа, а њихов допринос уређењу школе, дома и локалне заједнице биће афирмисан кроз школски сајт, паное и доделу похвалница и диплома на крају школске године."

9.2.3. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА, СТУДИЈСКИХ ПУТОВАЊА И СТРУЧНИХ ПОСЕТА

Циљеви и очекивани исходи

- **Образовни циљеви:** Ширење и продубљивање знања из одређених области (историја, географија, биологија, уметност, култура); упознавање ученика са савременом пољопривредном производњом, техником и технологијом; повезивање теоријског знања из стручних предмета (биљна и сточарска производња, механизација, наводњавање, заштита биља) са практичним примерима на терену; разумевање значаја одрживе пољопривреде, дигитализације у аграру и заштите животне средине.

- **Очекивани исходи:** Након реализације програма, ученици ће бити у стању да препознају и анализирају практичне примере одрживе пољопривредне производње, уоче предности примене паметних технологија у пракси, примене еколошке принципе у понашању и идентификују културно-историјско наслеђе посећеног региона.

- **Васпитни циљеви:** Развијање радних навика, осећаја колективизма, сарадње, одговорности и тимског духа; неговање еколошке свести и љубави према природи; подстицање професионалне оријентације и интересовања за различите гране пољопривреде; подстицање мотивације ученика кроз позитивну повратну информацију, истицање и похваљивање примера узорног понашања, заједништва и ангажовања током путовања.

- **Културни и социјални циљеви:** Упознавање са културним и природним вредностима одређеног региона, наслеђем, традицијом и обичајима; јачање другарства, сарадње и толеранције међу ученицима; стварање пријатне и подстицајне атмосфере кроз заједнички боравак и активности.

Задаци који се остварују током реализације су:

- Развијање интересовања за природу и развијање еколошких навика;
- Упознавање начина живота и рада људи појединих крајева;
- Развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима;
- Развијање опште културе и образованости;
- Проучавање објеката и феномена у природи и упознавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- Омогућавање ученицима да се баве спортом и рекреацијом;
- Подстицање интензивнијег интелектуалног и емотивног доживљавања појава које упознају;
- Јачање позитивних социјалних односа међу ученицима и наставницима.

Оквир за реализацију екскурзија

Екскурзија се изводи у складу са Правилником о екскурзијама. Програм екскурзије садржи: образовно-васпитне циљеве и задатке, садржаје којима се постављени циљеви остварују, планирани обухват ученика, носиоце предвиђених садржаја и активности, време трајања екскурзије, путне правце, техничку организацију и начин финансирања, као и механизме за праћење и процену квалитета (евалуација путем анкетирања ученика, наставника и родитеља након извођења екскурзије).

- **Локација извођења:** Екскурзија за први, други и трећи разред се одвија у Републици Србији, док се екскурзија за четврти разред може организовати и у земљи и у иностранству.
- **Трајање екскурзије:** До три дана за ученике првог и другог разреда, односно до пет наставних дана за ученике трећег и четвртог разреда.

Програм студијских путовања (Трајање: 5 дана)

Студијска путовања представљају посебан, високофункционалан облик образовног туризма који је директно усмерен на **професионалну оријентацију, искуствено учење и међународну/домаћу размену примера добре праксе у пољопривреди**. Санитарно-хигијенски услови и распоред активности у потпуности су прилагођени узрасту адолесцената, обезбеђујући баланс између учења и одмора.

- **Циљ и фокус путовања:** Студијска путовања у трајању до **5 дана** организују се првенствено за ученике трећег и четвртог разреда (у земљи или иностранству, у регионима са развијеном пољопривредном традицијом и високим степеном технолошког развоја). Фокус је на директном увиду у модерне агро-системе, паметну пољопривреду и процесе финализације пољопривредних производа.
- **Садржај студијског путовања обухвата:**
 - Посете престижним иностраним или домаћим пољопривредним институтима, факултетима и научно-истраживачким центрима;
 - Обилазак високотехнолошких пољопривредних газдинстава која успешно интегришу прецизну пољопривреду (употреба дронова, сензора, аутоматизованих система за наводњавање и заштиту);
 - Проучавање примера добре праксе у области брендирања, заштите географског порекла производа и руралног туризма;
 - Интеграцију културно-историјских садржаја посећеног региона ради општег образовања и социјализације ученика у међународном контексту.

Једнодневне стручне посете, излети и ЕХРО манифестације

Школа ће у складу са потребама образовних профила и циљевима модернизације наставе организовати једнодневне стручне посете и излете. Ове активности омогућавају флексибилно, активно учење и повезивање наставе са најсавременијим глобалним трендовима.

Програм обухвата:

- **Посету Међународној манифестацији ЕХРО:** Организује се као специјализована једнодневна стручна посета. Циљ је да се ученици упознају са глобалним иновацијама, одрживим развојем, технолошким достигнућима у производњи хране и заштити енергетских ресурса на светском нивоу.
- **Посету Сајму пољопривреде:** Праћење актуелних трендова у области механизације, семенске робе и сточарства.
- **Обилазак локалних и регионалних пољопривредних газдинстава:** Упознавање са практичним радом социјалних партнера и породичних предузећа.
- **Једнодневне посете културно-историјским споменицима:** Развијање националног и културног идентитета и естетских вредности.

- **Једнодневне посете манастирима:** Организују се у оквиру верске наставе у сврху неговања духовности, традиције и историјског наслеђа.

Заштита, безбедност и евалуација квалитета

- **Максимална безбедност:** Приликом извођења екскурзија, студијских путовања, стручних посета и излета максимална пажња мора бити посвећена свим видовима заштите и безбедности ученика. То подразумева стриктно поштовање прописаних техничких правила превоза, лиценцираних водича, лекарске пратње за путовања дужа од три дана, као и континуирани надзор од стране предметних наставника и одељењских старешина.
- **Уважавање индивидуалности:** Сваки план путовања и посета прилагођава се физичким могућностима свих ученика, обезбеђујући да сви имају једнаке могућности учешћа.
- **Праћење квалитета:** Након сваког путовања или посете (укључујући студијска путовања и ЕХРО), обавезно се спроводи формативно анкетирање ученика и наставника. Резултати се користе за анализу остварености исхода учења и унапређење планирања за наредни циклус Школског програма.

10. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА

Васпитно-образовни циљ каријерног вођења и саветовања је формирање зреле и одговорне личности, способне да доноси добро промишљене и одговорне одлуке о властитој професионалној будућности и да их спроводи у дело.

Програм каријерног вођења и саветовања за ученике односи се на следеће области:

а) Лични развој појединца:

- разумевање сопственог развоја, постигнућа и способности у односу на потенцијалне образовне и професионалне изборе и могућности;
- успостављање и анализирање личних циљева и планова у области каријере;
- разумевање образовних и професионалних избора и доношење одлука у складу са тим.

б) Истраживања могућности за учење и запошљавање – идентификовање, избор и коришћење бројних информација о професијама, каријери, даљем учењу и образовању и објективно разликовање и формирање сопственог става о томе.

в) Планирање и управљање властитом каријером:

- оспособљавање за коришћење адекватних техника за доношење одлука о даљем учењу и професионалној каријери;
- разумевање и оспособљавање за процедуре пријављивања, конкурисања како за свет рада тако и за даље образовање;
- разумевање захтева послодаваца у погледу знања, вештина и способности запослених.

г) Развој предузетништва код ученика

- развијање разумевања за предузетништво, посао и могућности за образовање и каријеру након средње школе,
- стицање знања потребних појединцу за покретање малог бизниса,
- јачање мотивације ученика да буду активни, иновативни у раду и да без страха процењују и преузимају ризике, започињу сопствени бизнис, као и да буду одговорни и активни у оквиру било које радне обавезе.

У циљу реализације овог програма у школи се формира Тим за каријерно вођење и саветовање чији је задатак израда и спровођење акционог плана.

Очекивани исходи програма - кроз активности КВИС-а, које се реализују интердисциплинарно (кроз редовну наставу стручних и општих предмета, часове одељенске заједнице и рад стручних сарадника), ученик ће бити у стању да:

- идентификује сопствене снаге, интересовања и професионалне вредности у циљу даљег каријерног планирања;
- самостално пронађе, анализира и критички процени информације о тржишту рада, образовним профилима и факултетима;
- изради функционалну радну биографију (CV) и мотивационо писмо, и успешно се представи послодавцу;
- развије почетни бизнис план или идеју за самостално предузетничко деловање у струци.

Евалуација и праћење квалитета: Тим за КВИС врши континуирано праћење ефеката Програма кроз:

- редовну самоевалуацију спроведених активности из Акционог плана;
- анкетирање ученика завршних разреда о корисности добијених каријерних услуга и информација;
- вођење базе података и праћење проходности ученика (проценат уписаних на високошколске установе и проценат запослених у струци након завршетка средње школе).

Подршка и мотивисање ученика: Програм се заснива на индивидуализованом приступу и оснаживању ученика. Кроз саветодавни рад (индивидуални и групни), пружањем позитивне повратне информације о ученичким постигнућима и јачањем њиховог самопоуздања, Тим мотивише ученике за активну улогу у планирању каријере. Посебно ће се афирмисати и похваљивати ученичке иновације и најбољи предузетнички пројекти у оквиру школских промоција и такмичења.

11.ПРОГРАМ СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА И ВАСПИТАЧА

Циљеви програма стручног усавршавања су:

- **Континуирано подизање дидактичко-методичких компетенција** наставника стручних и општеобразовних предмета, као и васпитача у дому, ради ефикасне примене активних, кооперативних и искуствених метода наставе које воде ка остваривању предвиђених исхода учења.
- **Јачање капацитета за имплементацију дуалног модела образовања и међуинституционалне сарадње**, оспособљавањем наставног особља за успешно хоризонтално повезивање теорије са праксом код послодаваца и на школској економији.
- **Развијање компетенција запослених у области социјалне инклузије, дестигматизације и пружања психосоцијалне подршке** ученицима у ризику од осипања, чиме се обезбеђују једнаке шансе за све ђаке и оптимални услови за њихов живот и рад.

Идентификација потреба и планирање стручног усавршавања

Педагошки колегијум и Тим за стручно усавршавање спроводе анализу потреба (кроз упитнике за самоевалуацију наставника, извештаје о напредовању ученика). Потребе се усклађују на три нивоа:

1. **Лични ниво:** Сваки наставник и васпитач израђује свој Лични план професионалног развоја у складу са лиценцом и областима које жели да унапреди.
2. **Ниво стручног већа:** Стручна већа дефинишу приоритете из својих ужих стручних области.
3. **Ниво установе:** Тим за стручно усавршавање обједињује ове планове у јединствен План стручног усавршавања на нивоу школе, пазећи да он директно подржава приоритете развојног планирања установе.

Мере и области реализације стручног усавршавања

Стручно усавршавање се остварује кроз:

1. Усавршавање ван установе

Школа организује минимум један акредитовани програм годишње за све запослене одобрен од стране Завода за унапређивање образовања и васпитања (ЗУОВ) сходно препознатим приоритетима или актуелним темама.

2. Усавршавање у установи

Школа учи из сопствених ресурса и то путем:

- **Огледно-угледних часова и активности:** Сваки наставник и васпитач има обавезу да током године реализује најмање један угледни час или васпитну активност у дому који приказују интеграцију савремених, кооперативних метода или хоризонталну повезаност предмета.

- **Приказа примера добре праксе:** Након повратка са екстерних семинара, наставници су дужни да на седницама стручних већа или Наставничког већа одрже презентацију или радионицу за колеге, чиме се стечено знање мултипликује и постаје трајно власништво установе.
- **Размена на стручним тимовима** на тему формативног оцењивања, где наставници размењују искуства о томе како позитивна повратна информација, похвала и награда најбоље утичу на мотивацију ученика за целоживотно учење.

Динамика реализације Програма стручног усавршавања прати годишњи план рада установе и одвија се у четири фазе:

- **Припремна фаза** (август—септембар) у којој се врши анализа потреба, израда личних планова наставника и усвајање Годишњег плана стручног усавршавања.
- **Оперативна фаза** (октобар—април) обухвата учешће на одобреним семинарима, конгресима и реализацију интерних облика усавршавања (угледна предавања, стручна већа).
- **Евалуациона фаза** (мај—јун) посвећена је анализи ефеката примењених знања у пракси,
- **Извештајна фаза** (јун—јул) где се врши коначно бодовање, ажурирање базе података и израда годишњег извештаја за Наставничко веће.

За процену квалитета и функционалности плана, евалуација се ослања на следеће индикаторе: **проценат реализације плана, утицај на наставни процес** (пораст примене активних и искуствених метода у свакодневном раду), **портфолио запослених** (уредно вођен са јасним доказима о самоанализи, бодовима са семинара и ефектима примењеног знања у пракси) и **унапређење квалитета рада (бољи успех ученика на практичној настави и побољшање опте школске климе).**

12.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Обезбеђивање стицања функционалних знања, развијање професионалних и личних интересовања, формирање вредносних ставова и одговорног понашања ученика кроз практично решавање проблема на релацији савремен човек – природа: еколошког, културно-социјалног и економског. Циљ је да ученици развију позитиван однос према средини у којој живе и раде, препознајући екологију као саставни део свог будућег професионалног идентитета.

Задаци програма су:

- Развијање хуманог односа и естетског сензибилитета према природи, биосфери и заједничком простору који нас окружује.
- Упознавање разноликости биосфере (флоре, фауне, акватичних и терестричних екосистема) кроз повезивање теоријских знања из биологије и стручних предмета.
- Реализација мултидисциплинарног приступа у откривању узрочно-последичних веза између људских активности, руралног/урбаног развоја и очувања природе.
- Развијање одговорности према природним ресурсима, градитељској баштини и сопственом региону, уз нагласак на специфичности пољопривредне и прехранбене струке.
- Препознавање последица нерационалног коришћења и девастације обновљивих и необновљивих извора енергије и сировина на локалном и глобалном нивоу.

Програм се спроводи системски и континуирано кроз четири године школовања, интегришући се у:

1. **Редовну наставу и блокове практичне наставе** (агрономска, сточарска, ветеринарска и прехранбена група предмета, биологија, хемија).
2. **Слободне активности и ваннаставни рад** (еколошка секција, уметнички кружоци, уређење школског часописа и изложбених паноа).
3. **Друштвено-користан рад и акције заједнице** (акција „Дрво генерације”, „наслеђивање имања“ и брига о истом као континуирана активност Ученичког парламента, сарадња са локалним еколошким и комуналним организацијама).
4. **Часове одељенске заједнице** кроз радионице и трибине посвећене вршњачкој едукацији, заштити здравља и еколошким правима.

Како би се испоштовала начела вертикалне повезаности и уважавања узрасних карактеристика, активности су структуриране по разредима и прате образовни напредак ученика током целог циклуса школовања.

ПРВА ГОДИНА (I разред) - Развијање почетног позитивног односа према школској средини, упознавање са еколошким потенцијалима и правилима безбедности на раду кроз:

- Расподелу имања по одељењима; успостављање редовног естетског одржавања додељених зелених површина кроз практичну наставу.
- Разврставање отпада на месту настанка (сепарација биоматеријала за потребе компостишта на школској економији у сарадњи са активом агронома).

- **Педагошко праћење и стимулација:** вредновање се заснива на међуодељењском подстицајном такмичењу за „Најуређенију зелену зону”. Награђивање се врши путем похвала Наставничког већа.

ДРУГА ГОДИНА (II разред) - Рад на искуственим методама, повезивање теорије из биологије и базичне струке са амбијенталним условима кроз:

- Идентификација, каталогизација и обележавање стабала и дендрофлоре у школском парку и на имању (израда едукативних путоказа и информативних табли о заштићеним врстама).
- Осмишљавање и партерно уређење амбијенталних целина у кругу школе (нпр. плато испред винског подрума, ревитализација деградираних делова дворишта).
- *Едукативне трибине:* Израда изложби и зидних часописа поводом Светског дана заштите животне средине и Дана планете Земље.
- **Педагошко праћење и стимулација:** Праћење кроз формирање одељенских еколошких портфолија. Вреднује се креативност и залагање, а најуспешнији ученици се предлажу за еколошке награде у оквиру школских промотивних манифестација.

ТРЕЋА ГОДИНА (III разред) –Мултидисциплинарно повезивање ужих стручних предмета, развијање вештина критичког мишљења и професионалне одговорности кроз:

- Формирање ученичких тимова за рану детекцију, праћење и еколошку заштиту од биљних болести и штеточина на школској економији (сарадња актива агронома, биолога и прехранбене групе предмета).
- *Управљање опасним отпадом:* Спровођење посебног протокола за безбедно дефинисање, привремено одлагање и предају амбалажног отпада од хемијских и заштитних средстава према законским регулативама.
- *Предузетничку екологију:* Планирање, производња и примена сопственог еколошког компоста на школском имању као пример одрживе пољопривредне производње.
- **Педагошко праћење и стимулација:** Евалуација се врши кроз одбрану практичних пројектних задатака и вођење уредне стручне фотодокументације о акцијама. Оцена из пројектног рада утиче на формалну оцену из практичне наставе.

ЧЕТВРТА ГОДИНА (IV разред) –Примена знања ван школе, развој целоживотног интересовања за заштиту природе, вршњачко менторство и лидерске вештине кроз:

- *Акцију „Дрво генерације”:* Свако матурантско одељење традиционално сади своје стабло у оквиру парковског комплекса школе, остављајући трајан печат будућим генерацијама.
- *Шире акције пошумљавања:* Организовање излета, похода и волонтерских акција пошумљавања деградираних површина у сарадњи са јавним комуналним предузећима и локалном заједницом.
- *Вршњачку едукацију:* Матуранти припремају и држе предавања/радионице за ученике првог разреда на тему одрживог развоја у пољопривреди, преносећи своја стечена знања и искуства.
- **Педагошко праћење и стимулација:** Истакнути појединци се јавно награђују на свечаностима поводом завршетка школске године (нпр. диплома „Еко-лидер генерације”).

Квалитет реализације овог програма прати се системски на крају сваке школске године кроз:

1. **Извештаје Стручних актива и Стручног тима за школско планирање**, који анализирају ниво остварености дефинисаних исхода.
2. **Анкетирање ученика** са циљем испитивања промена у њиховим ставовима, вредносним системима и нивоу задовољства реализацијом искуствене наставе у природи.
3. **Јавну промоцију постигнућа**: Еколошки резултати (уређеност економије, израђени компост, засађена стабла, едукативни материјали) представљају се на школском сајту, друштвеним мрежама и током промотивних догађаја школе, што служи као додатни мотивациони фактор за све учеснике у образовном процесу.

13.ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Васпитно-образовни циљ програма заштите је формирање безбедне, подстицајне и емпатичне средине у школи и дому ученика, као и развој зреле, одговорне и социјално интегрисане личности ученика која поседује развијене вештине ненасилне комуникације, толеранције, асертивности и способност за мирно решавање конфликта.

Програм заштите ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања односи се на следеће области:

а) Примарну превенцију и изградњу безбедне културе - рад са целокупном популацијом:

- Развијање школске и домске културе засноване на узајамном поштовању, асертивној комуникацији и нултој толеранцији према било ком облику насиља.
- Подизање свести свих актера (ученика, наставника, васпитача, родитеља) о различитим облицима насиља, укључујући дигитално (сајбер-насиље) и родно засновано насиље.
- Организовање вршњачких тимова и обука чланова Ученичког парламента за медијаторе који помажу у мирном решавању ситних сукоба унутар одељења или домских спаваоница.

б) Секундарну превенцију и мониторинг ризика - рад са ризичним групама:

- Праћење процеса адаптације ученика првог разреда у првом тромесечју, са посебним фокусом на ученике који се теже уклапају или показују ране знаке агресивног/повученог понашања.
- Реализација тематских фокус група и саветодавног рада стручних сарадника са одељењима у којима су примећени поремећени унутародељењски или домски односи.
- Идентификација специфичних безбедносних ризика везаних за амбијент пољопривредне школе (рад на економији, руковање машинама) и интерната (ноћна дежурства, заједнички простори).

в) Терцијарну превенцију и стандардизацију интервенције - кризне ситуације:

- Успостављање јасних, законски дефинисанх, оперативних и линеарних процедура реаговања у ситуацијама сумње или појаве насиља кроз три нивоа интензитета.
- Спровођење хитних мера заштите жртве и креирање Индивидуалних планова заштите у циљу пружања психолошке подршке и безбедности.
- Спровођење појачаног васпитног рада са починиоцима насиља уз минимализацију штете по жртву и превенцију рецидива.

г) Умрежавање и системску заштиту:

- Остваривање континуиране сарадње са стручњацима из надлежних спољних органа и служби ради свеобухватне заштите (Дом здравља, Центар за социјални рад, МУП, Министарство просвете).
- Активно укључивање родитеља (кроз Савет родитеља и индивидуалне састанке) у превентивне и интервентне мере и активности без поларизације и притисака на установу.

У циљу реализације овог програма у школи се формира Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, који чине: директор школе, секретар, стручни сарадници – психолози, представници наставника, васпитача, родитеља и ученика, а чији је задатак израда и спровођење конкретног акционог плана.

Очекивани исходи програма – Кроз активности превенције и подршке које се реализују интердисциплинарно (кроз редовну наставу, практичну наставу на економији, часове одељенске заједнице, васпитни рад у дому и рад стручних сарадника), ученик ће бити у стању да:

- Препозна различите облике и нивое физичког, психичког, социјалног, сексуалног и дигиталног насиља у свом окружењу и адекватно реагује.
- Примени вештине ненасилне комуникације, конструктивног решавања конфликта и асертивног понашања у свакодневном животу, како у школи, тако и у дому ученика.
- Покаже висок ниво емпатије, солидарности и поштовања индивидуалних разлика и различитости међу вршњацима, активно се супротстављајући дискриминацији.
- Одговорно и безбедно користи мобилне телефоне и дигиталне уређаје, избегавајући сајбер-насиље, тајно снимање или дељење увредљивих садржаја на интернету.
- Поштује безбедносна упутства, правила кућног реда и дежурстава у установи и на школској економији, разумевајући последице излагања себе или других опасности.

Евалуација и праћење квалитета: Тим за заштиту врши континуирано праћење ефеката Програма кроз:

- Редовну кварталну самоевалуацију спроведених превентивних и интервентних активности из Акционог плана и извештавање Наставничког већа и Школског одбора.
- Анкетирање ученика и родитеља о степену субјективног осећаја безбедности у школи, интернату и на практичној настави, као и о степену поверења у рад Тима.
- Вођење и анализу базе података о појавама насилног понашања (праћење времена реакције тима од момента пријаве и праћење процента смањења поновљених случајева – рецидива од стране истих ученика).

Подршка и мотивисање ученика: Програм се заснива на хуманистичком, индивидуализованом приступу и оснаживању ученика. Кроз континуирани саветодавни рад, пружање позитивне повратне информације о ученичким постигнућима и јачањем

њиховог самопоуздања, Тим мотивише ученике за активну улогу у стварању безбедног окружења.

Посебно ће се јавно афирмисати, похваљивати и награђивати примери толерантног понашања, хуманитарне акције Ученичког парламента, мале локалне акције заједништва и одељења/групе које предњаче у промоцији ненасилне културе, кроз оглашавање на пано табли и записивање у Књигу похвала школе и дома. Сваки облик позитивног деловања користи се као главно средство за мотивисање ученика за образовање и учење у току целог живота.

13.1 ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНИХ ПОНАШАЊА

Васпитно-образовни циљ програма је формирање безбедне, подстицајне и емпатичне средине у школи и дому ученика, као и развој зреле, одговорне и социјално интегрисане личности ученика која поседује развијено критичко мишљење, безбедносну културу у специфичном агро-окружењу, емоционалну регулацију и способност отпора вршњачком притиску и патолошким зависностима.

Програм се односи на следеће структурисане области:

а) Примарну превенцију и изградњу безбедне културе - рад са целокупном популацијом ученика

- Развијање критичког мишљења према конзумацији ПАС (никотин, електронске цигарете, снус, алкохол) и психологији индустрије игара на срећу.
- Систематска едукација свих ученика о саобраћајним ризицима (вожња трактора и mopеда пре стицања дозволе) и ризицима на практичној настави.
- Формирање „Мреже вршњачке подршке“ кроз Ученички парламент. Ученици се обучавају да препознају суптилне промене код другова, промовишу здраве стилове живота и дигитални детокс (организовање спортских секција, друштвених игара и турнира у дому).

б) Секундарну превенцију и мониторинг ризика - рад са ризичним групама и рана идентификација

- Саветодавни рад са ученицима који показују ране знаке анксиозности, депресије, социјалног повлачења или намерног самоповређивања .
- Појачан надзор и праћење понашања у критичним зонама — ноћна дежурства у интернату, заједнички простори и провера психофизичког стања (умор, расејаност) пре изласка на школску економију.
- Реализација циљаних радионица на часовима одељењске заједнице у одељењима где се примећују поремећени односи, коцкарски апетити или склоност ка суптилним облицима зависности.

в) Терцијарну превенцију и стандардизација интервенције - кризне ситуације и акутни ризици

- **Стандардизовани протокол хитног реаговања:** Успостављање процедура у случајевима акутног ризика (долазак под дејством ПАС, отварање коцкарских дугова, акутно самоповређивање).
- Израда планова појачаног васпитног рада који балансирају између заштите менталног здравља ученика и рестриктивних мера безбедности (одузимање недозвољених средстава).
- Након стабилизације кризе, спроводи се план социјалне реинтеграције ученика у заједницу кроз друштвено-користан рад на економији и спортске активности, без стигматизације.

г) Умрежавање и системска заштита

- Континуирана сарадња са МУП-ом, Домом здравља
- **Укључивање родитеља:** Активирање Савета родитеља у анти-коцкарске кампање и едукацију о ПАС, као и укључивање породице у индивидуалне планове подршке без поларизације и пребацивања кривице на релацији школа–породица.

Програм израђује, оперативно води и прати **Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања и других облика ризичног понашања.**

Постоји јасно прописан протокол реаговања у случају акутног испољавања ризичног понашања и то:

1.Хитан одговор и стабилизација (одмах по уочавању) - уколико је ученик под дејством супстанци, у стању панике или има повреде од самоповређивања, дежурни наставник или васпитач га одмах издваја из групе у безбедну просторију (психолошка служба/соба васпитача). Пружа се прва помоћ и по потреби одмах позива Хитна помоћ (194)

2.Прикупљање информација и обавештавање (у року од неколико сати) - одељењски старешина и/или васпитач хитно позивају родитеље. Информације се предочавају емпатично, професионално и без осуђивања. У случају сумње на поседовање или препродају наркотика унутар установе, директор одмах обавештава школског полицајца или МУП

3.Индивидуални план подршке и васпитни уговор (у року од 3 дана) - стручни сарадници сачињавају Индивидуални план појачаног васпитног рада. Са учеником и родитељима се потписује васпитни уговор који дефинише динамику саветодавних разговора, реструктурирање слободног времена у дому и евентуално упућивање у Дом здравља.

4.Мониторинг, евалуација и реинтеграција (континуирано до краја године) - одељењски старешина и васпитач прате ученика на дневном нивоу (настава, оцене, социјалне интеракције). Тим за заштиту на сваких месец дана врши ревизију плана подршке. Циљ је потпуна социјална реинтеграција кроз друштвено-користан рад на економији и спортске секције.

Квантитативни индикатори успешности програма ће бити: број инцидената у вези са ПАС, алкохолом или коцкањем у школи и дому; проценат ученика завршних разреда пољопривредних профила обучених за безбедност у саобраћају; број реализованих превентивних радионица и индивидуалних саветодавних разговора.

Квалитативни индикатори ће бити: повећан ниво поверења — већи број ученика који се *самоиницијативно* јављају психолошкој служби у кризним тренуцима било лично или у форми дигиталног сандучета поверења; брза, синхронизована и дестигматизујућа реакција наставног и домског особља према дефинисаном протоколу;

Подршка и мотивисање ученика - Програм потпуно одбацује репресивни приступ у корист хуманистичког и индивидуализованог оснаживања ученика. Тим ће користити позитивне повратне информације и похвале за изградњу здравих амбиција код младих.

Систем јавне афирмације: Примери толерантног понашања, хуманитарне акције, успеси у превентивним домским турнирима и одељења која предњаче у промоцији здравих стилова живота биће јавно похваљивани, истицани на пано табли и уписивани у *Књигу похвала школе и дома*.

Тим за заштиту врши континуирану евалуацију и праћење квалитета програма кроз: **кварталну самоевалуацију** спроведених активности и подношење извештаја Наставничком већу и Школском одбору; **анкетирање ученика и родитеља** (једном годишње) о субјективном осећају безбедности на економији, у учионицама и интернату; **вођење дигиталне базе података** о ризичним понашањима, где се пажљиво прати брзина реакције Тима и проценат рецидива (поновљених случајева) код истих ученика.

13.2 ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ

Васпитно-образовни циљ овог програма је формирање зреле, емпатичне и грађански одговорне личности ученика, способне да препозна, критички преиспита и одбаци све облике предрасуда, стереотипа и дискриминације, као и да активно штити сопствено достојанство и достојанство других људи у физичком и дигиталном простору.

Програм превенције дискриминаторног понашања и вређања угледа, части и достојанства личности односи се на следеће области:

а) Лични развој и деконструкција предрасуда - рад са целокупном популацијом:

- Развијање социјалне и емоционалне интелигенције ученика, са нагласком на изградњу емпатије кроз искуствене методе и разумевање концепта људских и дејих права.
- Подизање осетљивости и свести унутар школске и домске заједнице за препознавање како отворених (вербалних и физичких), тако и суптилних, прикривених облика дискриминације и етикетирања.
- Едукација о дигиталној етици, медијској писмености и препознавању говора мржње, са посебним фокусом на сузбијање креирања увредљивих група, дељења дискриминаторних „мимова“ или тајног снимања на платформама попут TikTok-а, Instagram-а и Viber-а.

б) Инклузивна култура и интеграција - рад са ризичним и осетљивим групама:

- Обезбеђивање подршке у адаптацији и инклузији ученика првог разреда који долазе из осетљивих група, различитих националних или географских средина, као и ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом (ученици по ИОП-у).
- Успостављање специфичног система вршњачке подршке у Дому ученика, где старији ученици помажу млађим цимерима из различитих средина у адаптацији на интернатски живот, сузбијајући стереотипе на самом почетку.
- Праћење социјалне динамике и идентификација ученика који показују склоност ка предрасудама, изолацији вршњака или агресивном вербалном реаговању, ради њиховог упућивања на саветодавни рад.

в) Институционална заштита и ресторативна интервенција:

- Успостављање јасних, брзих и законски дефинисаних процедура пријављивања, процесурања и санирања последица дискриминаторног понашања и вређања унутар образовног амбијента и школске економије.
- Спровођење појачаног васпитног рада који има примарно ресторативни карактер – уместо искључиво казног приступа, акценат је на поправљању нарушених односа, развоју емпатије и увођењу друштвено-корисног рада (нпр. заједничко уређење паноа, простора у школи, дому или на економији).
- Заштита професионалног и личног интегритета запослених кроз строго санкционисање било каквог вређања ауторитета, псовања или претњи упућених наставном и васпитном особљу од стране ученика или родитеља.

г) Професионална етика и транспарентност система:

- Доследна примена Кодекса професионалне етике од стране свих запослених, чиме се елиминише било какво дискриминаторно обраћање наставника према ученику, коришћење погрдних имена или необјективно оцењивање мотивисано личним предрасудама.
- Развијање транспарентног система спољног умрежавања са Школском управом, Центром за социјални рад и МУП-ом у случајевима тежих повреда забране дискриминације (трећи ниво).

У циљу реализације овог програма у школи активно делује Тим за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, чији је задатак израда четворогодишњег стратешког оквира и координација годишњих акционих планова.

Очекивани исходи програма – Кроз активности превенције и едукације које се реализују интердисциплинарно (кроз редовну наставу, практичну наставу на економији, часове одељенске заједнице, радионице ПП службе и васпитни рад у дому), ученик ће бити у стању да:

- Идентификује, дефинише и аргументовано критикује појаве предрасуда, стереотипа и дискриминације на основу расе, националности, језика, вере, пола, родног идентитета, имовног стања или сметњи у развоју.
- Комуницира на асертиван и фер-плеј начин у свакодневним ситуацијама, како у школској учионици и домској спаваоници, тако и током тимског рада на практичној настави.
- Заузме активан и одговоран став против сајбер-дискриминације, одбијајући да учествује у креирању или дељењу увредљивих садржаја (мимова и снимака) који урушавају част и углед вршњака или професора.
- Покаже солидарност и пружи подршку вршњацима из осетљивих група, прихватајући индивидуалне разлике као вредност и богатство школске заједнице.
- Познаје и правилно користи интерне процедуре пријављивања вербалног и дигиталног насиља, са пуним поверењем у стручну службу и Тим за заштиту.

Евалуација и праћење квалитета: Тим за заштиту врши континуирано праћење ефеката Програма кроз:

- Редовну полугодишњу самоевалуацију реализованих активности из Акционог плана и анализу вођења интерне евиденције (квантитативни индикатор: континуиран пад броја регистрованих случајева дискриминације и 100% реализација планираних радионица на ЧОЗ-у).
- Периодично анкетирање ученика, васпитача и наставника о стању школске и домске климе (квалитативни индикатор: висок проценат испитаника који се изјашњавају да се у установи осећају сигурно, прихваћено и уважено, без обзира на своје личне особености).
- Праћење успешности и одрживости спроведених планова појачаног васпитног рада кроз евиденцију о одсуству поновљених сродних инцидената код процесуираних ученика.

Подршка и мотивисање ученика: Програм се темељи на принципима хуманистичке педагогије, позитивне повратне информације и афирмације. Тим за заштиту, одељенске

старешине и васпитачи систематски подржавају и оснажују ученике да буду носиоци превентивних промена.

Уместо ослањања на искључиво казнени систем, школа ће преко паноа у холу, званичног сајта и на свечаним седницама јавно афирмисати, похваљивати и награђивати ученичке иницијативе (пројекте Ученичког парламента, вршњачке медијаторе...) и одељења/домске групе које својим понашањем служе као модел толеранције. Ове похвале и награде уписују се у Књигу похвала школе и дома, чиме се код ученика развија трајан позитиван однос према школи, заједништву и учењу током целог живота.

13.3 ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ

Васпитно-образовни циљ: Пружање хитног, системског одговора на ванредне и трауматичне догађаје, чиме се обезбеђује физичка и емоционална безбедност, чува ментално здравље заједнице и омогућава брз повратак у редован образовни континуитет у школи и дому.

а) Кључне области деловања Тима:

- **Примарна превенција:** Годишње мапирање специфичних безбедносних ризика у школи, интернату и на школској економији (рад са машинама и животињама). Реализација редовних симулационих вежби евакуације за ученике и запослене
- **Секундарна превенција:** Едукација наставника и васпитача за препознавање раних знакова дистреса, анксиозности или наглих промена у понашању ученика. Укључивање Ученичког парламента у промоцију менталног здравља.
- **Терцијарна превенција:** Спровођење прве психолошке помоћи у „сигурној зони“ школе одмах након догађаја, уз уважавање индивидуалних разлика у реаговању на стрес. Израда планова дугорочне социјалне реинтеграције без притиска и стигматизације.
- **Умрежавање:** Континуирана хоризонтална и вертикална сарадња са Здравственим центром Неготин, МУП-ом, Центром за социјални рад и Школском управом, уз активно и емпатично укључивање породице без поларизације.

БРЗИ ПРОТОКОЛ ПОСТУПАЊА У КРИЗИ

1. Хитан одговор: Одмах —> Изолација угрожених у безбедну просторију, пружање прве помоћи, позиви 194/192.
2. Обавештавање: Прва 2 сата —> Састанак Тима, хитан позив родитељима, обавештавање ШУ. Контрола информација за медије/мреже.
3. Стабилизација: 24-48 сати —> Психолошка подршка и дебрифинг са одељењем/домском групом ради нормализације емоција.
4. Повратак у рутину: 7 дана —> Модификација захтева, привремено одлагање оцењивања, примена похвала.
5. Мониторинг: Континуирано —> Месечна ревизија плана подршке, праћење реинтеграције кроз рад на економији и секције.

Тим свој рад екстерно и интерно евалуира кроз следећу динамику:

- **Школска 2026/2027.:** Ажурирање протокола поступања за школу и дом; .
- **Школска 2027/2028.:** Реализација обука за запослене из области прве психолошке помоћи и извођење симулационих вежби.
- **Школска 2028/2029.:** Активирање дигиталног сандучета поверења и обука ученика-медијатора у интернату.
- **Школска 2029/2030.:** Анализа базе података, брзине реакције Тима и очувања опште безбедности

Индикатори успешности су: годишње анкетање ученика и родитеља о субјективном осећају безбедности на економији и у дому; вођење дигиталне базе кризних догађаја са праћењем одсуства рецидива, као и афирмација (ученици и одељењске заједнице који покажу присебност, солидарност и високу вршњачку подршку у кризним тренуцима или вежбама биће јавно похваљени и уписани у Књигу похвала школе и дома, чиме се развија трајан позитиван однос према школи .

14. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА

Програм школског спорта представља интегрални део образовно-васпитног процеса, усмерен на развој и практиковање здравих животних стилова, подизање свести о важности сопственог здравља, као и на неговање физичких способности и тимског духа. Програмом су обухваћени сви ученици школе и дома, кроз систем унутаршколских (одељенских и домских) такмичења, секција и организованих припрема за екстерна такмичења.

Континуиране спортске активности у првом полугодишту

У циљу адаптације ученика, јачања вршњачке кохезије и социјализације, у првом полугодишту акценат је на популарним колективним спортовима. Професори физичког васпитања, у сарадњи са Ученичким парламентом и васпитачима у дому, организују три традиционална унутаршколска турнира: турнир у малом фудбалу за ученике, турнир у одбојци за ученике и ученице, као и турнир у баскету „3 на 3“ за ученике. Самим турнирима претходи фаза селекције и припреме кроз рад спортских секција. Праћење реализације ових активности врши се увидом у евиденцију ваннаставних активности, као и кроз званичне извештаје са такмичења који се подносе Стручном већу.

Континуиране спортске активности у другом полугодишту

Током другог полугодишта, програм задовољава разноврсне афинитете ученика кроз развој индивидуалних и менталних спортских дисциплина. У овом периоду реализују се традиционални турнири у стоном тенису (за ученике и ученице), као и традиционални турнир у шаху (за ученике и ученице), чиме се подстичу концентрација, стратегијско мишљење и тактичке вештине. Носиоци реализације су професори физичког васпитања, а стручно праћење ефеката турнира остварује се кроз записнике о пласману, извештаје о напредовању ученика и евиденцију спортских постигнућа у оквиру Годишњег извештаја о раду школе.

Репрезентативни спорт и сарадња са екстерним институцијама

Поред редовних унутаршколских активности, школа континуирано развија ваншколску спортску делатност. Током целе школске године врши се селекција и интензивна припрема школских екипа за учешће на званичним такмичењима у организацији Спортског савеза Србије и Савеза за школски спорт локалне самоуправе. Носиоци ових активности су предметни наставници, а остварени резултати и дипломе на општинским, окружним и републичким нивоима такмичења формално се прате и уносе у базу постигнућа ученика школе односно посредно кроз Књигу похвала. .

Обезбеђивање здравствено-безбедносних услова и фер-плеја

У складу са највишим стандардима заштите и безбедности, сви облици школског спорта спроводе се уз претходни увид у здравствени статус ученика. Наставници физичког васпитања активно сарађују са одељенским старешинама и стручном службом како би се интензитет напора прилагодио психофизичким могућностима сваког ученика, посебно водећи рачуна о ученицима који се образују по ИОП-у или имају привремена здравствена ограничења. Извештаји о безбедности током такмичења и развоју културе фер-плеја и

ненасиља на спортским теренима редовно се анализирају на седницама Наставничког већа и Савета родитеља.

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Програм сарадње са локалном заједницом и социјалним партнерима заснива се на принципу узајамности. Школа се позиционира као регионални центар за развој пољопривреде, ветерине и прехранбене технологије, блиско сарађујући са привредом, јавним сектором и цивилним друштвом кроз шест функционалних домена.

Развој инфраструктуре, материјално-техничких услова и пројектно партнерство

Унапређење квалитета наставе директно је условљено модернизацијом услова рада. Током септембра, школа формално презентује своје развојне потребе локалној самоуправи и Школском одбору, са акцентом на иновирање пројектно-техничке документације за реконструкцију фискултурне сале, изградњу савремене ветеринарске амбуланте и континуирану набавку рачунара, машина и дигиталне опреме за потребе кабинетских вежби и блок наставе. Ове активности прате се кроз Годишњи извештај о инвестицијама и реализацији капиталних пројеката.

Паралелно, школа у току целе године јача капацитете за писање партнерских пројеката који се финансирају из донаторских средстава и ЕУ фондова (нарочито кроз ИПА програме прекограничне сарадње). Носиоци активности су директор, Школски одбор и општинска управа, а процес реализације прати се кроз припремљену конкурсну документацију, записнике са едукација и извештаје о имплементацији одобрених пројеката.

Социјално партнерство, професионална пракса и каријерно вођење

У циљу унапређења квалитета одлука ученика у вези са избором будућег занимања или наставка школовања, Тим за каријерно вођење и саветовање, заједно са стручним већима, организује континуиране активности у периоду од новембра до марта. Сарадња се остварује са Националном службом за запошљавање, Пољопривредном саветодавном и стручном службом, ветеринарским станицама, као и социјалним партнерима са којима школа реализује дуално образовање. Праћење ових посета, предавања и професионалне праксе врши се кроз План и Извештај о реализацији програма каријерног вођења, као и дневнике практичне наставе.

Унапређење безбедности и превенција друштвено неприхватљивог понашања

Стварање сигурног физичког и социјалног окружења за ученике у школи и дому реализује се кроз институционалну сарадњу са Полицијском станицом, Ватрогасно-спасилачком јединицом, Центром за социјални рад, Општинским већем. Интензивне превентивне активности на пољу физичко-техничке безбедности објеката, заштите од пожара, превенције болести зависности и малолетничке деликвенције спроводе се у новембру и априлу. Носиоци су директор и Стручни сарадници, а ефекти се прате кроз Извештај Тима за заштиту од насиља, записнике са едукативних предавања и евиденцију унапређења видео-надзора и других заштитних система.

Културна, јавна и традиционална делатност школе

Школа активно негује идентитет и традицију свога краја, учествујући у свим релевантним манифестацијама. Традиционално обележавање виноградарске славе Свети Трифун реализује се у фебруару у тесној сарадњи са стручним већем агронома и Манастиром Буково, што се документује у записнику стручног већа.

Школа је стални учесник регионалног Сајма меда и вина поводом Дана општине (12. мај), где стручни актив и ученици промовишу своје производе у сарадњи са Туристичком организацијом и Организационим одбором манифестације.

Такође, у јуну и током године, стручна већа и директор остварују континуирану сарадњу са Домом културе „Стеван Мокрањец“, Народном библиотеком „Доситеј Новаковић“ кроз учешће ученика на различитим активностима у њиховој организацији (такмичење рецитатора, позоришне представе, књижевне вечери, промоције књига, радионице...). Све ове активности прате се преко редовних полугодишњих извештаја о јавној делатности школе. Медијско промовисање ових догађаја врши се у сарадњи са локалним и регионалним телевизијама и дописницима штампаних медија, као и путем портала.

Сарадња са цивилним сектором, месним и стручним заједницама

Школа успоставља и развија партнерске односе са невладиним организацијама и струковним удружењима (РАРИС, Удружење пчелара) у току целе године. Циљ је израда заједничке платформе за развој привреде и заједнички наступ на сајмовима, а реализација се прати кроз потписане меморандуме о сарадњи и записнике са заједничких састанака.

Еколошке активности и институционални надзор

Реализација редовних наставних програма и изборних предмета у области заштите животне средине и екологије појачава се кроз заједничке акције са Општинском управом (ресор екологије), Еколошким друштвом и ЈКП „Бадњево“. Ове еколошке акције чишћења и уређења локалне средине и школске економије спроводе се током целе године под вођством стручних већа, а прате се кроз планове и извештаје о реализованим еко-акцијама.

Коначно, заштита законитости рада, јавног здравља и безбедности производа са економије (пекара, месара) спроводи се кроз редовну и ванредну сарадњу директора са просветном, здравственом, санитарном и пољопривредном инспекцијом. Праћење се врши непосредним увидом у инспекцијске записнике и кроз формално поступање и извештавање о реализацији наложених мера.

16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Програм сарадње са породицом у Пољопривредној школи заснива се на партнерском односу, узајамном поверењу и активној размени информација између школе, дома ученика и родитеља (старатеља). Квалитет ове сарадње представља кључну полугу за остваривање образовно-васпитних исхода, превенцију осипања и успешну професионалну оријентацију ученика. Сарадња се остварује кроз пет дидактички дефинисаних области деловања.

Информисање и саветовање породице

Процес редовне размене информација одвија се кроз колективне и индивидуалне облике рада. Колективни родитељски састанци (општи и посебни/тематски) организују се пет пута у току школске године (септембар, новембар, јануар, април, јун), а њихова реализација се формално прати кроз записнике у оквиру Књиге евиденције и Ес-дневника.

Брзо и ефикасно обавештавање родитеља о текућим активностима, успеху и изостанцима обезбеђује се путем Ес-дневника, огласне табле школе, званичне електронске поште, као и затворених вибер група и СМС порука којима координирају одељенске старешине. Званични сајт школе садржи део који пружа информације о раду школе и кућном реду дома.

Индивидуални саветодавни и превентивни рад обухвата редовне термине за отворена врата код предметних наставника, одељенских старешина и директора школе, као и појачан саветодавни рад који стручна служба и разредне старешине спроводе са родитељима ученика који показују потешкоће у учењу или понашању. Ове активности уписују се у дневнике рада стручних сарадника и личне педагошке протоколе. Приликом пријема новоуписаних ученика у дом, васпитачи током августа организују индивидуалне пријемне разговоре и попуњавају улазне документе који постају део досијеа ученика.

Едукација и професионална оријентација

Школа развија едукативну улогу према породици кроз организовање трибина, радионица и предавања из области педагогије, психологије и репродуктивног здравља. Овај сегмент се документује кроз планове рада стручне службе, евалуационе извештаје о одржаним трибинама и званичну фото-документацију школе.

Непосредно учешће родитеља у раду и животу школе

Активно партнерство огледа се у непосредном укључивању родитеља у образовни процес. Кроз концепт „родитељ као експерт“, стручна већа и предметни наставници организују часове на којима родитељи учествују као гостујући предавачи, асистенти у настави или сарадници у представљању пољопривредних и прехранбених занимања на терену. Реализација ових часова евидентира се у записницима стручних већа и Ес-дневнику.

Консултовање породице у доношењу одлука

Утицај родитеља на креирање школске политике обезбеђен је кроз њихов формални рад у управним и стручним телима установе. Чланови Савета родитеља на редовним седницама током године активно учествују у анализи успеха, безбедности и услова рада у

школи и дому. Преко својих представника у Школском одбору, родитељи непосредно одлучују о стратешким питањима установе.

Такође, Савет родитеља делегира по једног представника у све кључне школске тимове. Праћење ове сарадње обезбеђује се кроз записнике са седница свих поменутих стручних органа и тимова.

Истраживање и анкетирање

Као важан инструмент за континуирано осигурање квалитета рада и праћење задовољства породице, Тим за самовредновање спроводи редовна анкетирања родитеља два пута у току године – током првог и другог полугодишта. Овим путем се анализирају ставови, потребе, очекивања родитеља и њихова перцепција различитих аспеката рада школе и Дома ученика. Резултати ових анкетних листова се статистички обрађују, а извештаји и Књига утисака се узимају као стручна основа за даље унапређење Школског програма и израду Извештаја о самовредновању школе.

17. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду (БЗНР) у Пољопривредној школи представља кохерентан систем превентивних мера и заједничких активности школе, дома ученика, родитеља, здравствених установа и локалне самоуправе. Програм је усмерен на развијање високе свести о безбедности, спречавање повреда, заштиту здравља и очување психофизичког интегритета ученика и запослених, како у настави, тако и у домском животу.

Информисање и усклађивање са законским актима

У току месеца септембра, спроводе се интензивне активности на усклађивању и упознавању свих актера школског живота са актуелним правним оквиром. Одељенске старешине на првим родитељским састанцима и часовима одељенске заједнице упознају родитеље и ученике са *Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика*, који је усклађен са новим законским нормативима. Ове активности се званично евидентирају у ЕС-дневнику у оквиру записника са родитељских састанака и кроз реализацију часова одељенског старешине.

На почетку школске године, директор школе упознаје све запослене са ажурираним *Актом о процени ризика на радном месту и у радној околини*, што се званично верификује кроз записнике Наставног већа и Педагошког колегијума.

Превенција ризика у специфичном радном окружењу и дому ученика

Узимајући у обзир сложеност стручних профила (пољопривреда, ветерина, пекарство), наставници практичне наставе током септембра спроводе обавезну обуку ученика за препознавање опасности и штетности, као и за вредновање и смањење ризика на конкретним радним местима (руковање механизацијом, рад на школској економији/код социјалног партнера, лабораторијама, пекарама, месарама). Ученици се пре уласка у производне погоне експлицитно обучавају о правилној примени заштитне опреме и еколошким аспектима одрживе пољопривреде. Овај рад се документује у ЕС-дневнику кроз унос наставних јединица из домена безбедности на раду пре почетка првог блока праксе.

Паралелно са наставним процесом, васпитачи у дому ученика током септембра спроводе упућивање ученика-станара дома у препознавање ризика и опасности у домском окружењу (коришћење електричних уређаја, противпожарна заштита, кућни ред и безбедност у заједничким просторијама). Праћење ове реализације врши се кроз Матичну књигу и Дневник васпитног рада у дому.

Као трајна превентивна мера у току целе школске године, сви запослени су у обавези да прате, штампају и видно истакну јасна обавештења, шеме евакуације и упозорења на свим уоченим критичним местима у школи, дому и на целокупној школској економији.

Здравствена заштита и превентивно-едукативни рад

Очување здравља ученика реализује се у континуитету кроз тесну сарадњу са локалним домом здравља и релевантним медицинским установама. Одељенске старешине координирају и прате спровођење редовних систематских и стоматолошких прегледа ученика у складу са планом примарне здравствене заштите, што се евидентира у здравственим картонима ученика и школском евиденционом систему. За ученике појединих смерова (пекар, месар) организују се и обавезни санитарни прегледи, као неопходан услов за обављање стручне праксе.

У циљу јачања свести о сопственом развоју и одговорном понашању, током године се за ученике одређених узрасних категорија организују циљана едукативна предавања на тему репродуктивног здравља и превенције ризичног понашања, под вођством стручних тимова из надлежног медицинског центра. Реализација и ефекти ових предавања прате се кроз евиденцију ваннаставних активности и извештаје које стручни сарадници подносе Педагошком колегијуму.

18.ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

I. Циљеви програма су:

1. Правовремено препознавање ученика у ризику од напуштања школовања због материјалних или породичних тешкоћа и пружање системске подршке усмерене на континуитет у учењу и остваривање позитивних исхода образовања
2. Омогућавање угроженим ученицима да бесплатно и достојанствено учествују у свим школским и ваннаставним активностима (екскурзије, матура...), уз уважавање њихових личних избора у слободним активностима
3. Успостављање брзе и ефикасне сарадње са центрима за социјални рад, локалном самоуправом, хуманитарним организацијама и повезивање искустава које ученици доносе из спољашњег окружења са садржајима наставе

II. Циљне групе и идентификација ризика

Програмом су обухваћене следеће категорије ученика код којих се континуирано прате узрасне карактеристике у процесу психофизичког развоја:

- Ученици из материјално угрожених породица (корисници новчане социјалне помоћи).
- Ученици без родитељског старања (под старатељством или у хранитељским породицама).
- Ученици који долазе из дисфункционалних породичних средина (породично насиље, алкохолизам, занемаривање).
- Ученици путници из удаљених руралних места и ученици који се суочавају са наглим погоршањем социјалног статуса (губитак родитеља, тешка болест у породици).

III. Мере и активности социјалне подршке

Подршка се реализује кроз:

1. Материјалну, финансијску и логистичку подршку

- Формирање интерног фонда (кроз приходе са школске економије, хуманитарне базаре Ученичког парламента и донације привредника) за покривање трошкова матурских екскурзија, куповине уџбеника и матурске вечери за социјално најугроженије ученике.
- **Бесплатна исхрана и смештај:** Иницирање и посредовање код локалне самоуправе, Центара за социјални рад за добијање субвенција или бесплатних картица за исхрану и смештај у Дому ученика, чиме би се обезбедили оптимални услови за живот и рад у школи.

2. Психосоцијална подршка, педагошко праћење и мотивација

- Сваки разредни старешина има обавезу да дискретно прати социо-економски статус својих ученика и одмах алармира психолошку службу уколико примети нагли пад

оцена, изостајање или промену изгледа и понашања ученика, водећи рачуна о узрастним карактеристикама

- За ученике са породичним и социјалним проблемима, психолошка служба у сарадњи са наставницима израђује индивидуалне планове васпитног рада. Ови планови уважавају индивидуалне разлике у начину учења и брзини напредовања, омогућавајући флексибилност у погледу надокнаде пропуштеног градива услед породичних криза
- Развијање позитивног односа према школи постиже се активним коришћењем позитивне повратне информације, похвала и награда за труд и напредак који ови ученици остваре, чиме се снажно подстиче њихова мотивација за целоживотно образовање

3. Институционална сарадња

Успостављање сталне везе са Центром за социјални рад (ЦСР) одвија се кроз следеће фазе:

1. Одељењски старешина или предметни наставник уочава знаке озбиљне социјалне угрожености или занемаривања ученика и подноси писмену белешку психолошкој служби школе.
2. Психолози обављају разговор са учеником, прикупљају релевантне информације и врше процену хитности ситуације, повезујући хоризонтално све релевантне чиниоце у школи. Уколико је угрожено право на образовање или безбедност, обавештава се директор.
3. Школа подноси званичан допис надлежном Центру за социјални рад. Организује се заједнички састанак (школа, социјални радник, старатељ/родитељ) ради дефинисања координисаних мера помоћи.
4. Психолошка служба и одељењски старешина настављају да прате ученика у школској средини (исходи учења и понашање), док социјални радник прати породичне прилике, уз редовну размену информација ради безбедности ученика.

4. Дестигматизација и вршњачка инклузија

- **Апсолутна дискреција:** Све активности социјалне подршке (подела бесплатних уџбеника, ослобађање од плаћања екскурзија) спроводе се у строгој тајности између одељењског старешине, психолошке службе и родитеља/ученика. Ниједан ученик не сме бити јавно прозван нити етикетиран пред одељењем по основу социјалног статуса.
- Ученички парламент сваке године организује акције „Ученици за ученике“ – прикупљање одеће, обуће или школског прибора, на нивоу целе школе и без навођења имена крајњих корисника, чиме се подстичу кооперативне методе и развој позитивних вредности код свих ученика.

IV. Годишњи календар и динамика реализације програма

Успешна примена Програма социјалне заштите ученика захтева континуиран и структуриран рад током целе школске године, што се постиже кроз јасно дефинисан годишњи календар активности.

Школска година започиње у **септембру**, када је тежиште активности на изради социјалне карте сваког одељења и благовременом препознавању ученика који се

налазе у ризику од осипања или суочавају са социјалним потешкоћама. Носиоци ове активности су одељењске старешине у блиској сарадњи са психолошком службом. Поред материјалног статуса, у овом периоду се посебна пажња посвећује утврђивању стилова учења и брзине напредовања ученика, чиме се у потпуности уважавају њихове индивидуалне разлике.

Током **октобра**, активности се померају ка обезбеђивању базичних услова за живот и рад ученика у школи. Секретар и директор школе тада покрећу и подносе званичне захтеве локалној самоуправи ради обезбеђивања бесплатних или повољнијих картица за смештај и исхрану у Дому ученика, чиме се ублажавају географске и економске баријере у образовању.

Током школске године односно октобра (Дечија недеља) и маја (Недеља сећања и заједништва) у фокусу је развијање кооперативних метода, вршњачке солидарности и мотивације код ученика. Носилац ових активности је Ученички парламент, који покреће хуманитарне акције за прикупљање средстава за подршку материјално угрожених ученика.

У месецима који претходе реализацији, Савет родитеља и директор доносе званичне одлуке о делимичном или потпуном ослобађању плаћања трошкова екскурзија, излета и матурске вечери за најугроженије категорије. Овим се свим ученицима, без обзира на економски статус породице, пружају једнаке шансе да на достојанствен начин учествују у заједничким школским манифестацијама.

Школска година се заокружује у **јуну**, када Наставничко веће и психолошка служба спроводе завршну евалуацију програма. Кроз ову активност врши се анализа школског успеха, остварених исхода учења и укупног броја изостанака ученика који су обухваћени социјалном заштитом. Индикатори успешности су: стопа осипања ученика, обухват и исходи подршке, као и анализа школске климе и мотивације. Оваква анализа омогућава систематско праћење квалитета самог програма и пружа неопходне смернице и корекције за израду плана подршке за наредну школску годину.

19.ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Циљеви програма су:

1. Континуирано праћење раста и психофизичког развоја ученика кроз редовне систематске прегледе. Правовремено реаговање на уочене неправилности поставља се као основа за несметано остваривање максималних исхода учења.
2. Развијање свести и формирање трајних позитивних ставова код ученика о важности правилне исхране, физичке активности, личне хигијене, као и очувања менталног и репродуктивног здравља, што доприноси развоју позитивног односа према себи и школи .
3. Одржавање високих санитарних стандарда у учионицама, на школској економији, у лабораторијама и Дому ученика, чиме се обезбеђују оптимални физички услови за квалитетан живот и рад у школи.

Области реализације и превентивне активности

Програм социјално-здравствене заштите реализује кроз:

1. Медицинску превенцију, систематске прегледе и хоризонталну повезаност

Школа активно координира одлазак ученика на законски обавезне систематске прегледе у првом и трећем разреду, пажљиво уважавајући њихове узрасне карактеристике у процесу психофизичког развоја. Такође, иницирају се и реализују обавезни санитарни прегледи ученика појединих образовних профила (пекара и месара) неопходних за обављање практичне наставе. Пред одлазак на такмичења и/или екскурзије ученика ученици се упућују и на неопходне здравствене прегледе.

На нивоу сваког одељења формира се дискретна здравствена база података (за ученике са епилепсијом, дијабетесом, тешким алергијама, астмом). Тиме се остварује хоризонтална повезаност између одељењских старешина, предметних наставника и наставника практичне наставе, који у сваком тренутку знају адекватно и координисано да реагују.

2. Здравствено васпитање, активно учење и мотивација

Промоција здравља везује се за искуствено учење. Психолошка служба, професори биологије и професори стручних предмета организују интерактивне трибине и радионице засноване на партиципативним методама *промовишући како физичко тако и ментално здравље ученика*. За ученике од стране психолошке службе у употреби је *„Дигитално сандуче поверења“*, као стални вид подршке.

Током трајања Школског програма, акценат је на три едукативна модула. Први је *Правилна исхрана насупрот енергетским пићима и брзој храни*, где ученици уче о нутритивним вредностима и значају здравих навика у исхрани. Други модул је *Очување репродуктивног здравља*, усмерен на превенцију полно преносивих болести и ране трудноће код ученика другог и трећег разреда. Трећи модул обухвата *Менталну хигијену и управљање стресом*, где ученици савладавају технике превазилажења анксиозности, са посебним фокусом на смањење притиска пред оцењивање и матурске испите. Ученици који се истакну као вршњачки едукатори у овим модулима бивају јавно похваљени и награђени.

3. Хигијенско-санитарни надзор и безбедност у искуственој настави

Будући да ученици током практичне наставе долазе у директан контакт са животињама, земљом и различитим сировинама, програм прописује стриктну хигијену руку и обавезно ношење наменске заштитне одеће и обуће. Сви ученици који у оквиру учења кроз рад долазе у контакт са производњом и прерадом хране (пекарство, месарство) у обавези су да пре уласка у погон прођу редовне шестомесечне санитарне прегледе.

На овај начин, кроз поштовање БЗР мера, ученици развијају професионалне ставове и вештине које имају високу употребну вредност у њиховом будућем животу и раду ван школе. Паралелно се спроводи контрола намирница у Дому ученика кроз редовне месечне санитарне прегледе кухиње, трпезарије и складишта, уз стално узорковање оброка у сарадњи са Институтом за јавно здравље.

Протокол хитне медицинске интервенције у школи и на економији

У случају изненадног здравственог проблема или повреде, примењује се безбедносни протокол који обезбеђује заштиту живота ученика као примарни предуслов за било какав даљи васпитно-образовни рад :

1. Наставник који се затекне на лицу места одмах прекида рад или наставу, процењује стање ученика и пружа основну прву помоћ. На више места у школи (Дом ученика, кухиња, лабораторија, ветеринарска амбуланта, канцеларије наставника, психолога, координатора практичне наставе) смештени су ормарићи за прву помоћ и исти се редовно обнављају.
2. Уколико је повреда или здравствено стање озбиљније, одмах се позива Хитна помоћ. Истовремено се обавештавају директор и Школски тим за кризне интервенције ради хоризонталне координације активности.
3. Одељењски старешина хитно контактира родитеље или старатеље ученика. Одређује се дежурни радник школе (васпитач, наставник или члан психолошке службе) који иде као пратња ученику у здравствену установу уколико родитељи нису у могућности да стигну одмах.
4. Секретар школе и наставник сачињавају званичан записник о повреди или здравственом инциденту. Ова активност служи систематском праћењу и процењивању квалитета безбедносних мера како би се утврдило да ли је инцидент последица пропуста у систему или непредвидива околност.

Годишњи календар и динамика здравствених активности

Реализација програма прати логичан хронолошки редослед током школске године, стављајући превенцију и припрему амбијента у први план.

Школска година започиње у **септембру**, када се врши провера, обнављање и допуну свих комплета прве помоћи у школи, дому и на терену, чиме се усклађују физички услови за безбедан рад.

У **октобру** месецу школа у сарадњи са Заводом за јавно здравље организује и спроводи обавезне санитарне прегледе за ученике који учествују у преради хране. Ово представља кључни корак у заштити здравља како самих ученика, тако и корисника њихових производа, повезујући стручну праксу са строгим хигијенским стандардима.

Током **новембра и марта**, акценат се ставља на медицинску превенцију кроз реализацију систематских прегледа за ученике првог и трећег разреда, према унапред уговореном распореду педијатријске службе Дома здравља. Одељењске старешине координирају ове активности, водећи рачуна о психофизичким карактеристикама ученика у овом развојном добу.

Пролећни период, тачније **април**, резервисан је за промоцију и развој позитивног односа према здравом животу кроз активно обележавање 7. априла – Светског дана здравља. У мају месецу, кроз акције обележавања Дана школе, Ученички парламент организују спортске турнире и „Игре без граница“ примењујући кооперативне и забавне методе којима се подстиче високо интересовање ученика за очување сопственог здравља.

Коначно, **током целе године**, у континуитету се спроводе мере редовне дезинфекције, дезинсекције и дератизације (ДДД) свих школских и домских објеката под надзором управе школе и овлашћене стручне установе.

Праћење реализације програма и остварености исхода одвија се кроз следеће индикаторе: обухват ученика систематским и санитарним прегледима, примену мера заштите и број повреда, смањење броја оправданих изостанака ученика као последица здравствених тегоба.

20.ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Циљеви програма су:

1. **Јачање демократске партиципације и културе дијалога кроз могућност доношења мишљења, предлога и критика органима управљања школом**
2. Развијање лидерских, организационих, тимских и дигиталних вештина код ученика кроз самостално креирање и реализацију сопствених пројеката.
3. Активно учешће у изградњи безбедног и подстицајног етоса школе кроз превенцију насиља, дискриминације и ризичних понашања. Парламент делује као вршњачки мост који уважава индивидуалне разлике међу ученицима, промовише толеранцију и пружа системску подршку рањивим групама

Унутрашња динамика рада Парламента обезбеђује систематско праћење квалитета рада и испуњавање законских процедура.

Најпре се током **септембра месеца** у свим одељењским заједницама, уз поштовање демократских принципа, бирају по два представника за Парламент, водећи рачуна о равноправној заступљености оба пола. На првој, конститутивној седници, ученици тајним гласањем бирају руководство – председника, потпредседника и записничара, као и своје представнике у Школском одбору, Стручном активу за развојно планирање и Тиму за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања... На овом састанку се усваја и Годишњи план рада, јасно повезан са општим циљевима Школског програма.

Током целе школске године, Парламент одржава редовне седнице (најмање једном месечно, а по потреби и чешће). На овим састанцима ученици разматрају услове рада у школи, квалитет наставног процеса, безбедности, као и предлоге ученика за унапређење ваннаставних активности. Састанци се воде према пословнику, записници се редовно воде, а конструктивни закључци се прослеђују управи школе.

Школска година се заокружује у **јуну**, када Парламент спроводи процес самовредновања и анализира проценат реализације планираних пројеката. Званични Годишњи извештај о раду презентује се директору и Наставничком већу. Као посебан вид мотивисања и вредновања активног учешћа, члановима Парламента се у овом периоду уручују потврде о активизму и стеченим компетенцијама, које постају саставни део њиховог каријерног портфолија.

Рад Парламента организован је кроз следеће области:

1. Права ученика, партиципација и школска правила

Ова област је стратешки фокусирана на активно учешће ученика у доношењу одлука и креирању подстицајног амбијента за учење. Чланови Парламента редовно анализирају примену Правилника о понашању ученика и запослених и дају своје мишљење о Годишњем плану екскурзија, календару писмених провера и организацији рада на школској економији.

У циљу развоја дигиталних компетенција, Парламент управља онлајн „сандучетом за предлоге и жалбе“ (анонимне и безбедне форме за изражавање мишљења). Сви конструктивни предлози се периодично селекују и анализирају заједно са психолошком службом, чиме се подстиче транспарентност и међусобно поверење.

2. Вршњачка подршка, медијација и превенција ризичних понашања

Парламент је примарни партнер Школског тима за заштиту од насиља у реализацији превентивних активности на нивоу целе установе. Кроз партиципативне и искуствене методе, ученици су директни креатори превентивних порука.

У овој области, Парламент самостално организује обележавање Међународног дана борбе против вршњачког насиља („Дан ружичастих мајица“) кроз перформансе, пано табле, креирање едукативних материјала са порукама толеранције. Посебан акценат ставља се на обуку чланова Парламента за вршњачку медијацију – вештину мирног решавања конфликта у школској средини и Дому ученика. Такође, у сарадњи са стручњацима, Парламент иницира и обрађује теме безбедности у дигиталном простору, безбедности у саобраћају и превенције савремених болести зависности.

3. Екологија, хуманитарни и друштвено – користан рад

Ова сфера деловања представља директан спој стручних знања која ученици стичу кроз редовну наставу (пољопривреда, екологија...) и њихове примене у реалном животу ван школе. Парламент кроз акцију: „Наслеђујемо имање и негујемо га“ руководи акцијама парковског уређења школског дворишта, заштите зелених површина и садње дрвећа.

У домену друштвене одговорности, Парламент традиционално организује хуманитарне акције помоћи материјално угроженим ученицима. Такође, постоји стална брига и нега „школских“ паса кроз израду кућица, прикупљање прилога за набавку хране, те исхране и здравствене неге.

4. Културни етос и промоција школе у заједници

Стратешки фокус ове области је изградња јединственог школског идентитета, разбијање наставне монотоније и ефикасна транзиција будућих ученика из основних школа. Парламент је кључни организатор традиционалне манифестације „Дан када ученици владају школом“, где кроз јавни конкурс бира кандидате за улоге наставника, стручних сарадника и директора, чиме се подстиче искуствено разумевање школског система.

Ученици парламентарци активно учествују и у конципирању садржаја за тзв „Агро-фест“, где кроз интерактивне квизове знања, радионице и практичне приказе анимирају и мотивишу будуће ученике за упис у ову школу, користећи искључиво афирмативне повратне информације и похвале.

Помоћ у раду Парламенту пружају стручни сарадници школе, кроз саветодавну и менторску улогу, чувајући притом пуну аутономију ученика у одлучивању и избору акција. Индикатори успешности рада Парламента процењиваће се кроз: **квантитет и ефикасност реализованих акција, инклузивност и репрезентативност чланова и број иницијатива покренутих из стране Парламента, усвојених и имплементираних.**

21. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ

За ученика коме је због сметњи у развоју и инвалидитета, специфичних тешкоћа у учењу, социјалне ускраћености, ризика од раног напуштања школовања и других разлога потребна додатна подршка у образовању и васпитању, школа обезбеђује отклањање физичких и комуникацијских препрека и зависно од потреба, доноси индивидуални образовни план, у складу са Законом.

ЦИЉ додатне подршке у образовању и васпитању јесте постизање оптималног улључивања ученика у редован образовно-васпитни рад, осамостаљивање у вршњачком колективу и његово напредовање у образовању и припреме за свет рада.

Програм додатне подршке је намењен ученицима са сметњама у физичком и психичком развоју, а које онемогућавају ове ученике да у свакодневном школском раду усвоје садржаје образовно – васпитног рада. Циљ програма је превазилажење баријера у учењу, пружање компензаторних мера и **максимално развијање јаких страна и потенцијала ученика**, како би се омогућило успешно овладавање стручним компетенцијама.

Додатна подршка ће се организовати као рад у самој школи (рад психолога, наставника) и/или ван Школе кроз сарадњу са одговарајућим институцијама и стручњацима.

Нивои подршке остварују се кроз:

- **ИОП1:** Прилагођавање начина рада и услова рада на теоријским часовима и практичној настави на школској економији.
- **ИОП2:** Прилагођавање циљева, садржаја и начина остваривања програма наставе и учења и исхода образовно – васпитног рада за ученике са већим тешкоћама, уз прецизно дефинисање безбедносних протокола при руковању алатима или раду са животињама.
- **ИОП3:** Проширивање и продубљивање садржаја образовно – васпитног рада за ученика са изузетним способностима;

ИОП-план омогућава да се њихов развој и напредовање одвија према способностима и интересовањима, а сарадња се остварује са интерресорном комисијом, локалном самоуправом. Индивидуални образовни планови свих ученика који се образују по индивидуалном образовном плану саставни су део наставног процеса. Лица која обављају образовно - васпитни рад и друга лица запослена у школи нарочито ће промовисати једнакост међу свим ученицима и активно се супротстављати свим врстама дискриминације и насиља.

САДРЖАЈ АКТИВНОСТИ:

1. Препознавање ученика којима је потребна додатна подршка и израда њиховог педагошког профила;
2. Формирање Тимова за пружање додатне подршке ученику;
- 3.Организовање индивидуализованих облика рада са ученицима са тешкоћама;
- 4.Упознавање чланова ОВ о евидентираним ученицима и њиховом напредовању;
5. Примена формативног оцењивања у складу са индивидуалним планом напредовања, уз континуирано слање позитивне повратне информације и истицање и најмањег напретка ученика.
- 6.Прилагођавање захтева и радних обавеза у складу са сметњама;
- 7.Саветодавни рад са родитељима ученика којима је потребна додатна подршка;
- 8.Праћење ученика у погледу резултата и корекција плана рада у складу са тим;
- 9.Организовање сарадње са стручњацима ван Школе.

22. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА УЧЕНИКА

При изради Програма превенције осипања ученика препознају се специфичне групе фактора ризика који захтевају инклузивни приступ и индивидуализацију:

1. **Лоше материјално стање и превремени улазак на тржиште рада:** Велики број ученика потиче из породица са ниским социо-економским статусом. Потреба за сопственим приходом или помоћи породичном буџету мотивише ученике да током школовања пронађу послове — најчешће у угоститељским објектима. Овај вид ангажовања директно узрокује: **хронични умор и пад концентрације, синдром "брзе зараде", те критичан пораст броја изостајања**
2. **Сезонски пољопривредни радови и породичне обавезе:** Повећан ризик од изостајања у периодима сетве, бербе или интензивних радова на породичним газдинствима (септембар/октобар и април/мај)
3. **Логистички фактори:** Ученици путници (зависност од аутобуских линија, умор) и специфични изазови адаптације ученика који живе у ученичком дому, одвојени од породице.
4. **Практична настава као преломна тачка:** Ризик од демотивације уколико ученик не развије професионални идентитет или осећа фрустрацију због физичких захтева на економији, у ветеринарској амбуланти или у прехранбеним лабораторијама.

Општи циљ

Обезбеђивање континуитета у школовању, смањење стопе напуштања образовања на нулу и омогућавање једнаких шанси за стицање дипломе средње стручне школе за све ученике, кроз правовремено препознавање ризика и пружање системске инклузивне подршке.

Специфични циљеви

1. **Рана дијагностика:** Идентификација ученика у ризику од осипања у првих месец дана школске године, са посебним фокусом на ученике из социјално-економски угрожених породица, ученике који раде у угоститељству и ученике који имају потешкоће у адаптацији (путници и станари Дома ученика).
2. **Флексибилност и индивидуализација:** Прилагођавање облика наставе, распореда и начина оцењивања ученицима који због егзистенцијалних разлога раде (сезонски пољопривредни радови или рад у кафићима), у складу са законским оквирима.
3. **Мотивација и етос:** Развијање позитивног односа према школи и струци кроз подстицајне мере (похвале, награде) и вршњачку подршку, како би се неутралисао синдром "брзе зараде" изван школе.
4. **Ублажавање економских баријера:** Обезбеђивање интерних мера социјално-материјалне подршке (бесплатни уџбеници, ужина, смештај у дому) унутар школских ресурса.

Програм превенције осипања ученика реализује се кроз следеће кораке:

1. Социјално-економско мапирање и материјална подршка којом се приликом уписа и на почетку године, врши дискретно идентификовање ученика у лошем материјалном положају, те обезбеђивање материјалне сигурности унутар установе (бесплатни уџбеници из књижног фонда, бесплатна ужина на школској економији/дому...) како би се ублажила примарна потреба за превременим радом.

2.Легализација и структурирање радног статуса ученика - Када се идентификује ученик који је већ почео да ради, школа користи **диференциран приступ**. Одељењски старешина и стручни сарадник обављају састанак на релацији: ученик – родитељ – школа, са циљем да се ученик омогући делимично флексибилан распореда и оправдано изостајање са дела наставе, али уз строгу „уговорну“ обавезу редовног полагања испита/модула, као и кроз израду плана надокнаде кроз дигиталне платформе за учење.

3.Интеграција радног искуства и каријерно вођење: Школа поштује вештине које ученик стиче кроз рад, те се кроз предмете који се баве предузетништвом, агротуризмом или менаџментом, ово искуство користи као позитиван пример у класичним исходима наставе. Истовремено, Тим кроз каријерно вођење усмерава ученика да препозна како ће му знања из пољопривреде/прехранбене струке омогућити да сутра покрене сопствени бизнис и оствари много већу зараду од тренутне.

4.Психолошка подршка и рушење синдрома: Стручни сарадник спроводи саветодавни рад у складу са узрасним карактеристикама адолесцената, помажући ученику да балансира између краткорочних финансијских циљева и дугорочне будућности. Школа примењује **позитивне повратне информације и јавне похвале** за сваки успешан баланс радног и школског живота, јачајући ученикову везу са школом и спречавајући га да се осети одбаченим или етикетираним као "проблематичан" због тога што мора да ради.

Као индикатори успешности користиће се: %ученика који су успешно завршили обавезну блок наставу и стручну праксу, очување броја ученика на дефицитарним трогодишњим и четворогодишњим образовним, фреквенција коришћења флексибилних облика наставе (е-учење, консултације) за ученике који у време сезоне радова оправдано изостају, креирани Индивидуални планови подршке који садрже уговоре о заједничким обавезама, евиденција о формативном оцењивању са фокусом на практичне вештине ученика који имају потешкоће у теоријском делу наставе.

Програм се ревидира и прилагођава пољопривредном календару рада почетком сваког полугодишта, чиме се обезбеђује његова потпуна функционалност у реалном животу школе.

ДРУГИ ПРОГРАМИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ШКОЛУ

ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД (УКР)

Циљеви програма су:

- **Обезбеђивање континуитета у стицању стручних компетенција** кроз пажљиво вођен и безбедан процес учења у реалном и симулираном радном окружењу, чиме се осигурава да сваки ученик оствари предвиђене исходе образовања.
- **Индивидуализација практичне наставе** кроз уважавање узрасних, психофизичких карактеристика и личних избора ученика, омогућавајући флексибилно учење и правовремену подршку у савладавању вештина.
- **Повезивање теоријских знања и практичног рада односно** наставних садржаја са животним искуством ученика, уз изградњу позитивног односа према раду и мотивације за целоживотно учење.

Програмом су обухваћени ученици три образовна профила, чији се професионални развој и психофизичке карактеристике континуирано прате:

- **Образовни профил: Пољопривредни техничар (IV степен)** – Акценат је на исходима који укључују управљање пољопривредном механизацијом, организацију биљне и сточарске производње, као и примену савремених агротехничких мера на школском имању и/или социјалних партнера.
- **Образовни профил: Пекар (III степен)** – Фокус је на исходима који обухватају самосталну припрему сировина, вођење технолошког процеса производње хлеба, пецива и колача, као и руковање специјализованим пекарским машинама.
- **Образовни профил: Месар (III степен)** – Обухвата исходе везане за пријем и кланичну обраду стоке, расецање и категорисање меса, израду сувомеснатих производа, те складиштење у хладњачама.

Мере и активности реализације учења кроз рад

- Сви радно-наставни простори (пекарска радионица, месара, пластеници и парцеле како у школи, тако и код социјалних партнера) усклађени су са техничким стандардима безбедности. За ученике профила пекар и месар обавезно је редовно спровођење санитарних прегледа.
- Наставници практичне наставе и ментори код послодаваца диференцирају задатке у погону. Напреднији ученици се мотивишу сложенијим задацима, док се ученицима који спорије напредују пружа додатна менторска подршка и флексибилност у времену извођења задатака.
- Настава се заснива на активним, кооперативним и искуственим методама. Ученици раде у малим тимовима, где кроз концепт „учења на сопственим грешкама” и вршњачку подршку развијају професионалне вештина.
- Напредак се не вреднује само бројчаном оценом на крају процеса, већ континуираном позитивном повратном информацијом. Практикује се јавно похваљивање за труд и ангажман.

Процес сарадње са социјалним партнерима и послодавцима одвија се кроз четири дефинисане фазе:

Фаза 1: Увођење профила, лиценцирање и уговарање

Процес започиње стратешким деловањем директора школе који, у блиској сарадњи са заинтересованим социјалним партнерима из локалне средине и уз подршку Канцеларије за дуално образовање и националне оквире квалификација, доноси одлуку о увођењу дуалних образовних профила у уписну понуду школе. Након верификације испуњености услова и акредитације послодаваца, спроводи се званична законска процедура потписивања уговора о сарадњи између школе, послодаваца и Канцеларије, чиме се поставља правни и безбедносни темељ за учење кроз рад.

Фаза 2: Професионална оријентација, представљање и селекција ученика

Како би се обезбедила максимална транспарентност и адекватан избор, у школи се организује велики заједнички састанак родитеља, ученика и представника социјалних партнера. Послодавци тада детаљно представљају своју пословну политику, начин рада, заштитне мере и очекивања од будућих младих колега. Након тога, за ученике се организују интервјуи са послодавцима. На основу исказаних афинитета, мотивације и резултата интервјуа, Тим за КВиС и послодавци врше пажљив одабир и распоређивање ученика — одређује се који део ђака ће учење кроз рад обављати директно код социјалних партнера, а који део на капацитетима школске економије, пекаре и месаре.

Фаза 3: Планирање, динамика и мониторинг са Канцеларијом за дуално образовање

Одмах по распоређивању, стручна већа израђују детаљан план реализације учења кроз рад са прецизном временском динамиком, усклађеном са планом наставе и учења и ХАЦЦП стандардима. Редовност похађања праксе, понашање и успех ученика прате се веома на месечном нивоу. Школа формира месечне извештаје који се званично достављају Канцеларији за дуално образовање. Ови извештаји служе као законски основ за реализацију државних субвенција за школовање на дефицитарним образовним профилима (што је кључан мотив за ученике у профилима пекар и месар), односно за исплату прописане новчане надокнаде ученицима за време проведено на раду код послодавца.

Фаза 4: Менторско праћење, хоризонтално повезивање и заједничка рефлексија

Непосредни образовни процес на радном месту почива на садејству лиценцираних ментора из предузећа и наставника практичне наставе. Ментор континуирано прати развој практичних вештина ученика у реалном времену, док предметни наставници редовно посећују ученике на локацијама рада како би осигурали хоризонталну везу са теоријским стручним предметима. На крају сваког заокруженог блока праксе или класификационог периода, обавезно се врши размена: наставник – ментор – ученик, анализа Дневника рада, вредновање напретка кроз позитивну повратну информацију, али и у циљу правовременог уочавања тешкоћа и заједничког планирања корективних мера у даљем раду.

Индикатори успешности програма

Евалуација квалитета овог програма врши се на крају сваке наставне године на основу следећих мерљивих индикатора: степена остварености исхода (самосталност у извођењу кључних практичних задатака за завршном/матурском испиту), безбедности на раду (без забележених повреда на раду и кршења ХАЦЦП протокола) и задовољства ученика и послодаваца (на анкетама)

23.2 ПРОГРАМ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Васпитно-образовни циљ: Развијање свести о равноправности полова, деконструкција родних стереотипа у стручном образовању и заједничком животу у дому, као и изградња безбедног окружења без родно заснованог насиља, сексизма и дискриминације.

Кључне области деловања Програма су:

- **Примарна превенција:** Систематско подстицање ученица за подједнако учешће у свим аспектима практичне наставе на економији (управљање тракторима, рад са пољопривредним машинама) и ученика за области попут прехранбене технологије (пекарства и/или месарства)
- **Равноправност у домском животу:** Рад са целокупном домском популацијом на фер подели задужења, дежурстава и одржавања заједничког простора, чиме се укидају традиционалне родне улоге .
- **Спречавање родно заснованог узнемиравања:** Препознавање и сузбијање суптилног сексизма, погрдних коментара на рачун пола, као и небезбедног дигиталног понашања (дељење неприкладних фотографија или прављење увредљивих група на мрежама).
- **Хоризонтална повезаност:** Интеграција тема родне равноправности кроз редовне предмете (социологија, књижевност, грађанско васпитање) и радионице одељењских заједница.

Школа и Дом ће развијати и пратити овај програм кроз следећу динамику:

- **Школска 2026/2027.:** Спровођење почетног истраживања међу ученицима и наставницима о присутности родних предрасуда. Усклађивање кодекса понашања у школи и дому са Законом о родној равноправности.
- **Школска 2027/2028.:** Организација предавања и радионица о родно заснованом насиљу и безбедности девојчица у дигиталном простору. Обука наставника за коришћење родно осетљивог језика и објективног оцењивања без предрасуда.
- **Школска 2028/2029.:** Укључивање Ученичког парламента у креирање кампања против сексизма. Промоција успешних примера – предавања бивших ученица које су оствариле каријере у традиционално "мушким" секторима пољопривреде и обрнуто.
- **Школска 2029/2030.:** Комплетна ревизија заступљености оба пола у органима управљања, тимовима и на такмичењима.

Када се уочи родно дискриминаторно понашање (вербално, физичко или сајбер-узнемиравање), Тим за заштиту покреће следећи поступак:

1.Пријава и хитна заштита: Одмах по уочавању.

Прекидање инцидента и раздвајање актера. Обезбеђивање поверљивог и сигурног простора за ученика/ученицу који су претрпели непријатност, уз пуно уважавање њиховог достојанства.

2.Прикупљање чињеница и обавештавање: У року од 24 сата.

Разговор са учесницима и евентуалним сведоцима инцидента (одељењски старешина/васпитач и психолошка служба). Емпатично и професионално обавештавање родитеља обе стране.

3.Израда плана подршке и ресторативни рад: У року од 3 дана.

Креирање Индивидуалног плана заштите за жртву и Плана појачаног васпитног рада за починиоца. Фокус је на ресторативној правди: уместо пуког кажњавања, инсистира се на разумевању штетности стереотипа, развијању емпатије и друштвено-корисном раду у заједници (школа, дом, економија).

4.Праћење и дугорочна интеграција: Континуирано до краја године.

Праћење социјалних интеракција унутар одељења или домске собе. Тим врши редовне провере како би се спречила појава рецидива (поновљених инцидената) и осигурао потпун осећај прихваћености без стигматизације.

Евалуација и праћење квалитета програма одвија се преко следећих индикатора: пада броја регистрованих пријава родно заснованог вршњачког насиља и сексизма; балансиран број ученика и ученица који учествују на такмичењима из свих образовних профила; % реализованих радионица, резултата анкета који показују да се и девојчице и дечаци у установи, на економији и у интернату осећају једнако безбедно, вредновано и подржано од стране наставног и домског особља.

За подршку и мотивисање ученика користиће се **позитивна повратна информација и јавне похвале** за изградњу амбиција код младих без обзира на пол. Примери рушења баријера, заједничке акције Ученичког парламента за промоцију једнакости и одељења/домске групе које предњаче у фер-плеју и колегијалности, биће јавно истакнути на пано табли, сајту школе и уписани у **Књигу похвала школе и дома**. Тиме се подстиче ученичко интересовање за развој хуманог друштва и учење током целог живота.

23.3 ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА И ПРОМОЦИЈЕ УСТАНОВЕ

Циљеви програма су:

- **Општи циљ:** Позиционирање школе као савремене, отворене и атрактивне образовне установе која успешно спаја традицију, дигиталне технологије и привреду.
- **Специфични циљеви:**
 - Промоција трогодишњих и четворогодишњих стручних профила ради потпуног испуњења уписних квота у првом уписном кругу.
 - Афирмација предности дуалног образовања и стручне праксе кроз директну сарадњу са социјалним партнерима.
 - Повећање видљивости ученичких постигнућа, ваннаставних активности и школских манифестација на локалном, регионалном и националном нивоу.
 - Модернизација канала комуникације ка будућим ученицима и њиховим родитељима.

Циљне групе су:

1. Ученици завршних разреда основних школа на територији општине и региона.
2. Родитељи и законски заступници будућих ученика.
3. Локална заједница, привредни субјекти и социјални партнери у систему дуалног образовања.
4. Шира јавност и медији.

Кључни маркетиншки канали и активности обухватају:

- **Дигитални маркетинг:** Ажурирање и редизајн школског сајта, креирање континуираног садржаја на друштвеним мрежама (Instagram, Facebook) са посебним фокусом на развој кратких видео-формата за TikTok (представљање практичне наставе на забаван и едукативан начин).
- **Отворени догађаји (Манифестациони маркетинг):** Организација и реализација бројних активности попут: Дана отворених врата тј. „Агро-феста“ као централне промотивне манифестације за основце, као и „Игара без граница“, „Изложбе паса свих раса“, „Дана када деца владају школом“ која афирмише ученички активизам и вршњачку едукацију, Сајма дуалног образовања...
- **Директни маркетинг и теренска промоција:** Посете тимова за каријерно вођење и промоцију основним школама у региону, презентације на родитељским састанцима и дистрибуција промотивног материјала (постери, флајери, „Агро-пасоши“ , промо пакети...).
- **Медијски маркетинг:** Сарадња са локалним и регионалним медијима, гостовања у емисијама, објављивање текстова о успесима ученика и добијеним признањима...

Реализација маркетиншких активности одвија се континуирано током целе школске године и подељена је у четири фазе:

1.Припремна фаза и планирање: Август - Септембар.

Формирање Тима за маркетинг и промоцију школе. Анализа ефеката уписа из претходне године, дефинисање буџета, креирање медијског плана и ажурирање базе података основних школа. Провера стања школског сајта и налога на друштвеним мрежама.

2.Интегрална дигитална кампања: Октобар - Јануар.

Креирање континуираног садржаја на друштвеним мрежама (видео-презентације образовних профила, изјаве успешних ученика, прикази из школских кабинета и са практичне наставе). Успостављање сарадње са партнерима из привреде ради заједничке промоције дуалног образовања. Креирање и штампа нових информатора. Припрема ВЕТ амбасадора за промо кампању школе.

3.Активна теренска и манифестациона промоција: Фебруар - Мај.

Интензивне посете основним школама и реализација презентација. Организација и спровођење великих промотивних догађаја у самој школи: „Агро-фест“ и интерактивне радионице са „Агро-пасошима“ за ученике осмаке, као и манифестација „Дан када деца владају школом“. Појачано присуство у локалним медијима.

4.Уписно-евалуациона фаза: Јун - Јул.

Маркетиншка подршка током прегледа и предаје листа жеља (дежурства инфо-пулта у школи, онлајн подршка за родитеље). Након завршетка уписа, маркетиншки тим врши детаљну евалуацију остварених резултата и израђује Годишњи извештај за Наставничко веће.

Као индикатори успешности програма пратиће се: проценат испуњености уписне квоте у првом уписном кругу, број основних школа на територији региона директно обухваћених промоцијом, број посетилаца на манифестацијама „Агро-фест“ и отвореним данима школе, посећеност школског сајта и број пратилаца на друштвеним мрежама и број и број објава у локалним медијима.

Носиоци реализације програма промоције су: директор школе (координација, обезбеђивање ресурса и званично представљање установе у медијима), стручни сарадници (осмишљавање каријерног вођења, анкетање ученика, стручна подршка у вршњачкој едукацији и координација тима), чланови **стручних већа и професори практичне наставе** (припрема практичних приказа, радионица за основце и материјала за дигиталне мреже) и **Ученички парламент** (активно учешће у теренској промоцији, вођење вршњачких тура кроз школу и реализација акције „Дан када деца владају школом“).

24.ПРОГРАМ ЗАВРШНОГ/МАТУРСКОГ ИСПИТА

Матурски и завршни испити су концептуално постављени тако да верификују оствареност циљева средњег стручног образовања и изграђеност комплетног система компетенција ученика.

Главни циљ полагања матурских и завршних испита је да се на јединствен, стандардизован и објективан начин провери и потврди да је ученик оспособљен за:

- Самостално, сигурно и одговорно обављање послова и радних задатака у оквиру стеченог образовног профила, уз поштовање стандарда квалитета и безбедности.
- Наставак школовања на високошколским институцијама (за четворогодишње профиле) или успешно укључивање у процесе специјализације и даљег стручног усавршавања (за трогодишње и четворогодишње профиле).
- Развијање свести о важности сталног праћења технолошких и професионалних промена у струци, као и сопствене улоге у друштву.

Исходи представљају јасне изјаве о томе шта ученик **зна, разуме и у стању је да изведе** у пракси након завршетка образовања. Након успешно положеног матурског, односно завршног испита, ученик:

- Успешно повезује концепте из различитих стручних предмета и примењује их при решавању комплексних проблема у реалном или симулираном радном окружењу.
- Користи вештине стечене кроз теорију, практичну наставу и учење кроз рад код социјалних партнера како би организовао и успешно реализовао професионални задатак од фазе планирања до фазе контроле квалитета готовог производа или услуге.
- Јасно, аргументовано и стручно изражава своје ставове, како у писменој форми (тест знања, матурски практични рад), тако и у усменој комуникацији (одбрана практичног рада, дијалог са испитном комисијом и социјалним партнерима).
- Уочава грешке или непредвиђене ситуације током рада, анализира узроке и проналази адекватна, безбедна и економски оправдана решења.
- Познаје и доследно примењује законску регулативу из домена своје струке, еколошке стандарде, мере заштите на раду и принципе тимског рада и пословне комуникације.

Програм завршних и матурских испита спроводи се у строгом складу са законским прописима и Правилником о полагању матурских испита са фокусом на исходе учења и добробит ученика.

1. Структура испита и примена начела

Завршни испит за ученике трогодишњих стручних профила организује се **искључиво кроз извођење практичних задатака**, што представља директну операционализацију начела искуственог и активног учења.

- **Провера исхода кроз радни процес** - оцена на завршном испиту формира се на основу праћења целог радног процеса. Испитна комисија вреднује како ученик планира рад, бира алат и материјале, изводи практичне кораке, примењује мере безбедности и заштите здравља на раду, као и квалитет самог финалног производа или услуге у складу са стандардима квалитета профила.
- Корелација између теоријских знања из стручних предмета и рутинских вештина верификује се у реалном или симулираном радном окружењу. Кроз обавезно присуство представника социјалних партнера (послодаваца) у испитној комисији, ученику се омогућава да демонстрира вештине које је развијао у оквиру учења кроз рад код социјалних партнера или на школској економији. Ваншколско практично искуство овде добија своју пуну формалну верификацију.
- С обзиром на то да извођење практичних задатака траје дуже и захтева континуирани психофизички напор, чланови комисије делују подржавајуће. Евентуалне тренутне грешке или застоји у раду користе се да кроз вођени дијалог и позитивну повратну информацију се ученик подстиче да сам уочи пропуст и коригује га. Тиме се чува његово самопоуздање, развија рефлексивна о сопственом раду и јача позитиван однос према струци и даљем професионалном развоју.
- Успешним завршетком практичних задатака, ученику се издаје *Уверење о стеченим компетенцијама*, које јасно и прецизно послодавцима на тржишту рада доказује које је практичне вештине и исходе ученик у потпуности савладао и оспособио се за самосталан рад.

Матурски испит за ученике четворогодишњих образовних профила састоји се из три дела и то:

- **Испита из српског језика и књижевности** - испит је усмерен на проверу исхода који се односе на језичку културу, вештину комуникације, критичко размишљање и способност изражавања сопствених ставова и вредности, што је потпуно прилагођено развојним карактеристикама средњошколаца на крају развојног циклуса.
- **Теста стручно-теоријских знања – тест обухвата садржај стручних предмета и прописан је од стране Министарства просвете за све ученике датог образовног профила.** Школа обезбеђује систематску подршку кроз организовану припремну наставу и симулације испита. За ученике који се школују по Индивидуалним образовним плановима (ИОП), обезбеђује се потпуно усклађивање услова и формата полагања у складу са законским нормативима и њиховим специфичним стиливима учења, чувајући њихово психофизичко здравље и смањујући испитни стрес.
- **Практични задаци и сарадња са привредом** - реализација практичног дела испита представља круну хоризонталне и вертикалне повезаности стручних предмета. Кроз решавање конкретних практичних задатака, ученици демонстрирају знања и вештине стечене како у школи, тако и у реалном радном окружењу ван школе (током блокова наставе и учења кроз рад). Укључивање социјалних партнера у испитне комисије обезбеђује објективност, повезаност са тржиштем рада и директну верификацију искуственог учења. Школа, пре почетка практичног испита, обезбеђује за социјалне partnere кратак подсетник са критеријумима оцењивања, где се наглашава праћење целог процеса рада, безбедности, снажљивости и логике решавања проблема, а не само коначни производ.

2. Атмосфера, мотивисање и исходи испита

- **Култура позитивне повратне информације** - током одбране практичних задатака и усменог дела испита, испитне комисије (укључујући и социјалне партнере) негују подржавајућу атмосферу. Оцена и коментари комисије користе се као средство мотивације, где се кроз похвале и истицање јаких страна ученика развија његово самопоуздање и подстиче позитиван однос према целоживотном образовању.
- **Верификација исхода** - крајњи резултат испитног процеса је издавање *Уверења о стеченим компетенцијама* што представља прецизан опис онога што ученик зна и уме да уради у пракси, чиме се потврђује да је квалитет програма остварен кроз јасне, мерљиве исходе спремне за употребу на тржишту рада или у даљем школовању.

25. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

У циљу обезбеђивања системског праћења квалитета, транспарентности процеса и пуне усклађености са образовним стандардима, процес праћења и вредновања Школског програма у Пољопривредној школи реализује се континуирано кроз неколико функционалних нивоа и области.

Праћење реализације наставног процеса и припремљености наставника

Квалитет и редовност извођења редовне, додатне и допунске наставе, као и ваннаставних активности и секција, прате се усклађеним увидом у систем Ес-дневника и сумарним прегледима на крају сваког класификационог периода. Носиоци ове активности су одељенске старешине, предметни наставници, директор и психолози школе.

Поред формалне контроле, посебна пажња се посвећује непосредној стручно - педагошкој припремљености наставника за час и поштовању савремених дидактичких принципа. Ова област се прати кроз редовне и ванредне обиласке часова теоријске и практичне наставе (на школској економији и код социјалних партнера у дуалном образовању), увид у непосредне писане припреме и дидактичко-методичко структурирање лекција, као и кроз развојни менторски рад са наставницима приправницима. Ове активности спроводе директор, психолог и именовани ментори, са циљем унапређења наставне праксе, а не пуке административне контроле.

Додатно, у процес праћења уводе се међусобне посете наставника часовима у оквиру Стручних већа ради размене стручних искустава у реализацији специфичних наставних облика, метода и средстава.

Праћење напредовања ученика и исхода образовања

Индивидуални развој ученика, стицање функционалних знања и развој практичних вештина прате се континуирано на нивоу Стручних већа и Одељенских већа. Инструменти за праћење укључују систематичан увид у Ес-дневник, анализу педагошких свески наставника и документације психолога, као и праћење постигнућа ученика на стручним такмичењима.

Посебан сегмент чини вредновање реализације завршних и матурских испита кроз детаљну анализу записника испитних комисија по завршетку испитних рокова.

Праћење подршке ученицима, ваннаставних активности и сарадње

Квалитет инклузивне праксе и пружања додатне подршке (ИОП1, ИОП2 и ИОП3) прати и процењује Тим за инклузивно образование у сарадњи са Педагошким колегијумом и Стручним већима, усклађујући критеријуме и начине вредновања напретка ових ученика на основу њихових специфичних потреба.

Сарадња са родитељима (старатељима) прати се кроз евиденцију родитељских састанака, индивидуалних разговора и саветодавног рада у Ес-дневнику и личним протоколима стручних сарадника. Анализу ефеката ове сарадње на мотивацију ученика врше одељенске старешине и психолог у току целе школске године.

Реализација екскурзија, излета и стручних посета прати се кроз писане извештаје вођа пута и разредних старешина који се након реализације подносе Наставном већу, Школском одбору и Савету родитеља на разматрање и усвајање. Сарадња школе са локалном заједницом, привредним субјектима из домена пољопривредне и прехранбене производње и Интерресорном комисијом прати се кроз Годишњи извештај о раду школе.

Самовредновање и процењивање квалитета програма

Кључни инструмент за вредновање самог Школског програма јесте **Тим за самовредновање** и **Стручни актив за развој школског програма**. На крају сваке школске године, ови органи анализирају у којој мери је Школски програм одговорио на постављене циљеве и потребе ученика и локалног тржишта рада.

На основу добијених података из упитника за ученике и родитеље, као и извештаја Стручних већа, израђује се предлог измена и допуна Школског програма за наредни циклус, чиме се обезбеђује процес сталног унапређења квалитета рада школе..

С А Д Р Ж А Ј

УВОД	1
1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМ	2
2. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	7
2.1. ЦИЉЕВИ И ОПШТИ ИСХОДИ СРЕДЊЕГ ОБРАЗОВАЊА	7
2.2. ОПШТЕ МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	8
3. НАЗИВ, ВРСТА И ТРАЈАЊЕ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА КОЈЕ ШКОЛА ОСТВАРУЈЕ И ЈЕЗИК НА КОМЕ СЕ ОСТВАРУЈЕ ПРОГРАМ	9
4. ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И КОМПЕТЕНЦИЈЕ	10
5. ПРЕГЛЕД ОБАВЕЗНИХ ПРЕДМЕТА, ИЗБОРНИХ ПРОГРАМА И МОДУЛА ПО ОБРАЗОВНИМ ПРОФИЛИМА И РАЗРЕДИМА	12
5.1 ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ: ПЕКАР	12
5.2 ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ: МЕСАР	21
5.3 ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ: ПОЉОПРИВРЕДНИ ТЕХНИЧАР	31
5.4 ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛ: ВЕТЕРИНАРСКИ ТЕХНИЧАР	67
6. НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРИНЦИПА, ЦИЉЕВА И ИСХОДА ОБРАЗОВАЊА И СТАНДАРДА ПОСТИГНУЋА	97
6.1 НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА ПРОПИСАНИХ ПЛАНОВА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА	101
6.1.1 ПЕКАР	101
6.1.2 МЕСАР	102
6.1.3. ПОЉОПРИВРЕДНИ ТЕХНИЧАР	104
6.1.4. ВЕТЕРИНАРСКИ ТЕХНИЧАР	105
7. ОСТАЛИ ОБАВЕЗНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА – ПРОГРАМ ДОДАТНЕ, ДОПУНСКЕ И ПРИПРЕМНЕ НАСТАВЕ -	107
8. ПРОГРАМИ И АКТИВНОСТИ КОЈИМА СЕ РАЗВИЈАЈУ СПОСОБНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА, КОМУНИКАЦИЈА, ТИМСКИ РАД, САМОИНИЦИЈАТИВА И ПОДСТИЦАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИЧКОГ ДУХА	110

9. ФАКУЛТАТИВНИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО – ВАСПИТНОГ РАДА	112
9.1. ФАКУЛТАТИВНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	112
9.2 ФАКУЛТАТИВНИ ВАННАСТАВНИ ОБЛИЦИ	112
9.2.1. ПРОГРАМ КУЛТУРНЕ И ЈАВНЕ ДЕЛАТНОСТИ ШКОЛЕ	113
9.2.2. ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ	114
9.2.3 ПРОГРАМ ИЗЛЕТА, ЕКСКУРЗИЈА, СТУДИЈСКИХ ПУТОВАЊА И СТРУЧНИХ ПОСЕТА	116
10. ПРОГРАМ КАРИЈЕРНОГ ВОЂЕЊА И САВЕТОВАЊА	119
11. ПЛАН СТРУЧНОГ УСАВРШАВАЊА НАСТАВНИКА И ВАСПИТАЧА	121
12. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	123
13. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈЕ, НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА	126
13.1 ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА	129
13.2 ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДИСКРИМИНАТОРНОГ ПОНАШАЊА И ВРЕЂАЊА УГЛЕДА, ЧАСТИ ИЛИ ДОСТОЈАНСТВА ЛИЧНОСТИ	132
13.3 ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА КРИЗНЕ ДОГАЂАЈЕ	135
14. ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА	137
15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ	139
16. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ	141
17. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	143
18. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	145
19. ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	148
20. ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА	151
21. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИЛАГОЂАВАЊЕ И ПРУЖАЊЕ ДОДАТНЕ ПОДРШКЕ	153
22. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ОСИПАЊА УЧЕНИКА	155
23. ДРУГИ ПРОГРАМИ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ШКОЛУ	157
23.1 ПРОГРАМ РЕАЛИЗАЦИЈЕ УЧЕЊА КРОЗ РАД (УКР)	157
23.2 ПРОГРАМ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ	159
23.3 ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ МАРКЕТИНГА И ПРОМОЦИЈЕ УСТАНОВЕ	161
24.ПРОГРАМ ЗАВРШНОГ/МАТУРСКОГ ИСПИТА	163
25. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	166
САДРЖАЈ	168